شفق

SHAFAQ

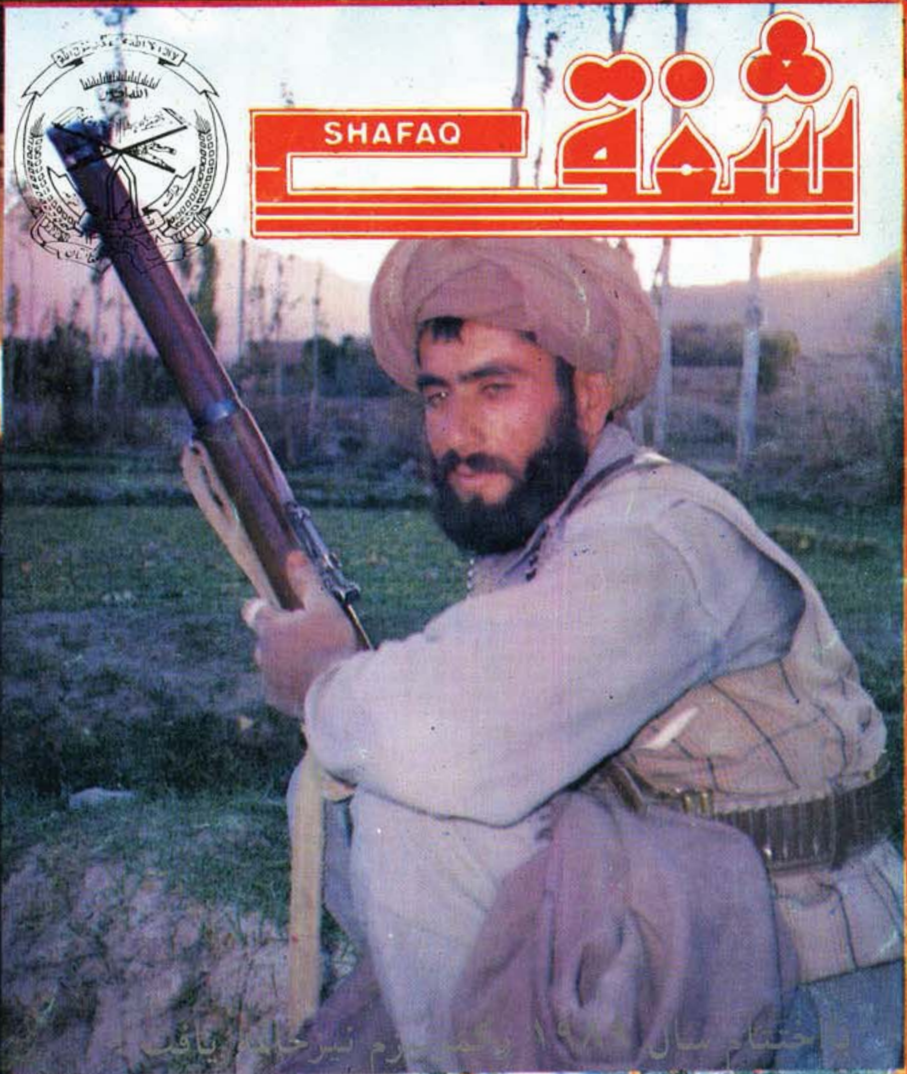

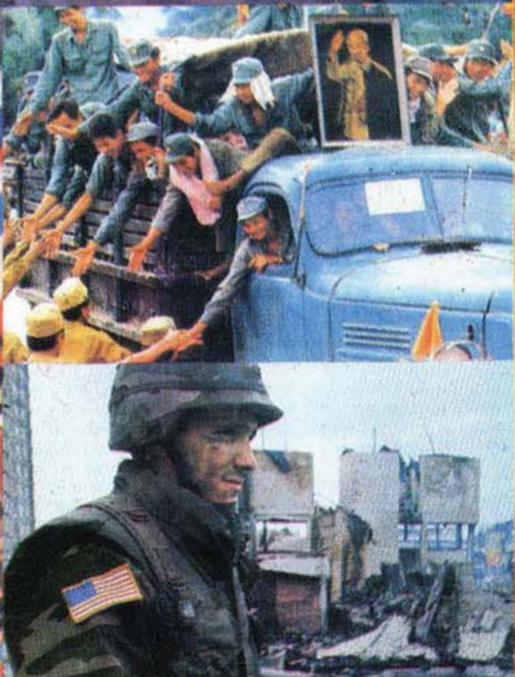

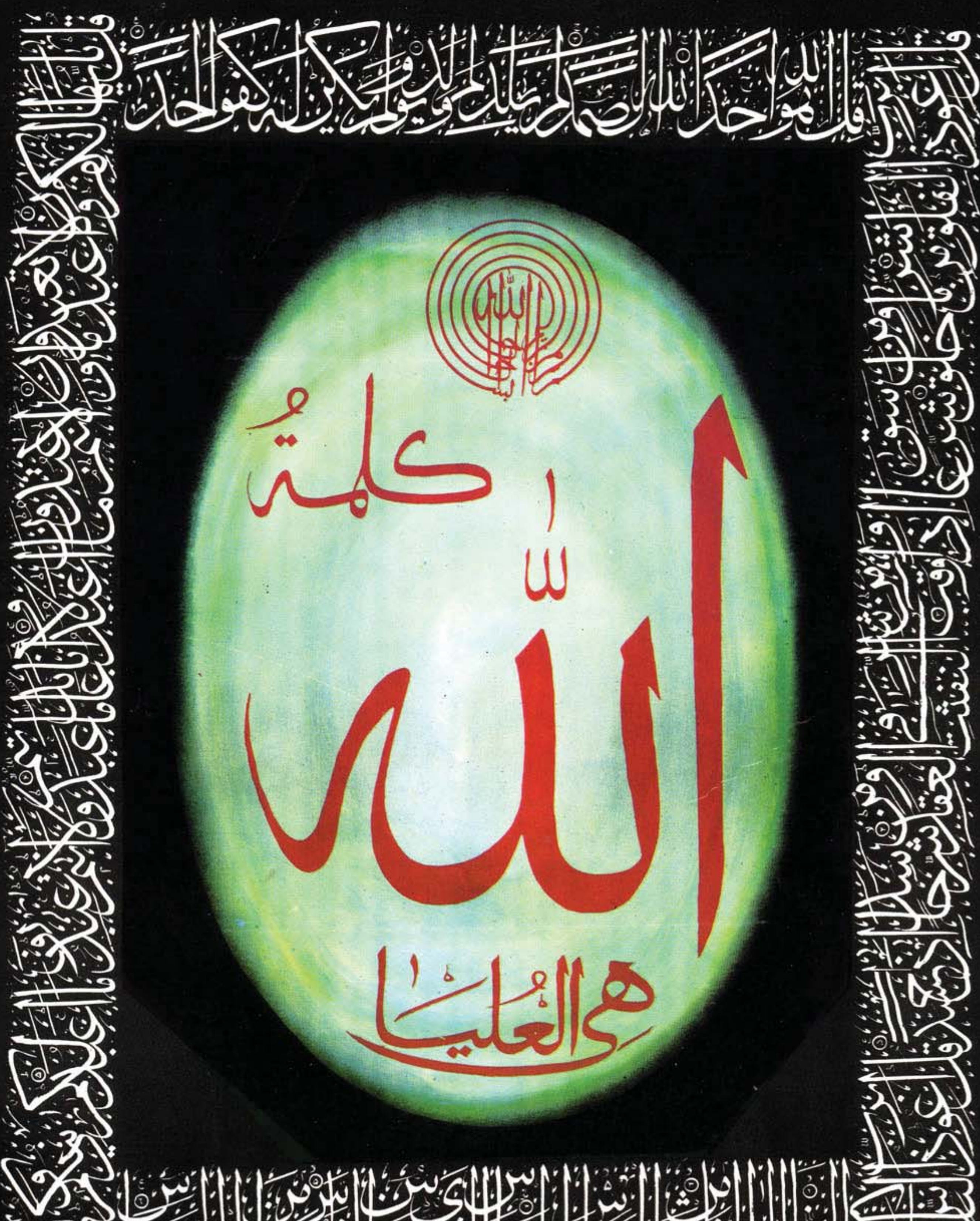

با تشکر از مرکز علوم

SHAFAQ
شفق

ارگان نشراتی حزب اسلامی افغانستان کمیسیون ارشاد فرهنگ

ســا ل تا سیس ۱۳۵۹ هـ ش

دوردوم سال پنجم شماره پنجم وششم ماه قوس وجدي سال ۱۳۶۸ ه ش

مدیرمسئول : محمدمعروف "فروغگر"

معاون : عبدالکریم "خرم"

فهرست :

پیغام شفق .
۱ـ بیانیه برادر"حکمتیار"..
۲ـ تبصره سیاسي...
۳ـ بااختتام سال ۱۹۸۹..
٤ـ داسلام په راتگ سره به..
۵ـ دشهیدعبوالله "عزام" دځوي خبري............................
۶ـ دشیخ الازهرمرکه..
۷ـ اسلام واوضاع سیاسي.
۸ـ دمسلمان دوژلوجریمه .
۹ـ نویسندگان فرنگي مآب یا......................................
۱۰ـ دکمونیزم پیدایښت
۱۱ـ روزنه اي به دنیاي اندیشه اقبال .
۱۲ـ دتوري شپي مسافر.
۱۳ـ شعروادب...
۱٤ـ ددین احیا اوتجدید.
۱٤ـ لیکونه .... ځوابونه ....
۱۶ـ جدول...
۱۷ـ معرفي مختصرشهداي راه حق ....

PROPERTY OF ACKU

پوست بکس نمبر (۱۰۲۸)
یونیورستی تا ون ـ پیښور ـ
پاکستـــا ن
د شفق مجلي مدیریت .
دتیلفون نمبر (۶۳۷۸۹)

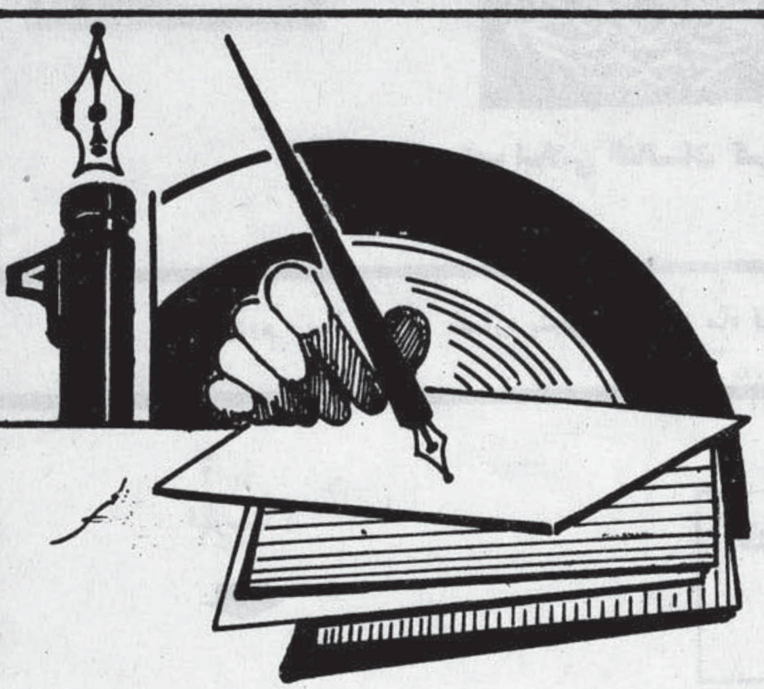

پیغام شفق

حساس پړاو، دقیق تدبیر، انقلابي ابتکاراوپه زړه سوي ولاړدریځونه :

دنړۍ سیاسي جوړښت اونقشه دیوه جدي اوچټك بدلون په حال کی ده ، کمونیزم ماتی وخوړه دسری امپراتوری ګامګام په ورتوليدو دی ، دکمونیستي امپراتوری په سپوږمیو کی په رسمی اوعملی ډول له خاوروسره دبرابر یدو وروستی حالت اعلامیږی او غربی دیموکراسی ئی پرکندرونو دفتحی اوبری بیرغونه رپوی .
دمارکسیزم ، لینیزم په « لوی کور» روسیه کی ئی که څه هم ظاهراً په کلی او صریح ډول دتاریخ موزیم ته سپارل کیدل ندی اعلان شوی خودګورباچوف د« پروسترویکا» « ګلاسنوست » او« دیموکراتیزیا» ترګوزارونو لاندی ئی دطبیعی مرګ په لوری دهغوکو دماتیدو وروستی خرچاردروسیی په فضا کی ازانګی کوی . نورنه مسکو دامریکا اولویدیځ لپاره نه دقطبی خرسانو تاڅوبی دی اونه هم دسره شیطانی سلطنت اډه ، اوهمدارنګه اوس نه امریکا دمسکو نه پخلاکیدونکی دښمن دی او نه هم دپانګوالی له منځه وړل اوختمول د«مارکسیستانو»او« کمونستانو» وروستی هدف او نه هم حتی دمظاهری او کوڅی شعار، بلکی کمونیزم اوروسیی دواړو دغرب او « غربی دیموکراسی » په وړاندی سرونه ټیټ کړل او په وړاندی ئی غرب هم په بدله کی نه یواځی پرخپل دښمنی او اختلافات ورسره ختم اعلان کړل بلکی په یوه لوری ئی دګډحرکت ترڅنګ دهغوی مرسته هم پرځان لازمه وګڼله ، اوس راڅودی ته چی هم په فکر اواعتقادی لحاظ روښانه وه ، هم تاریخی پس منظراوتجربو ښودله اوهم ډیرومعاصرو، نویواووروستیو واقعیتونو اوجریاناتو په ډاګه کوله چی آن پرهغه وخت چی دکمونیزم اوغربی طرزتفکر اوطرزعمل اومسکو او واشنګټن ترمنځ چی شدید اختلاف عملا روان ووداو دنه پخلاتوب شعارهم پرخپل زوراوقوت مطرح وپه دواړوطاقتونو او دواړو نظریو داسلام ، انقلابی اسلامی غورځنګونواومسلمان امت په وړاندی له یوی موضع نه عمل کاوه .
نو په اوسنی حالت کی خوداسلام اومسلمانانو پرضددهغوی دمواضعو، پلانونو، سیاستونو او تصمیمونو توحید او ګډوالی دلمر په څیر داسی روښانه واقعیت دی ، چی تری انکارکول له لیونتوب او حماقت پرته بل څه نشي بلل کیدای ترکومه چی

دافغانستان په قضیه او بحران پوری اړه لری اوس خوان ډیرهغه کسان هم په خپلو نظریاتو کی او تحلیلونوکی تجدید نظرته مجبور شوی چی یووخت به ئی ددی خبری په اوریدوچی په افغانستان کی زموږدمسلمان ملت دخوښی او ارمان دحکومت دجوړیدو اودمومنو انقلابیونو دوروستی بری اوفتحی دتحقق دمخنیوی لپاره دروس ، امریکاګډسازش اوګډه توطئه داسلامی انقلاب په وړاندی یو لوی احتمالی خطردی او چی چا به هم داخبره وکړه هغه به ئی د(۱ سیاست) له علم نه بی برخیتوب او دعصر پرمنطق او واقعیتونو باندی پرنه پوهیدنی محکوماوه دهغه نظریات به په ئی تخیل او تحلیل به ئی (شعر) او(شعار) ګاڼه ، خونن هغوی هم په خپله پردی اقرارکوی او داديوه تحلیل په توګه وړاندی کوی چی امریکا په افغانستان کی داسلامی حکومت دجوړیدودمخنیوی لپاره دروس په پلان او پروګرام کی ګډه ده .

نوپدی حالت کی دټولو هغو تنظیمونو ، حلقو او قیادتونوچی په افغانستان کی دیوه اسلامی حکومت جوړیدل دخپلو مبارزو، مجاهدواوشهیدانو وروڼو ارمان او دخدای(ج) حکم ګڼی سترمسئولیت اوعظیم رسالت دی چی عملاً ددی خطردمقابل دپاره بیداراو چمتووا وسی .

البته دلته داخبره واضح کول په کاردی چی ددی لوی خطردمقابل لپاره لوی ځواک ، پوخ عزم ، دقیق تدبیر، انقلابی ابتکاراو دخپلواعتقادی اوفکری مسئولیتونو ، اصالتونو او ارمانونو په وړاندی په زړه قوی او په تعهدولاړو دریځونو ته اړتیا ده ، دامقابله یواځی په اعلامیو ادعاووار وینا ګانو نشی کیدای ، بلکی دیوه لوی ځواک ، قاطع عمل ، لوی جرئت او لوی ابتکار مظاهره ئی لومړی ګام دی .

په تاه سف سره باید ووایو چی موږدسرپه سترګوګوروچی ځینی داسی ښاغلی هم شته چی په ظاهره به ئی هره خبره دانقلاب او جهاد په اصالت او داسلامی حکوم پرجوړیدو له اعتقاداو تعهد او دروس اوامریکا دسازشونو له مقابل څخه اوری خو عملاً نه ورسره لوت شته ، نه نظم ، نه دشرایطواوحالاتو له غوښتنی سره سم دجهاددچارودسنبالښت ابتکار اونه هم ددښمنانو دټولو توطیودبریالی مقابل لپاره دتصمیم او عمل دمظاهری ، شمه اوطاقت ، البته یو حل بیا باید تاه سف وکړوچی نه یواځی په خپله دپورتنیو عناصرو په فقدآن او نشتوالی اخته دی بلکی دخپلو ظاهری موقعیتونو او کرسیو په هم اوغم کی دهغه چا دانقلابی سیاست ، مجاهدانه موضع ، ابتکار، طرحی ، تصمیم او عمل پرخلاف چی داسلام او اسلامی جهادددښمنانودبریالی مقابل استعداد اوکفایت لری .

په آګاهانه او ناآګاهانه ډول داسلامی حکومت او اسلامی انقلاب دمخالفینو دپلان او پروګرام په ګټه دریځ غوره کوی او په تبلیغاتو اوعمل لاس پوری کوی موږپه ډیر درناوی پردی دوستانو غږ کووچی په مسولانه او متعهدانه روحیه ژوررسوچ او غوروکړی نو بایه دخپلو ادعاګانو او ارمانونو په باب په خپل صداقت ، اخلاص او زړه سوی کی ورسره پوښتنی راپیداکیږی او بایه په خپله روانه وضعه اوکړنلاره کی په جدی تجدید نظر لاس پوری کوی ، لوی خدای(ج) ته دعاکوو چی دخپل لاری ټولومجاهدینو ته ایمان بصیرت ، ایمانی جرئت ، مومنانه شهامت او زړه سوی ورپه برخه ، ګامونه ئی مضبوط او آرمانونه ئی ترسره کړي .

قطعنامه حزب اسلامي افغانستان
به مناسبت تقبیح فاجعه ٦ جدي

قل اللهم مالك الملك تؤتي الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء وتعزمن تشاء وتذل من تشاء بيدك الخيرانك علي كل شي قدير.

ده سال قبل ،درهمین روز(شش جدي ۱۳۵۸) هنده فرقه مجهزروسي به قصدجلوګیري ازسقوط قریب الوقوع رژیم دست نشانده مسکودرکابل وسرکوبي قیام سرتاسري ملت مومن ماسري کشورماسوق ګردید،به ګمان اینکه ماموریت اشغال افغانستان وسرکوبي مقاومت اسلامي درین کشوردرچندماه محدودي انجام خواهدیافت .

مګربعداز(۹) سال جنګ مسلسل ومسترکه لحظه خاموش نشدومنتج به شهادت یك ونیم ملیون افغان وهجرت پنج ملیون ازهم میهنان مابه خارج ازکشورګردید، روسهادریافتندکه به جنګ بیهوده وبي حاصلي کشانیده شده اندکه اهدافش به هیچ صورتي تحقق نخواهدیافت وادامه حضورنظامي شان درافغانستان راوخیم وخطرناك تلقي نموده باذلت وزبونتي ازکشورمابیرون رفتند.مجاهدین دلیرومومن مانه تنها تجاوزروس ها رابه عقب زدندومسکوراازاشغال کشورشان ناامیدساختندوازوجب وجب کشورشان مردانه واردفاع کردندبلکه بزرګترین حادثه تاریخ معاصربادست پرتوان آنان تحقق یافت، حادثه که مسیرتاریخ راتغیرداد- براي ملت هاي محکوم الهام بخش قیام ورهایي ګردیدواردوګاه کمونیزم رابه نابودي کشانید.

این حرکت عظیم والهي هم چنان توفنده تادست یابي برهمه اهدافش که همانا ایجادحکومت اسلامي درافغانستان آزادومستقل وقطع مداخلات بیروني واستعمارګران درین کشوراست ادامه خواهدداشت .

حزب اسلامي افغانستان درحالیکه تجاوزنظامي ارتش روس را به کشوراسلامي افغانستان باردیګري محکوم مي کند براي ازاله بقایاي این تجاوزوتوسل بهدف نهائي جهادبرنکات ذیل تاکیدمي نماید:

۱. جنګ ماتاآزادي کامل کشوروتاسیس حکومت منتخب اسلامي ادامه دارد.

۲. جزحکومت منتخب اسلامي هیچ حکومت دیګري قادربه خاتمه وتامین صلح وامنیت درافغانستان نمي باشدملت ما حکومت هاي بي طرف وانتلافي راهرګزنخواهدپذیرفت.

۳. بایدهمه نیروهاي مسلمان ومجاهدکه براي آزادي افغانستان مخلصانه وصادقانه رزمیده اندست وحدت بهم داده علیه ترطئه هاي بین المللي دشمنان اسلام که بخاطرجلوګیري ازتاسیس حکومت اسلامي، تجزیه کشوروایجاد درګیري هاي داخلي براه افتیده باصفوف متحدوفشرده برزمندومواضع قاطع وواحدي دردفاع ازاصالت انقلاب ومقابله باتوطئه ها اتخاذکنند.

تجدید تعهدملت مسلمان براي اقامه حکومت صدرصداسلامي ومنتخب

٤ـ ماازهمکاري اردوبامجاهدین درزمینه سرنگوني رژیم وتاسیس حکومت اسلامي تائیدنموده به افسران اردواطمینان میدهیم که اگرمتصل سرنگوني رژیم ،شوراي انقلابي بشمول افسران غیرحزبي وقوماندانان جبهات موثراطراف کابل . غرض اداره مناطق تحت تسلط رژیم تشکیل شود،بعددرظرف شش ماه انتخابات برگزارگردیده قدرت به حکومت منتخب انتقال یابد. اقدام شان درین رابطه طرف تائیدمجاهدین خواهدبود.

٥. مابه خاطرجلوگیري ازصدمه به مال وجان مردم ازحمله به شهرها خودداري مي کنیم . باحملات موشکي برشهرها موافق نمي باشیم . محاصره شهرها،قطع راه هاي اکمالاتي دشمن وتشدیدفشاربرمراکزعسکري وجنگي را براي سقوط رژیم انتخاب نموده ایم ، به اردوموقع مي دهیم تادرسقوط رژیم بامجاهدین همکاري کنند.

٦. تاحال باتظاهرات درشهرها بدلیل آنکه رژیم قسي القلب وبیرحم به کشتاربیرحمانه مردم متوسل نشود توافق نداشتیم اکنون موافقیم که اهالي شهرها به این شکل تنفروانزجارشانرااززرژیم تبارزدهندکه هرشام بعدازنماز. براي نیم ساعت ازداخل محلات مسکوني شان فریادهاي کفرشکن الله اکبرواهرچه بلندتروکوبنده تربرآرندتالرزه براندام سردمداران رژیم ملحدمستولي گردد.

٧. اگرمونذین رژیم که اکراهاً به همکاري بارژیم کشانده شده اندازگذشته ها اظهارندامت کنند. به آغوش ملت برگردندودشمني شانرا بااسلام وملت شان خاتمه بخشندو به آنان پناه داده میشود وعفوعمومي درمورد آنان اعمال گردیده ازتعاون شان بامجاهدین درزمینه سرنگوني رژیم تقدیروتمجیدبعمل مي آید.

٨. اگرمداخلات بیروني درامورافغانستان قطع گردد . ارسال سلاح به این کشورمتوقف شده . وحکومت نجیب به حکومت موقت قابل قبول براي مجاهدین تعویض گردد ودرظرف شش ماه انتخابات برگذارگردیده . قدرت به حکومت منتخب انتقال یابد،میتوان توقف جنگ راتضمین کردوقضیه افغانستان راازینطریق حل نمود.

٩. مامتیقنیم که توقف ارسال سلاح به رژیم نجیب به سقوط فوري وسریع آن منتج خواهدشد. به این دلیل برطرح توقف مداخلات بیروني درامورافغانستان وعدم ارسال سلاح به این کشوراصرارداریم .

١. مسکوبایدبفهمدکه به هیچ صورتي وبهیچ قیمتي نمیتواندبقاي رژیم مزدورش راتضمین کند.

١١. به دشمنان اسلام اخطارمیدهیم که ازمداخله درامورداخلي کشورماخود داري کنندوازشکست ذلیلانه روس ها درافغانستان عبرت بگیرند.

١٢. برمجاهدین است تانگذارندعوامل نفوذي دشمن چه آنانکه وابسته به سازمان (K.G.B) و(را)اندوچه آنانکه به سازمان (C.I.A) وسایرشبکه هاي خطرناك جاسوسي وابستگي دارندوازآن طریق تغذیه وتوجیه میشوندودرصفوف آنان نفوذ کنندوحوادثي به نفع دشمن خلق نمایند.

١٣. دشمن ازدرگیري بالمواجه بامجاهدین ناامیدشده است ودست به ترورافرادنخبه وسرشناس جهادوموبدین وانصارآن میزندبایدبابیداري وهوشیاري ،دسائیس دشمن راکشف وخنثي کرد.

١٤. ماازکمك هاي بدون قیدوشرط وغیرمغرضانه کشورهاي دوست قدرداني مي نمائیم ولي ازآنهائیکه درزیرپوشش کمك هاي دوستانه ،دست به فعالیت هاي جاسوسي وخرابکاري درکشورمامیزنندنفرت داریم

١٥. ازهمدردي ملت هاي برادرپاکستان ،سعودي وسائرکشورهاي اسلامي باملت مومن افغان طي سالهاي جهادسپاسگذاري مي نمائیم وامیدواریم این همدردي تاپایان جنگ ادامه بیابد.

١٦. ازملت برادرایران این انتظارراداریم تاازمیزباني مهاجرین افغاني درآخرین روزهاي هجرت خسته نشود.(رمن الله التوفیق)

مردم مجاهدومسلمان مامنتظرشنیدن بیانیه برادرحکمتیار ،

برادر"حکمتیار" درمحفل توزیع جوایزبه

شعرا ونویسندگان مجاهدبیانیه علمي اي

ایرادنمودکه اینك بخوانندگان محترم شفق

تقدیم میگردد .

عکاسی :محبوب الله « محمد یار»

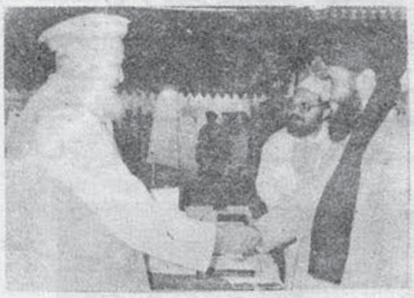

الحمدلله وکفی وسلام علی عباده الذین اصطفي وبعد: فاعوذبالله من الشیطان ارجیم .
بسم الله الرحمن الرحیم . اقراء باسم ربك الذی خلق . خلق الانسان من علق . اقراء وربك الاکرم. الذی علم بالقلم . علم الانسان مالم یعلم .« صدق الله العظیم »
برادران عزیزنویسنده گان وشعراء انقلاب اسلامی افغانستان! خداوند راسپاس گزاریم که درجریان انقلاب اسلامی ودرآغوش آ ن تعداد بزرگی ازنویسنده گان وشعراء موء من وباهدف پرورش یافت ، درین شك نیست که جامعه مادرگذشته ازین ناحیه سخت فقیر ونیازمندبود . تعدادنویسنده گان باهدف وشعراء مومن وانقلابی با هیچ برابر بودندماشعرای زیادی داشتیم ولی آنها یا بی هدف بودند ویا درخدمت دستگاه های حاکم بودند تعدادشعرای باهدف درخدمت مردم وعلیه دستگاه

حاکم خیلی کم بود . ولی لله الحمد جهاد اسلامي مااین خلا راتاحدزیادی پرکرد ، لهذاامروز باده سال قبل به هیچ صورت قابل مقایسه نیست هرچندکارماد ربعدفکری باکاردرابعاد دیگر انقلاب هنوزهم هم آهنگی ندارددرین ساحه ماتاهنوز خیلی عقب مانده ایم به دلیل انکه دربعد نظامی ملت ماتوانست به توفیق خداوندی (ج) وباتقدیم یکنیم ملیون شهید و دوازده سال مقاومت مسلسل نیرومندترین قدرت نظامی دنیا رابه عقب راند بزرگترین حادثه تاریخ ، حادثه ای که به زوال امپراطوری سرخ ومکتب مویدش منتهی شد بدست پرتوان ملت موء من ومجاهد ما تحقق یافت . ما امروز درصورتی می توانیم ادعاکنیم که درکارفرهنگی خودپیروزوموفقیم وتوانسته ایم قسمتی ازمسئولیت بزرگ خودراداکنیم که

بتوانیم اسلام رابه عنوان مکتب نجات بخش عرضه کنیم ، به نحویکه

چنانچه دراسلام این نیرومندی وطاقت است که ملت مظلوم رادربرابربزرگترین طاقت نظامی دنیابه قیام بکشاندوپیروزی این ملت رادرسنگر هاتضمین کند، به عین ترتیب اسلام پاسخ گوی همه مشکلات ودشواری های است که انسانیت وبشریت امروزباآن مواجه وروبرواست . درین شك نیست که امروز جهان بشریت بیش ازهمهٔ بچنان مکتبی نیازمنداست که آن را از دشواری ها،مشکلات نظام های حاکم اجتماعی دنیا نجات بدهدتاپاسخ گوی همه این نیازمندی ها ودرمان همه این بیماری های روحی واجتماعی اوباشد. برای اسلام امروز این مجال وفرصت میسر شده است کمونیزم شکست خورد برای همه دنیا ثابت شد که کمونیزم ازپاسخ گوئی به مشکلات، نیازمندی هاوسوال های انسان عاجز است . میبینیم که

طبقه کارگرراتاء مین کند حکومت های که درین کشورهابه وجودآمدخودبه دیکتاتوری های تبدیل شد که مردم به خاطرنجات ازآن می بینیم که قیام می کنندوحکومت هایکی پی دیگری سرنگون می شود، برمااست تادرین بعدهم اسلام رابه عنوان الگوونمونه برای دنیا عرضه کنیم اگر به راستی مااحساس حقارت نکنیم واین عظمت که نصیب ملت ماشد افتخار بزرگ وتاریخی که خداوند قدیر نصیب ملت ماکرد این کافی باشد که مااحساس علوو برتری کنیم احساس حقارت نکنیم تاریخ شاهداست که انقلاب های بزرگی که منتج به سرنگونی امپراطوری های بزرگی شده است توسط مردم ضعیفی چون افغان هاربش داد اگر مابعداز شکست قواء روسی درافغانستان بعد از ین که زوال امپراطوری بدست پرتوان ملت موء من ما آغازشد نتوانیم ازاصول فکری اجانب وماتریالیزم حاکم درغرب که باکمونیزم م هیچ تفاوت

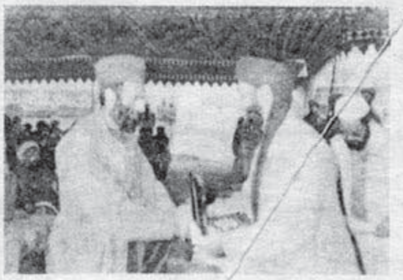

کمونیزم که چون ردالعمل وعکس العمل در برابر تمدن غرب وفردامنش تبارز کرد، امروز دوباره به سوی غرب رجوع می کنند وکشورهای که تادیروز گمان می کردندکه کمونیزم آنهارا ازین دشواری هانجات می دهد دشواری های که تمدن غرب باعث وعاملش بوده به کمونیزم پناه بردند ولی امروز از کمونیزم بیزاراند ویکی پی دیگری درکشور های کمونیستی انقلاب ها برپامی شود مردم علیه نظام های حاکم قیام می کنندنظام های حاکم مدعی پاسداری از کمونیزم ودفاع از کارگروبزرگر امروز دربرابر قیام های همین طبقه قرارگرفته است، کارگرازین نظام بیزاراست وطبقه مظلوم ازین نظام بیزاراست کمونیزم به جای آنکه دیکتاتوری پرولتاریا دیکتاتوری

ندارد، هردوازین لحاظ یکی است ماتریالیزم که فتنه های مهلك عصرما همه زاده آن است اگر نتوانیم ازاین جلوگیری کنیم بدون شك درکارفکری وفرهنگی خودناکام مانده ایم اگر مامثل تفنگ داران مو من خود که ازوجب وجب کشورشان به قیمت خون خود دفاع کردند، ونگذاشتند یك سنگر شان رادشمن فتح کند اگرمثل آنهانتوانیم ازاین سنگرهای اعتقادی خودپاسداری کنیم نویسنده گان ما شعراء ماوعلماما ناکام اند . انقلاب که باتفنگ به پیروزی می رسدولی باقلم از حریمش پاسداری نمی شود انقلاب ناقص است شکی نیست که به زودی به ناکامی روبروخواهد شد. باتفنگ داربی فرهنگ وجنگجوی بی هدف نمیتوان انقلاب اسلامی

برپاکرد . برای برپائی انقلاب
اسلامی مابه تفنگ دارباهدف وجنگ
جوی مو من ضرورت داریم که خط
اش روشن است دربرابر هدف واضح
وروشنی تعهد سپرده است .
ازنظراسلام کارقلم مقدم تربرتفنگ است
، مقدم تربرشمشیر است . وباید
این تقدم درهمه مراحل انقلاب حفظ
شود ، لحظه ای باید کارقلم از تفنگ
عقب نماند . قرآن عظیم الشان اولین
آیتش که نازل شده است درآن
بحث ازقرائت وعلم وقلم است چنانچه

اهمیت این مسئله توجه نشده است ،
ماعلمای زیادی داریم که حتی ازنوشتن
وخواندن عاجز اند ، ومخصوصاً علمای
ماکه ازمدارس سابقه افغانستان فارغ
شده اند این مسئله کاملاً به
فراموشی سپرده شده است هیچ تو جه
واغتنائی به این صورت نگرفته است
درحالیکه می بینیم قرآن عظیم
الشان اولین پیامش بااین صیغه
امرآغازمی شود که بخوان ، بابخوان
آغازمی شود ، اقراء باسم ربك الذی
خلق ، اولین داستان قرآن عظیم الشان

قرآن می فرماید :
« اقراء باسم ربك الذی خلق ، خلق
الانسان من علق ، اقراء وربك الاکرم
الذی علم بالقلم علم الانسان مالم یعلم .»
بخوان به اسم پروردگارت که
بیافرید پروردگاری که انسان راازعلقه
بیافرید ، بخوان که پروردگارت اکرم
است آنکه باقلم بیاموخت ،
بیاموخت به انسان آنچه رانمی
دانست.
آنچه دانستنش برای او ممکن
نبودمی بینیم که بحث ازقرائت است اولین
امرقرآن برپیام آوراین کتاب امراقراء
است قرائت است اقراء ! ازاین جا این
دعوت آغازمی شود ازاینجانزول این
کتاب آغازمی شوداین کافی است
که بگوییم ازنظراسلام اهمیت قرائت
وعلم وقلم تاچه پیمانه است . این
اولین دعوت است اولین پیام
است وخداوند پیام خودراازاین
امرآغازمی کند .
متاء سفانه برای ماوبرای امت
اسلامی زمان هم گذشته که علمای
حامل این کتاب علمای که این کتاب
راحمل می کنند ، درمدارس که این
کتاب تدریس شده است و معهد این
کتاب ها بوده است در آنجا کسانیکه
ازمدارس فارغ شده اند وسند علمی
بدست آورده اند متاء سفانه به

هم داستان کسی است که خلافت زمین
بنابه برتری علمی به اوداده شده است
به این خاطرخلافت زمین به او تفویض
شد او ونسلش برای این خلافت مستعد
ترشناخته شد که از لحاظ علمی
ازدیگران برتری وامتیازداشت قرآن می
فرماید : واذقال ربك للملئكه انی جاعل
فی الارض خلیفه قالواأتجعل فیها من
یفسد فیها ویسفك الدماء ونحن نسبح
بحمدك ونقدس لك قال انی اعلم
مالاتعلمون ط وعلم آدم الاسماء کلها ثم
عرضهم علی الملئكه فقال انبئونی باسماء
هولاء ان کنتم صادقین ، قالوا سبحانك
لاعلم لنا الاما علمتنا انك انت العلیم
الحکیم ط قال یا آدم انبئهم باسماء
هم فلماانبئهم باسماء هم قال الم اقل
لکم انی اعلم غیب السموات والارض واعلم
ماتبدون وماکنتم تکتمون !
بیادآورزمانی راکه پروردگارت به ملائك
گفت : من گرداننده خلیفه م درروی
زمین هستم کسی رابه عنوان
خلیفه در روی زمین می گمارم این
مطلب به ملائکه ابلاغ می شود تاآنهاآماده
این امرباشندخلیفه درزمین گماشته می
شود . خلافت این خلیفه راکه خداوند
اورابه عنوان خلیفه خودبه زمین می
گماردتسلیم کنند و بپزیرند آنها متوجه
نیستند که ضرورت تعین خلیفه
درزمین چیست درحالیکه ملائکه به

تسبیح خداوند مصروف اند وبه تقدیسش ، خلیفه که دارا[illegible] اختیاراست واختیاراتش ممکن م[illegible] منتج به خون ریزی شود منتج به فسا[illegible] شود آنها قبل ازاین نمیتوانستند تص[illegible]ورکنند موجودی راکه دارای استقلال [illegible] است به او اختیارداده ش[illegible]رد این اختیارواستقلال راآنهاگمان ک[illegible]ردند که شاید منتج به فساد درزمین و[illegible]خون ریزی شود به ضرورتش پی نمی بردند ولی خداوند برای شان می فرماید که مابه چیزی که شمانمیدانید بهترمیدانیم « انی اعلم مالاتعلمون » به آدم «ع » اسمهای همه چیز تفهیم شد به اوعلم داده شد وقتی این اشیاء به ملائکه عرضه می شود آنها ازشناخت این ها عاجزشدند به خاطریکه ملائك هرصنفش به کارمشخص موظف است علم کارمعین ومشخص به صنف معین داده شده است واز علم سائیرقضایا آنها بی خبراند علم آنها شامل نیست محدوداست هریك دررابطه به کارمشخص خودعلم دارد وبرای خلافت زمین به موجودی ضرورت بود که علم اش شامل وجامع باشد . آدم (ع) اسم های همهٔ راشناخت

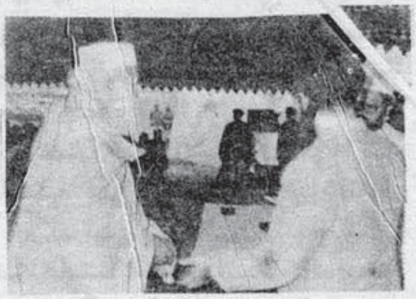

وبرای آدم (ع) این استعدادو توان داده شده که باهرچه روبرومی شود دراو کاوش کند واوراپشناسد واین استعداد به آدم (ع) وبه نسلش داده شده است . درحالیکه ملك ازاین استعداد محروم است وبنابراین فضیلت خداوند خلافت زمین رابه آدم (ع) واولادش تسلیم می کند ،بنابرعلم ، بنابر برتری علمی وفقط به دلیل برتری علمی خداوند(ج) آدم (ع) واولاده اورابه عنوان خلیفه زمین می گمارد خلافت زمین رابه اومی سپارد . چون علم آدم شامل است جامع تراست اوبرای خلافت زمین شایسته تراست خداوند به جای ملك آدم

(ع) واولاده اورابه عنوان خلیفه زمین می گمارد .این مطلب درآیات متعددقرآن مجید توجه شده است خلافت زمین راخداوند(ج) به کسی می سپاردکه از لحاظ فکری واخلاقی شایسته این مذهب ومقام باشد نه از لحاظ نیرومندی وقوت وعدد وزراء بلکه ازلحاظ فکری واخلاقی ، قرآن سنت الهی رادرزمینه انقلابات اجتماعی بااین آیه تشریح می کند : ونرید ان نمن علی الذین استضعفوا فی الارض ونجعلهم ائمه ونجعلهم الوارثین ، ونمکن لهم فی الارض ونری فرعون وهامان وجنودهمامنهم ماکانو ایحذرون ط .
وخواستیم برکسانیکه به استخفاف گرفته شده اند منت بگذاریم وایشان راازایشان ائمه بسازیم وآنهاراوارث زمین ودرزمین به ایشان تمکین ببخشیم مگر انها رادرزمین متمکن بسازیم وبه فرعون وهامان وجنود شان ازهمین مردم مستضعف آن حالت رانشان بدهیم که ازاوحذرداشتند بیم داشتند که باآن حالت روبروشدند .
این هابشورند . قیام کنند این هاائمه مردم شوند این هاوارث زمین شوند خلافت زمین به این ها سپرده شود، ازاین بیم داشتند وخداوند (ج) خواست باهمین حالت آنهاراmواجه بسازد یانشان می دهد که نخست تغیرات اجتماعی بدست مستضعفین رخ می دهد سنت الهی درزمینه تحولات اجتماعی است که هرانقلاب باید بدست مستضعفین برپاشود مستضعفین یعنی کسانیکه درزمین به بیچارگی واستضعاف گرفته شده اند دیگران نظام حاکم طبقه حاکم آنهارابه استضعاف گرفتند ودرپی بیچارگی وتضعیف شان اند ونمی گذارد آنهاقوت بگیرد . آنهایکه مظلوم اند ، تحت ستم اند ، این های راکه خداوند

درموردشان اراده کرده است ،
تاتحولات اجتماعی وانقلابات ،
انقلابات فکری بدست
آنهابرپاشودنخست خداوند آنهارابه
حیث امام وپیشوای مردم می
گمارد . امامت وپیشوائی فکری
واخلاقی مردم رابه آنهامی سپارد
ازلحاظ فکری وازلحاظ اخلاقی
آنهارابرای سایر اقوام وملل قدوه
والگومی سازد آنها ائمه مردم می
شوند ، دیگران عقب آنهااقتدامی
کنندآنهارابه عنوان امام خودمی
پذیرند ، نخست امامت وپیشوائی مردم
رابه آنهامی سپارد . « ونجعلهم ائمه » بعد
آنهاراوارث همه سرمایه های زمین می
سازد . بعد ازآنکه آنها ازلحاظ فکری
امامت وپیشوائی مردم رابدست
آوردند خداوند ازهمین مردم که
ازلحاظ فکری به امامت مردم گماشته

وبیچارگی به سرمی بردند .
پیغمبر(ص) هم کار خودرا ازدعوت
آغازکرد ۱۳ سال مکمل رادرمکه
مکرمه صرف درکاردعوت مصروف
بود .متصل این که کاردعوت به پایه
تکمیل می رسد پیغمبرعلیه السلام
هجرت می کند ومتصل هجرت سلاح
برمی دارد وکاردعوت وجهاد فکری
باقتال ودرگیری های مسلحانه
تورم می شوداگر باچندکلمه
مختصر دعوت پیغمبر علیه سلام رااز
شروع تا پایان خلاصه کنیم می
گویم دعوت ، هجرت وجهاد . وکسیکه
بخواهد به سنت پیغمبر علیه سلام و
مطابق این سنت عمل کند ودرراه
پیاده کردن نظام اسلامی وانقلاب
اسلامی باید خط مشی خودرا و
کارجهادی خودرابه این شکل عیارکند
مرحله نخست دعوت است ، بعد

شده اند وراثت زمین به آنهاسپرده
می شود وآنهاوارث همه سرمایه های
زمین می شوند ، متعاقب این خداوند این
هارا درزمین متمکن می سازد
خلافت زمین رابه آنها می سپارد
ودرپایان امربساط نظام سابق
وقدرت سیاسی وفکری وعسکری که
حامی این نظام بوده حامی طبقه حاکم
بوده ، برچیده می شود چهارمرحله
راقرآن عظیم الشان طی این آیه نشان
دهی می نمایدمرحله نخست اینست
که همان گروه مستضعف وناتوان
وبیچاره ، امام وپیشوای مردم می
شوند ازلحاظ فکری امامت وپیشوائی
مردم به آنهاسپرده می شود ، بعد وارث
همه سرمایه های زمین می شود بالاخره
آنهاراخداوند درزمین متمکن می
سازدخلافت زمین رابه آنهامی سپارد
ودرپایان امر بساط آن نظام ظالم
برچیده می شود که همین مردم
مظلوم رابه استضعاف گرفته بود نظام
که این ها درآن دراستضعاف

هجرت ودرپایان امرتوصل به
سلاح وجهادمسلحانه ، من متیقین هستم
که باتوجه به همه مطالب اهمیت
نویسنده گان مومن وشعرای
باهدف درهرانقلاب قابل درك است
درانقلاب مااگربیشترازقوماندانهای
سنگرهای داغ نیست به هیچ صورت
کمترازانهانیست . شعراونویسنده گان
اند که به مجاهدین ماجهت می دهند
احساسات شان رامنعکس می نمایند
باعث پایداری آنان دربرابر دشواری
های جانکاه وجان فرسای دوران
جهادمی شوند درفضاء مجهول
ومغشوش که یکی بعد دیگری
درمراحل مختلف جهادبه آن روبرومی
شوند آنهارارهنمائی می کنند ، قرآن
عظیم الشان دونوع شعرارابرای مانشان
دهی می کند . شعراء درخدمت
ستمگران شعرای بی هدف که شعرشان
محافل فساد ، وگمراهی مقبول است .
اشعارشان خیالی است به واقعیت
• زندگی هیچ ربطی ندارد وشعراء مومن

صف دیگری از شعرا ، که دارای هدف اند علیه ظلم قیام می کنند به انتقام می کشند چنانچه قرآن می فرماید ! « اشعراء یتبع هم الغاوون الم ترانهم فی کل وادیهمون وانهم یقولون مالایفعلون . الی الذین آمنوا وعملوالصالحات وذکرالله کثیرا وانتصروامن بعد ماظلموا وسیعلم الذین ظلمواای منقلب ینقلبون » این شعراء که گمراهان درپی ایشان اند گمراهان ازایشان پیروی ومتابعت می کنندنمی بینی که درهروادی سرگردان اند می گویند آنچه راکه نمی کنند . مگر کسانیکه ایمان آورده اند وکارهای نیکو انجام دادندعمل کردشان صالح است خداراز یاد یادمی کنند بعد ازآنکه موردستم قرارگرفتند انتقام می کشند وستمگران زودخواهند دانست که درکدام

سردگاهی سرنگون شان می کنم .
این آیات دربخش اولش شاعرانی رانشاندهی می کندکه درخدمت ستمگران اند اشعارشان درمحافل وحلقه های فسادوگمراهی مقبولیت دارد ودرآنجازمزمه می شود این ملاك است برای یك شاعران بی هدف درهروادی سرگردان اندخط معید
معین ومشخص ندارندانسان باهدف نیست که به خاطرتحقق هدف معینش قیام کرده است و شعرش درخدمت آن هدف است نه اودرهروادی سرگردان است گاهی از خلوت ، گاهی ازصاف ، گاهی از مهتاب ، گاهی ازفساد ، گاهی دراین وادی وگاهی دران وادی سرگردان اند وچیزی راکه می گویند خودباور ندارد . می گویدچیزی راکه نمی کند این میعاراست برای شعرای بی هدف .
الشعراء یتبع هم الغاوون الم تران فی کل .ودایهمون وانهم یقولون مالایفعلون

ولی کسانی راکه خداوند ازاین زمره مستثنی می کند کسانی اند که ایمان دارند شعراء موء من عمل کردشان صالح وذکر الله کثیرا وانتصروا من بعد ماظلموا آنهابعدازآنکه موردستم وظلم قرارگرفتند انتقام می کشند این شعراء علیه استبداد اند شعراء درخدمت مردم مظلوم ومحکوم اند ، وشعرای که اشعارشان دردربارها مقبولیت ندارد بلکه درمحافل مردم مظلوم وبیچاره که احساسات شان راوعواطف شان راطی این اشعارمنعکس ساخته اند درآنجامقبولیت دارند ، شاعرانی ازمتن مردم درخدمت مردم اند .« وانتصروا من بعد ماظلموا » انهابعدازاین که موردستم وظلم قرارگرفتند انتقام می کشند . بااین

میتوانیم درمورد شعراقضاوت کنیم بااین می توانیم شعراء مو من را شعراء انقلابی وباهدف راازشعراء درخدمت استبدادو ازشعراء بی هدف تفکیك کنیم . متاء سفانه ماحال درمورد شعراء هم از توصل به این میعارهای واضح وقرآنی عاجزیم وقتیکه درمورد شعراقضاوت می کنیم ازبیم آنکه مباداحساسات مردم با احساسات حاکم دراجتماع جریحه دار نشود درمورد شعراکه باصراحت باید بتوانیم قضاوت بکنیم که این شعر درخدمت اسلام نیست . نه الفاظش ، نه موضوع شعر نه هدفی راکه عنوان کرده است این درخدمت اسلام نیست ازاین نوع قضاوت هاعاجزیم . شعراء رامی بینم که اشعارشان خیلی درجامعه مقبول است ومابه این خاطرنمیتوانیم علیه اوقضاوت کنیم وحکم کنیم که دراجتماع مقبول است مبادااحساسات مردم جریحه دارنشوداودراشعارش جزازمی ،

ازساقی ، ازمیخانه ، ازساغر ،
ازخلوت وازشب های مهتابی
ازچیزی دیگری توصیف نکرده
است چیزی دیگری درشعرش
وجودندارد . واشعارش درمی خانه ها
مقبول است ودر آن خلوت هایے که
اوازاوستایش کرده است ولی
ماعاجزیم که درمورداین
اشعاروشعراء هم قضاوت کنیم
نسبت به آنها به تقدس قائلیم مگر قرآن
نمی فرماید که شاعرمومن کسی ا
ست « الی الذین آمنوا
وعملوالصالحات وذکرالله کثیرا
وانتصروا من بعد ماظلموا» آنهائکه ایمان
دارند عمل کردشان صالح است
خدارازیاد یادمی کند .
بعدازاین که مظلوم واقع شدند
انتقام می کشند ، من آن شعرا
بزرگ ومشهور تاریخ را به این
قرارمی دهند شاید نزد آنها مقام
ومنزلتش خیلی بلند باشد ولی
کسیکه درباره شعرباتوجه به
محتوایش ، هدفی که عنوان کرده است،
الفاظی که به کارگرفته است باتوجه به
این قضاوت می کند او کتاب های
ضخیم شعررابه دیوارمی کوبد . من
شعرای جوانی راکه درآغوش این
انقلاب رشد کرده اند وشعرشان
درخدمت اسلام وجهاد است
وحوادث این جهاد رامنعکس کرده
اندمیگوئیم انشاء الله که دراوراق زرین
تاریخ انقلاب ثبت خواهید شد . مابه
این نوع شعرا ضرورت داریم ودعامی
کنیم که خداوند مارا از زاویه این نوع
شعرا بیشتر مستغنی بسازد
دراجتماع ما تعدادنویسندگان مومن
وباهدف نسبت به گذشته بیشتر شود .
حقیقت امراینست که وضع فعلی

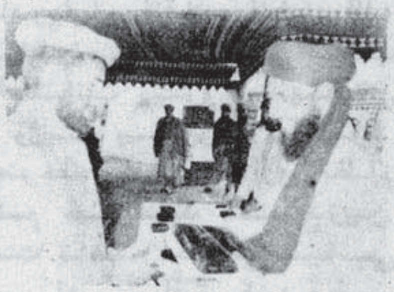

شاعرجوان که درمتن انقلاب رشد
کرده است گرچه ازلحاظ پختگی
شعرش به پایه آن شعرا نمیرسد ولی
درخدمت مردم است درخدمت اسلام
است توانسته است که باشعر خودمجاهد
راتوجیه کنداحساسات اورامنعکس سازد
اورا به پایداری دربرابر مصائب
ودشواری ها تشویق کند
اشعاراودرسنگرها توسط تفنگ داران
موء من زمزمه می شود هرگز بااین
برابرنمی کنم وآنکتاب های ضخیمی
ازشعرراکه هرقدرورق بزنی
نمیتوانی یك شعررابیابی که درین
حالت انقلابی به اواستنادکنی حالت
رامنعکس کند به آنکسی رامطمئن
بسازی به آن شعرحالتی ازاجتماع
رامنعکس کنی ،شاعر توانسته که ذوق
شعری عده را اشباع کند وآنهای هم که
به شعر فقط از ناحیه پیوند کلمات
والفاظ می نگرند که چطورجابجا
شده ربط وپیوند بین الفاظ کلمات از
چه قراراست ، این را میعار وملاك
ماازین ناحیه نسبت به وضع گدشته به
هیچ صورت قابل مقایسه نیست اگر
ماتعداد اخبارها وروزنامه های
درخدمت اسلام راکه امروز داریم
درهمه ادوارگذشته تاریخ که
بگذاراگر بااین ۲۵ سال گذشته
مقایسه کنیم قابل مقایسه نیست .
الحمدلله ماازین ناحیه امروزخیلی غنی
هستیم واین غنا مارااز اینده انقلاب
مطمئن می سازد ولی هنوز هم
ماخیلی عقب مانده ایم .
کارزیادی باید صورت بگیرد
وماخواستیم به خاطر تشویق
نویسنده هابرای آنکه برادران
نویسنده رابه هرتنظیم وحزبی که
ارتباط دارند بالاتر ازارتباطات
حزبی شان که متاء سفانه این هم باعث
شده که نویسنده هارا از هم جداکند،
شعرامارا ازهم جداکند درحالیکه لازم
بود مادرین بعد هیچ چیزی رادربین
خود قائل نباشیم ودست به هم بدهیم
باوجود این که ماباحزاب مختلف

ومتعددی تعهد سپرده ایم مسئله
علیحده است ولی درین کارتوجه ملت
دفاع ازانقلاب باشعرباسخن درین
کارما باید دست به هم بدهیم واین
مسئولیت رامشترکاً اداکنیم ماخواستیم
بااین کار ابتدائی خود قدمی دراین جهت
گذاشته باشیم امید وارهستیم که این
آغاز خوب باشد گرچه مامی خواستیم
به سطح بهتری گرفته شود وریاست
ارشادوفرهنگ حزب هم تصمیم داشت
که به شکل بهتری ومحتوی عالی
تری بگیرد ولی امید وارهستیم که
درآینده بتوانیم به شکل بهتروخوب
تری این سلسله راتعقیب کنیم
پیشنهادمابه همه نویسنده گان و همه
شعرا مومن وباهدف انقلابی اینست که
نخست تعصبات حزبی رادرین ساحه
کارکاملاً کناربگذارند و تصمیم بگیرند که
مابه این شکل جلسات مشترک داشته
باشیم .مامگرراً به عده ای از
برادران پیشنهادکردیم که کاش
ترتیبی گرفته شود که محافل به این
شکل، به شکل منظم
ومسلسل دائرشودقضایای عمده
انقلاب ماعنوان شود بعد از روساء
احزاب از نویسنده گان خوب، ازعلما
ذکی دعوت شود تادررابطه به آن
موضوع مشخص صحبت کنند بعد
مجالی برای سوال وجواب وهمه
جریان به شکل رساله های مستقل به
نشر سپرده شود.
درین محفل افراد موء ثر ومهم همه
احزاب شرکت کنند وبی طرفی خودراهم
اداره ء این نوع محافل کاملاًحفظ کند
به این ترتیب است که ما میتوانیم سطح
فرهنگی مردم خودرا، سطح فکری
شان رابلند ببریم وآنهاراارشاد بدهیم
اگر مجال برای بحث ومناقشه نباشد به
هرکه هرچیزخواست بنویسد وکسی هم
این مجال رفرصت وموقع رابدست
نیاورد درمورد چیزیکه نوشته
وطرحی راکه ارائه کرده است سوال کند
اعتراف کند درداخل تنظیمش که مسلم
است خیلی کم اتفاق می افتد که قضیه
به این شکل مناقشه شود مورد
انتقادواعتراف .قراربگیرد وبعد درنتیجه
مناقشه طولانی وجر وبحث طویل
افکارونظریات وافتراءات ترمیم
وتعدیل شود وبعد ارائه شود من
گمان می کنم که اگر مابتوانیم همین
فرصت رابرای نویسنده گان خود
برای مسئولین دفاتر سیاسی تنظیم
ها برای رهبر ها، برای زعما فراهم
کنیم که آنهاباحوصله فراخ روی
قضایابحث کنند بعد افراد سائر
احزاب راموقع بدهند که
نظراوراختراع شان را زیر سوال
بگیرد وتابالاخره اوبه خطاواشتباه
ونواقص طرح ونظر خود متوجه شود
به این ترتیب افکاراو تصحیح شود
وماافکار ناب وتصحیح شده رابه مردم
عرضه کنیم . به طورمثال مادرجریان
انقلاب ازمراحل خیلی حساسی گذشتیم
که خداوند لطف کرده ماقدم به خطا
نگذاریم اشتباه نکنیم که درهریك ازین
مراحل اگر مامرتکب اشتباهی می شدیم
انقلاب درهمان لحظه خفه می شد
وهرگز به این مرحله خود نمی
رسید امروزمادرپایان انقلاب انشاء الله
که روزهای سرنگونی رژیم خیلی قریب
است ومادرآستانه پیروزی نهائی
قرارداریم ، رژیم به زودی سقوط
خواهد کردومرحله بنیان گذاری نظام
اسلامی فراهم خواهد شد درین
مرحله لازم است تاهمه احزاب سیاسی
برطرح واحدی باهم توافق کندچطور
میتوانیم به این طرح واحد دست
بیابیم ؟ چطورممکن است اختلافات
رای درین رابطه را کاملاً منتفی
بسازیم ؟ ووحدت رادرصفوف
مجاهدین تآمین کنیم . زعیم آینده
کشورماچطور تعیین می شود؟ ازچه
راهی ؟ عزل ونصب امیر، زعیم
ورئیس دولت از چه طریقی صورت
بگیرد؟وصلاحیت های امیر ورئیس
دولت کدام هاست ؟ اوبه مشوره
مکلف است ولی معنی مشوره چیست ؟
باهمهٔ مردم یابابرخی ازمردم اگربه
مشوره باهمه مردم مکلف است که این
امر چطور تحقق می یابد ؟ چطور
مامیتوانیم اصل شورای را اجراکنیم ؟
چطور مکن است از تکرار نظام های
استبدادی جلوگیری کنیم ؟ سوال
مهم است که مادربرابرش قرارداریم
باید همه تنظیم ها برای این جواب
تهیه کنندجواب باید واحد باشد یکی
باشد ، همه تنظیم ها باید به این
توافق کنند من گمان می کنم

ازطریق دیگری رسیدن به این توافق ممکن نیست مگر جلساتی ازاین قرار. این موضوع بحث است ازرهبران محترم احزاب اسلامی تقاضامی شود درین مورد طرح خودرا ارائه کنند آیا می خواهند مثل تنظیم های خودشان باشد ؟ انتخابات نیست طریقه عزل ونصب امیر معلوم نیست اختیار وصلاحیت های امیر بی حد وحسر وشورای وجود ندارد اصل شوری مراعات نمی شود .

آیا همین وضع بد درآینده درمجموع کشورهم پذیرفته شود درفضای مجهول حرکت کنیم ؟ ویاطبعی است کسانیکه درتنظیم های مربوط خودهیچ یکی ازاین مسائل راروبش بحث نکرده وبه آن اعتنا نکرده اند برآنها ارزش ندارد ؛ شاید درمجموع کشورهم میخواهند که عین طریقه کارپذیرفته شودماهم به ان توافق کنیم ماهمیشه از رهبران محترم احزاب همین راخواستیم به خاطر خدا(ج) بگوئید نظام آینده کشورخودرا به چه اساس پایه گذاری می کنید؟ طریقه ثابتی ومتفق علیه عزل ونصب امام وامیر باید مشخص شودداریددرتنظیم های تان که رویش بحث کنیم اگر این تنظیم هادرچوکات تنظیم خودشان هم طریقه مشخص ومعین میداشت وهمه چیزبه اختیارامیر مطلق العنان بگوئیم گذاشته نمی شد ماروی اوبحث می کردیم . زیر مناقشه می گرفتیم بعد نظرخودرا ارائه می کردیم متاء سفانه که فعلاً مادرین رابطه از تنظیم های جهادی باهمه احزابی که باآنها داریم آنهارا برادرخودمی شماریم درفرداچون برادرمی خواهیم باهم زندگی کنیم آنهارا تنظیم های اسلامی می شماریم ومی خواهیم درنتیجه تفاهم وتوافق امر مانظام اسلامی را درفردای افغانستان تاسیس کنیم باهمه احترام قلبی که به این تنظیم هاداریم متاء سفانه که تنظیم های ماازاین ناحیه هنوززیر سوال اند .نه درداخل تنظیم های مربوط خودشان طرحی درین رابطه دارند ونه درمجموع کشور ممکن است این خلاء ازطریق این نوع جلسات پرشود اگر مارهبرهای تنظیم هارا ونویسنده گان وسخنوران شان را به این واداربسازیم که روی این مسائل فکرکندوبه سوال های که وجود دارد جواب بگویند شاید باعث شودکه آنهادرسطح احزاب مربوط خودشان هم ودرسطح مجموع کشورهم طرح ارائه کنند ومجبوربه این شوند که طرح ترتیب کنند ومابازهم پیشنهادمی کنیم درین جلسه نویسنده های مشهورانقلاب مامربوط به همه احزاب شرکت کرده اند .

وعلما ، مسئولین دفاتر مختلف تنظیم ها که ترتیبی بگیرند که سلسله این نوع جلسات ادامه یابدجلسات شکلی به خاطرتجلیل ازمحافل نباشد بلکه جلسات بحث ومناقشه روی قضایای مهم وعمده انقلاب ، وسعی کنیم که این بحث هابدون تفرق تعدیل وترمیم دربیرون عرضه وبه مردم رسانیده شودطی نشرات دراخبارهای متعدداحزاب اگرمابه این تعهدکنیم که روی قضایای عمده انقلاب جلسات به این شکل می گزاریم بعدراپوراین جلسات رابدون کم وکاست وتصرف باکمال امانت داری دراخبارهای مربوط خود هم منعکس می کنیم، به شکل رساله مستقل هم، من یقین دارم کاریکه ازین طریق درزمینه وحدت ممکن است ازهیچ طریقی دیگری نیست مااتحادهای سیاسی رابارهاتجربه کردیم به جای آنکه مشکلات انقلاب ماراکم کند بیشتر ساخت هرباراتحادهای سیاسی یادرنتیجه فشاراذهان بوده ویا دوستان جهاد تقاضا کردند اصرارداشتند واتحاد صورت گرفته ولی چون براصول استوارنبوده وازوحدت فکری ما منبعث نشده به زودی متلاشی شده وبه مشکلات سابقهماافزوده است ماازطریق وحدت فکری می توانیم وحدت سیاسی جامعه خودرا تضمین کنیم وحدت فکری ازاین طریق ممکن ومیسر است .

بقیه درصفحه (۲۲)

نظری به اقدام عجولانه اخیر حکومت فرانسه

« خرم »

تصمیم حکومت فرانسه مبنی برفرستادن نمایندهٔ سیاسی اش به کابل وازسرگیری روابط سیاسی بارژیم مزدور ودرحال سقوط نجیب درین مرحلهٔ حساس مبارزهٔ ملت مسلمان ما، میتواند بمثابهٔ دشمنی عمیق وخیانت آشکاربه آرمان یک ملت مظلوم وستم کشیده تلقی گردد، اگر این سلسلهٔ ازجانب کشورهای دیگر تعقیب گردد درساحهٔ بین المللی باعث کاهش انزوای سیاسی رژیم نجیب خواهدشد، وبه همین تناسب اثرات سوء ومنفی برجریان سیاسی جهادافغانستان خواهد گذاشت ، اما امرامیدوارکننده اینست که خوشبختانه دیگرجهادومبارزهٔ ملت مسلمان افغان به آن مرحله رسیده که پیروزی اش مسلم ویقینی گردیده است وبه گفتهٔ برادرحکمتیارامیرحزب اسلامی افغانستان این اقدام فرانسه به آن میماند که کسی مهمان شخص درحالت نزع شود، ویقیناً دیگرنجیب ورژیمش درحالت نزع اند !

این امریست روشن که غرب درمجموع ، مخالف قیام حکومت خالص اسلامی در افغانستان میباشد وبامشاهدهٔ اثر ورسوخِ مسلمانان انقلابی ورادیکال درمبارزهٔ ملت مسلمان افغان علیه روسها دچارتشویش واضطراب میباشد وتا آخرین لحظه میکوشد ازبقدرت رسیدن یک ایدیولوژی وطرزتفکر درنتیجهٔ مبارزهٔ خونین وتاریخی ممانعت نماید، امااین اقدام حکومت فرانسه راباید بادرنظرداشت ابعاددیگران ازدیدگاه دیگری هم مطالعه نمود وآن اینکه :

همزمان باشکست امپراطوری سرخ درافغانستان مطابق قانونمندی تاریخ جوامع انسانی وسنت الهی سلسلهٔ شکست آن درسراسرجهان آغازیافت ، وطلسم کمونیزم که سال ها بعضی ازملت های مظلوم رامسحور ومجبور گردانیده بود درنتیجهٔ جهادملت مسلمان هاوشکست رسوایی روسهادرافغانستلن بکلی شکست.گورباچوف بادرک این مسئله که دیگر مسکو تاب وتوان حفظ مستعمراتش راندارد درپالیسی خوددررابطه با اقمارش تغییر وارد آورد، مسکو کوشید تادرقدم اول بارسنگین اقتصادی اروپای شرقی راازشانه هایش پایین نماید ودرعین زمان مستعمراتش رابه زمینه های مساعدبرای جلب وجذب کومکها وسرمایه گذاری های جامعهٔ غربی تبدیل نماید .

تحولات اروپای شرقی واقعاً همه رامتحیر ساخت ، زنجیرهای کمونیزم که ده ها سال دست وپای مردمان رابسته بوددرظرف چند روز گسستند، واروپا دیگر بسوی وحدت وقوت به پیش رفت شروع نمود ، اما فروریختن دیواربرلین درین سلسله از اهمیت خاص وویژه ای برخورداراست زیرااولاً باازبین رفتن انحصارقدرت ازطرف کمونیست ها درآلمان شرقی ضرورت منطقی موجودیت دوآلمان رفع گردید وثانیاً فروریختن دیواربرلین اشاره ای بود به آغازپروسه وحدت طلبی دو آلمان .گرچه نطاق حکومت شوروی، فورمول مسکو درین زمینه رابدین متن اعلام نمود که : « خوشبختانه دیوار برلین فروریخت اما سرحد بین دوآلمان همچنان پابرجاخواهدبود!» اما منطقاً دیگرچه دلیل وبهانه ای وجود خواهدداشت که موجودیت دوآلمان را توجیه نماید ؟

مسئله وحدت دوآلمان ازطرف ایالات متحدهٔ امریکا سخت استقبال شد درحالیکه انگلستان وفرانسه آنرابادیدهٔ شک وتردید نگریست . اتحاد دوآلمان وایجادیک آلمان قوی ومتحد خطرجدی ایرا برای دوقدرت بزرگ اروپایی یعنی انگلستان وفرانسه ایجاد مینماید ، و آلمان را بحیث یک قدرت دراروپابه صحنه وارد میسازد، گرچه حکومت انگلستان باسیاست دنباله روانه اش از واشنگتن درزمینه عکس العمل جدی ای نشان نداد اما فرانسه باساس اینکه خودرایکی ازپایه های عمدهٔ دموکراسی غربی میداند درمورد، خیلی حساس است . بابوجود آمدن این مسئله نقطهٔ نظرمشترکی بین روسها و فرانسو یهابوجودآمد که طبعاً علت بسیاری از دگرگونی ها درصحنهٔ سیاست جهانی وروابط شرق وغرب خواهدگردید .

حالافرانسه میخواهدتاشوروی را دراصرار برموقف اش مبنی برجلوگیری ازاتحاد دو آلمان تشویق نماید واگر ضرورت بیافتد حاضر به دادن رشوه های سیاسی به مسکو هم است .

تصمیم از سرگیری روابط دیپلماتیک بارژیم دست نشاندهٔ کابل از جانب فرانسه درحالی صورت می گیرد که رژیم نجیب دیگر بمرحلهٔ سقوط حتمی رسیده است ، کومکهای نظامی روسها، آخرین تلاشهای بیهودهٔ کرملین برای حفظ رژیم نجیب هم باآغاز یافتن حرکت های ضدرژیم نجیب در اردو زیرسوال قرارگرفته است ، پس میتوان این نتیجه رابدست آورد که فرانسه بااین عمل عجولانهٔ خود یامیخواهد امریکارا دراروپا به نفع خویش واداربه انعطاف نماید ویاهم رشوهٔ سیاسی ای است به مسکو برای پافشاری بر موضعش مبنی برجلوگیری ازاتحاد دو آلمان .

باختتام سال ۱۹۸۹ کمونیزم نیز خاتمه یافت

ترجمه از: احمدضیاء «رحیمزی»

سال جدیدباشور وشعف فراوان فرارسید، وسال گذشته (۱۹۸۹) باپاهای برهنه رخصت گرفت .اگردرموردسال (۱۹۸۹) مختصرتبصره ای بنمائیم ، چنین خواهد بود"سال (۸۹) سال بربادی ونابودی حاکمان ، وسال فتح عوام بود".

درطی این سال به ملت های اروپای شرقی فتح وپیروزی نصیب گردید، وجوامع دربندواسیربسوی آزادی وخودمختاری ، قدم نهادند .

نسیم آزادی وخودمختاری ، به وزیدن آغاز وبندش هاوقیودات ازبین برداشته شد.

واینك سال گذشته (۱۹۸۹) راتحت ارزیابی مختصر قرارمی دهیم :

تحولات دردنیای کمونیستی :

۱. چین

موسس دولت کمونیستی چنین مائوتسه دون گفته بود :« قدرت سیاسی رامی توان بازورمیله تفنگ باموفقیت نگهداشت » .

به علت کنترول شدید برارتش ، قدرت سیاسی رهبران چین درسال (۱۹۸۹) نیز، برجابود .

ولی برتری های اخلاقی ایشان حتماً تحت شك وسوال قرارگرفت .

رهبر جدید چین « دینگ ژیاوپنگ » درشکل نظام ، رهبرسابقه (مائیو) تغییرات وتبدلاتی آورد .«ژیاوپنگ » برخی از بخش های فرهنگ غربی را برملاءوروشناس گردانید، که این عمل درسطح دولتی خرابی ها،بی نظمی هاوخویش پروری هارابوجود آورد .

دردماغ عدهٔ ای از نوجوانان خیال پدیدآمده بود، که می توان بی نظمی هاراازطریق دیموکراسی، خاتمه بخشید . وبدین ترتیب آنهادراپریل سال (۱۹۸۹) به اظهارخیالات ونظریات خویش پرداختند، که یك علت قوی این احتجاج مل ، مرگ « هویاوبانگ » منشی عمومی اسبق حزب کمونیست چین درماه اپریل بود .

موصوف بعدازتظاهرات سال ۱۹۸۷ محصلین درچین ، ازعهده، خویش استعفی داده بود . بعدازمرگ « هویاوبانگ» محصلین چینی دست به تظاهرات زدند وبه تشکیل جلسه هاعلیه دولت پرداختند . وبزودی تعدادمظاهره کنندگان به صدهاهزارتن رسید .

درجلسه ایکه در« پیکنگ » دایرگردیده بود، مظاهره کنندگان خواهان آزادی بیان ، وتشکیل اسامبله (شورا) گردیدند .

وبزودی این هنگامه ها واغتشاشات به شهرهای دیگرچین نیز سرایت نمود .

«لی پنگ » صدراعظم چین دربرج اپریل اعلان نمود که هیچ گونه تبدیل سیاسی درچین رخ نخواهد داد وآن هنگامیکه رهبرروسیه درپانزدهم « می » به پیکنگ آمد، تقریباً یکصدوپنجاه هزارتن درنزدیکی مقر حکومت چین گرآمده بودند .

وبتاریخ هفدهم «می » محل مذکور شاهد گردهم آیی بیش ازیك ملیون تن بود . وکم ازکم دربیست شهردیگر چین جلسات بزرگی مشابه به آن دایر گردیده بود .

صدراعظم. چین « لی پنگ » و«چاوزی یانگ» ازمحل این اجتماعات امادرست دوروز بعدازآن صدراعظم حکومت نظامی رااعلان نمود، که درجواب آن یك باردیگرد رکوچه

هاوسرک های «پیکنگ» ملیونهاانسان جمع آمدند. مظاهره کنندگان راه کاروان های نظامی رامسدود ساختندوبه آنهاامرنمودندتادوباره به عقب برگردند. دراواخر ماه « می » کاهشی درتعداد مظاهره کنندگان واثر ورسوخ « چاوزیانگ » پدید آمد.

دراوایل ماه جون مقامات رهبری چین به دسته های ارتش امرسرکوب نمودن مظاهره کنندگان راداد.« ارتش مردمی » برشهرها آتش کرد، وبا تانک ها راه مظاهره کنندگان را مسدودساخت،تنها درپیکنگ اجسادی از ۵۰۰ الی ۷۰۰ تن شمرده شد درحالیکه رهبری حکومت ازکشته شدن این تعداد انکارکرد. بعداز آن حکمروایان چین به زندانی ساختن رهبران مخالفین پرداختند، که عده ای ازرهبران محصلین بدین سبب مجبوربه فراربه خارج گردیدند.

حکمروایان پکنگ الی ختم موسم گرما ده هزارتن رادستگیر وزندانی نمودندکه ازآن جمله (۳۱) تن محاکمه گردیده وبه جزای اعدام محکوم گردیدند.

درماه جون رهبرحزب کمونیست چین «چاوزیانگ» ازعهده اش برکنارگردید، موصوف به« بغاوت » متهم گردیده بود. ودرحزب کمونیست پروسه پاک سازی عمومی آغازگردید.

۲. روسیه

محبوبیتی راکه (گورباچف) رهبر فعلی روسیه درطول سال (۱۹۸۹) بدست آوردهیچ یک ازرهبران پیشین روسیه بدست نیاورده بود.

« گورباچف » هنگامیکه درماه دسمبر، مصروف دیدار ازنیویارک بود، طرح کاهش درنیروهای نظامی روسیه ومراعات حقوق انسانی درآن کشوررااعلام نمود.

هنگامیکه درماه فبروری ۱۹۱۹ آخرین دسته های روسیه خاک افغانستان راترک گفتند. روابط میان حکومت روسیه وجهان غرب روبه بهبودنهاد واین حرکت اشاره، واضح بسوی این حرف است که مداخله نظامی درکشورهای دیگر، یک سیاست غلط است.

گورباچف درماه جولای (۱۹۸۹) هنگامیکه مصروف بازدیدازفرانسه بود، برای تشکیل یک «خانه مشترک اروپائی » امیدواری خویش رااظهارداشت وگفت : « مداخله هرکشوری درامورداخل کشوردیگر قابل قبول نیست .»

گورباچف درکشورش به « سیاست اصلاح طلبانه » جامه، عمل پوشانیده ونظر به خواهش وی، محکمه بزرگ عمومی روسیه در ماه دستمبر(۸۸) تبدیل هایی رادرقانون اساسی منظورنمود.

که براساس آن یک شورای جدیدقانون ساز تشکیل می گردد که آنرا(کانگریس نمایندگان ملت) می خوانند. این شوراشکل «مجلس علیا » رادارد وتعداد اعضای آن به (۲۲۵۰) تن می رسد. که برای یکنیم هزارکرسی آن بتاریخ ۲۶ مارچ انتخابات عام انعقادیافت .طوریکه کاندید شدن بیش ازیک کاندیددرآن آزادبود :

که بعداً (۷۵۰) نشست باقیمانده، به نمایندگان حزب کمونیست، اتحادیه، کارگران، نوجوانان، وسایرسازمان های اجتماعی، داده شد، درطی این انتخابات اعضای بلندپایه حزب کمونیست باشکست روبرو شدند این عمل ثابت می سازد که رای دهندگان، خواهان عمل کردن هرچه زودترسیاست های اصلاحی گورباچف اند.

به همین ترتیب درطی این انتخابات « بوریس یلسین » کسیکه به جرم انتقاد نمودن، از حزب کمونست اخراج گردید، باکسب اکثریت قاطع پیروز شد، اولین اجلاس پارلمان جدید روسیه بتاریخ ۲۵ ماه می دایرگردید.

که بتاریخ ۲۷ ماه می گورباچف راباکسب ۹۵ فیصدازآراء برای پنج سال بحیث رئیس جمهورجدیدروسیه تعین نمود. نماینده های مردمی ازبین صفوف خویش برای شورای عالی روسیه ۵۴۲ عضوراانتخاب نمودند. اجلاس این شورا درماه جون بودکه طی آان ازجمله (۱۷) وزیر پیشنهادشده توسط «اشکوف » (۶) تن آن مستردگردیدند. وبدین ترتیب مثال جدیدی درروسیه ارائه گردید.

«گورباچف » بحیث منشی عمومی حزب کمونیست، عده، زیادی ازاعضای « بیروی سیاسی» وکمیته مرکزی رامتقاعد وبرکنارنمود.

موصوف سیاست بازسازی درروسیه را باشدت وقوت تمام، درمیدان عمل پیاده کرد.

درطول سال (۱۹۸۹) درروسیه « اغتشاشات » ادامه داشت.

درماه اگست دفترسیاسی حزب کمونیست طی یک بیانیه گفت : برای هریک از ۱۵ جمهوری روسیه، آزادی محدود منطقوی لازم است. هرجمهوریتی لازم است تاباد رنظرداشت عضویتش درحکومت مرکزی، برای خویش نظام اقتصادی خاصی راتعین نماید.

درسال ۱۹۸۹ بین المان وروسیه معاهده ای به امضاءرسید که براساس آن ۳ کشورآزاد بحیره.بالتیک (استونیا، لیتوانیا ولیتونی) باخاک روسیه مُلحق گردانیده شد.

درماه اگست ۱۹۸۹ (درپنجاهمین سالروز این معاهده) یک ملیون تن، زنجیر انسانی تشکیل داده وبراین معاهده احتجاج نمودند. (محاذهای ملی) درهرسه کشورتشکیل گردید.

وبرای اولین بار اسامبله « لیتونی » الحاق این کشوررابه خاک روسیه غیرقانونی اعلام نمود.

گورباچف درماه سپتمبرگفت که :« مردم سه کشورواقع درسواحل بحیره بالتیک حق فیصله درمورد زیستن یانه زیستن درخاک روسیه را ندارند».

بتاریخ دوم دسمبر جمهوریت « لیتونی » انحلال حزب کمونیست آن ریاست وتشکیل یک حزب آزادسیاسی رافیصله نمود، درسایر ریاست ها، درجاهائیکه اغتشاشات نژادی برپاشده بود، خسارات بزرگ مالی وجانی وارد آمد.

درطول سال (۸۹) بین باشندگان « ارمنیا» و"آزربائیجان" تصادمات مسلسل روی منطقه متنازعه « نگورناکاراباغ» که شامل خاک « ارمینا» می باشددوام داشت.

درماه جون، جوانان ازبکستان روسیه، عملیات تخریبی علیه یک"اقلیت ترکی » ساکن درازبکستان روسیه انجام دادند که درنتیجه آن کم ازکم (۹۰) تن به هلاکت رسید.

دربرج اپریل، درجریان تظاهراتی که به منظور حمایت ازادعای استقلال از روسیه برپا گردیده بود،(۱۹) تن هلاک و ۲۰۰ تن زخمی گردیدند.

درجمهوریت « اوکراین » نیز تحریک استقلال طلب ازروسیه به اوج وشدت خودرسیده بود.

نفوس ایالت اوکراین (۲۵) فیصداز ضروریات مواد غذایی همه روسیه را رفع میسازد. بقیه قسمت بیشترصنایع روسیه درین جمهوریت قراردارد.

۳. پولیند

اتحادیه آزادکارگری پولیندکه دراوایل سال ۱۹۸۹ از حیثیت قانونی مبراء اعلام گردیده بود، هشت ماه بعداز آن تاریخ عنان اختیارحکومت پولیند رادردست گرفت .
ودرماه « اپریل » یك تیم ۳ نفری قاضی ها، حیثیت قانونی اتحادیه رابرحال ساختند .
بتاریخ پنجم اپریل حکومت پولیند ومخالفین آن به رهبری «لخ والیسا» جهت تشکیل حکومت ، بریك طرح جدیدبه توافق رسیدند .
بتاریخ ١٤ و١٨ ماه جون درسراسر پولیند دردو مرحله انتخابات صورت گرفت که درطول ١٤ سال گذشته اولین انتخابات آزاد درپولیند بود .

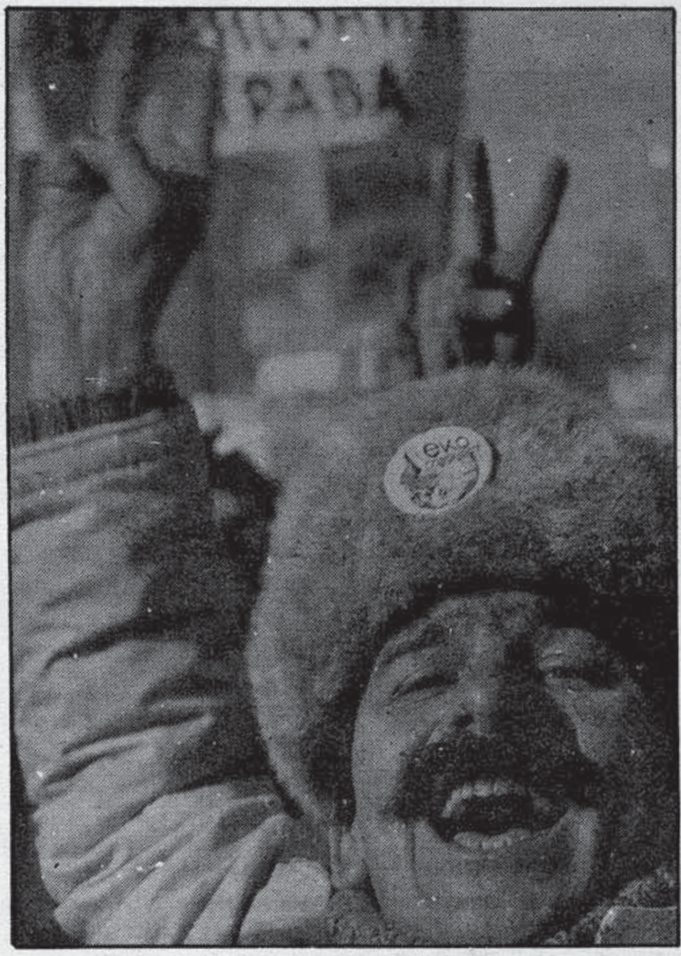

«اتحادیه آزاد کارگران »۹۹ کرسی از ۱۰۰ کرسی را بدست آورد، واز مجلس همه (۱۱۳) کرسی مخصوص حزب اختلاف راتوانست بدست بیاورد .

پارلمان پولیند بتاریخ ۱۹ جولای یازورلسکی صدراعظم اسبق آن کشوررابااکسب (۲۷۰) رای درمقابل (۲۳۳)رای بحیث رئیس جمهورانتخاب کرد .

بتاریخ ۱۹ اگست وکیل نامزد« اتحادیه های آزادکارگری » (مازوویسکی) بحیث اولین صدراعظم غیرکمونیست پولیندتعین گردید . که بتاریخ ٢٤ اگست از پارلمان پولیند رای اعتماد بدست آورد .

این تحولات وتبدلات درپولیند سرآغاز تبدیل هادراروپای شرقی بود که در ۱ ماه اخیر ۸۹ تبدیل های دیگر دراروپای شرقی باشدت وسرعت رونماگردید .

٤. آلمان شرق

درجریان سال ۱۹۸۹ بیشتر ازدوصدهزارتن ازباشندگان المان شرقی، کشورخویش راترك نموده ازراه های آسترالیا، چکوسلواکیا ، وهنگری خودرابه المان غرب رسانیدندوبدین علت بی قراری های سیاسی بین مردم المان شرقی اضافه ترگردید . حکومت المان شرق خواستار استرداد این عده مردم گردید ولی حکومت المان غرب در(۷) اگست ، ازاسترداد این پناه گزینان خودداری نمود . که المان شرقی دراین مورد به حکومت المان غرب از نتایج سنگین این عمل اخطار داد . بعدازماه جنوری الی ماه جون تعداد فراریان ازالمان شرقی به المان غرب کاهش یافت ولی بعدازماه « جون » دوباره افزایش یافت ، چهلمین سالروز تاسیس « جمهوری دیموکراتیك المان » بتاریخ (۷) اکتوبر بود، که جهت شرکت دراین مراسم رئیس جمهورروسیه (گورباچف) . . . اظهارداشت که وی خواهان مشاهدهء سیر سریع المان شرقی بسوی اصلاحات می باشد . موصوف همچنان گفت : معاملات مربوط به حکومت المان شرق اکنون نه درماسکو، بلکه در« برلین »حل وفصل خواهدگردید .
دراین روز (۷) اکتوبر درسراسر المان شرقی مردم دست به تظاهرات زدند، سلسله تظاهرات شدت اختیار نمود، بالاخره در۱۸ اکتوبر رهبر عمومی حزب کمونیست المان شرقی « اریش هونیکر » (۷۷) ساله از عهده اش برطرف گردیده، وبعوض آن « ایگون کریز» (٥۲) ساله رابحیث رهبر حزب کمونیست برگزیدند . که بعد ازآن هم تظاهرات هزران تن ازمردم المان شرقی جریان داشت .

بتاریخ ٤ نوامبر درحدود« ده لك » تن از اهالی دربرلین شرقی دست به مظاهرهء عظیمی زدند، که به سبب آن حکومت کمونیستی ودفتر سیاسی حزب حاکم ازعهده های خویش استعفی دادند .
روزدوم این تظاهرات شخصیت معروف واصلاح طلب المان شرق « منیز مودرو» رابحیث صدراعظم جدیدانتخاب نمودندوبتاریخ (۹) نوامبر بیروی سیاسی متشکل از یازده افراد ، انتخاب گردید . وبتاریخ دهم نوامبر حکومت جدیدهمه سرحدات المان شرق بشمول دیوار «برلین » رابروی مردم گشود . وقیودات وضع شده درمورد سفر به خارج را براهالی المان شرق ملغا قرارداد .
این فیصله یکی ازفیصله های بزرگ تاریخ جهان بودکه راه های مسدود شده توسط دیواربرلین بازگردید .
بعداز اعلام بازشدن سرحدات،مردم پرجوش المان شرق « دیواربرلین » راازچندین نقطه فروریختاندند . حتی

ارتش المان شرق نیز درکارشکستن دیواربرلین سهم گرفت. بعدازاین فیصله عده ای کثیری ازاهالی المان شرقی به المان غرب پناه بردند. ومطالبه اتحاد دوباره هردو المان نیز شدت گرفت . پارلمان بتاریخ اول دسمبر به اتفاق اراء خاتمهء اقتدارحزب کمونیست رادرالمان شرقی فیصله نمود .
رئیس جمهور« ایگون کریز» بتاریخ ٦ دسمبر ازعهدهء خویش استعفی داد. وحزب کمونیست بتاریخ « ٩ دسمبر » (کوگریگوگی) رابحیث رئیس جمهور جدیدانتخاب نمود .

٥. هنگري

پارلمان هنگری بتاریخ ١٢ جنوری اجازهء تشکیل احزاب دیگر (برعلاوهء حزب کمونست) وبرپائی تظاهرات رافیصله نمود، حکومت هنگری بتاریخ (٢) می کاربرکندن سیم خاردار به طول (یکنیم صدمیل) راکه درسرحدات هنگری واطریش جابجاگردیده بود، آغاز نمود .
وبدین ترتیب هنگری اولین کشور اروپای شرقی بودکه سرحد خویش راباغرب باز نمود .
کانگریس حزب کمونیست هنگری بتاریخ (٧ اکتوبر) فیصله نمودتا حزب کمونیست به حزب سوسیالست مبدل گردد، دیموکراسی ، پارلمانی درهنگری نافذ گردد، یك اجتماع آزاددرهنگری تشکیل گردد .
بتاریخ ٢٣ اکتوبررئیس جمهورهنگری طرز حکومت هنگری را جمهوری اعلام نمود، که براساس آن دوره اقتدار (٤٥) ساله حزب کمونیست خاتمه پذیرفت . بعداز جنگ دوم جهانی برای اولین باردرهنگری ریفرندم (نظرخواهی عام) صورت گرفت . که درطی آن جهت انتخابات صدارتی رای مردم دریافت شد .
بلغاریا :
درطول شش ماه اول سال ١٩٨٩ درکشوربلغاریا براقلیت های مسلمان ترك آ کشورمظالم تشدید گردید« تودورژیفکوف » رئیس جمهور بلغاریا بعداز ٣٥ سال اقتداربالاخره بتاریخ ١٠ نوامبر ازعهدهء خویش استعفی داد . وبعوض وی (پیترملادنیوف)درماه نوامبر ١٩٨٩ تعین گردیدجهت برقراری دیموکراسی تظاهراتی صورت گرفت . بتاریخ ١٥ دسمبر پارلمان بلغاریا معاهده ای به امضارسانیدکی طی آن وعده داده شدکه ، حق قانونی حکومت مطلق حزب کمونیست خاتمه خواهد پذیرفت .

٦. چکوسلواکیا

درچکوسلواکیا تظاهرات عظیمی ازمحصلین ودانش آموزان بتاریخ ١٦ جنوری ١٩٨٩ براه افتیدکه توسط پولیس بشدت سرکوب گردید مگر اغتشاشات دوماه اخیرسال عوام آنکشور، حکومت راجنبانید .
حکومت چکوسلواکیا روز٢٦ نوامبر همه قیودات وضع برسفرخارجی رالغو نمود .
تاریخ هفدهم نوامبر درشهر « پراگ» اجتماع بزرگی که درطول بیست سال بی سابقه بود، تشکیل گردید ، که پولیس جهت پراگنده ساختن مردم از تشدد کارگرفت .
به تاریخ ٢٠ نوامبر درحدود دوصد هزارتن ازاهالی چکوسلواکیا درپراگ دست به تظاهرات عظیمی زدند ، که رهبر حزب کمونیست چکوسلواکیا « میلوس جیکس » دراثراحتجاج مردم مجبوربه استعفی دادن ازحکومت وسکرتریت حزب کمونیست گردید .
وکمیته مرکزی حزب کمونیست « کیرل اوربا» را بحیث رهبر جدید حزب کمونیست برگزید . بتاریخ ٢٩ نوامبر ٨٩ پارلمان تبدیلی های قانونی درآن کشور رابه اتفاق آراء تصویب کرد . که یکی ازاین تبدیلی هاخاتمه دادن به انحصارقدرت توسط حزب کمونیست آن کشوربود .
صدراعظم « لیدسلیف ایدنمیش » بتاریخ ٣ دسمبر حکومت جدید را اعلان نمود، وبدینترتیب بعدازسال ١٩٦٨ برای اولین بار وزرای غیرکمونیست شامل کابینه چکوسلواکیا گردیدند . بعداً بتاریخ ٦ دسمبر صدراعظم «ایدیمنش» ازعهدهء خویش استعفی داد، وبتاریخ ١٠ دسمبرحکومت جدید تحت رهبری «ماریان چانس » حلف وفاداری یادنمود، که همزمان باآن رئیس جمهور« گوستاف هوساك » هم ازعهدهء خویش استعفی داد .

٧. رومانیا

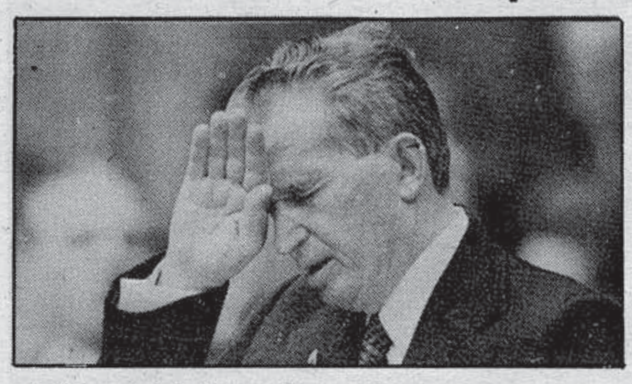

بتاریخ ١٨ دسمبر درشهر شمالی ومانیا (تیمی شواره) تظاهرات جمهوریت خواهی واصلاحات سیاسی آغازیافت . ارتش به وسیله تانك هاجلو مردم راگرفت . وباگشودن آتش کورکورانه مسلسل ها، هزارهاانسان را به قتل رسانید . سلسله این تظاهرات در« بخارست » مرکزرومانیا وبقیه شهرهاپخش گردید، وبه سبب رویه ضدانسانی ارتش مردم بیشتر مشتعل گردیدند .
بعدازپنج روزهنگامه وهیاهوی مسلسل بالاخره حکومت « نیکولای چاسیسکو» راکه (٢٦) سال بامطلق العنانی حکومت کرده بود، سرنگون نمودند .

- خروج ارتش روس ازافغانستان

بتاریخ ١٥ فبروری ١٩٨٩ باخروج آخرین دسته های سربازان متجاوزروسی از خاك افغانستان ، مداخلهء ٩ ساله نظامی روسیه درافغانستان خاتمه پذیرفت .
(گرچه نویسنده مضمون خروج آخرین دسته های عساکرروسی ازافغانستان را خاتمه مداخله روسیه درافغانستان دانسته ولی نبایدفراموش کرد که درحقیقت مداخلات روسیه درامورداخل ماتاهنوزدرشکل حمایه مستقیم نظامی اقتصادی وسیاسی رژیم مزدورنجیب ادامه دارد .) « مترجم »
طبق احصائیه گیری روسیه ١٥ هزارتن از عساکر وافسران روسی درطول جنگ ها بامجاهدین ، به قتل رسیده اندو٣٧ هزارتن دیگر زخمی گردیده اند . طبق اطلاعات موثق اکنون هم تقریباً ٢٥٠ تن از سفارتکاران ، جاسوسان ، ومشاورین نظامی روسیه درافغانستان وجوددارند .

٩. آزادي نامیبیا

حکومت افریقای جنوبی ، درسلسله آزادی دادن به کشورنامیبیا بتاریخ ٢٧ جنوری به خروج ارتش خودازآن

کشور آغازید .
عمل خروج عساکر افریقای جنوبی ، تحت نظارت سازمان ملل متحد صورت می گیرد، که دراین مورد شورای امنیت ، سازمان ملل بتاریخ ١٦ فبروری منصوبه ای را منظور نمود .
کشورنامیبیا بعداز (٢٧) سال زیر سلطه زندگی کردن بتاریخ اول اپریل ١٩٨٩ ازستعمار افریقای جنوبی آزادی یافت . برای تعین اسامبله ٧٢ نفری قانون ساز از ٧ الی ١١ نوامبر انتخابات صورت گرفت .
که طی این انتخابات جبهه آزادی بخش نامیبیا (سواپو) برنده اعلام گردید . اکنون طرح این اسمبله درست می گردد . وبه این ترتیب نامیبیا بعداز تاریخ اول اپریل ١٩٩٠ حیثیت یك کشورآزاد وخود مختار را اختیار خواهد کرد .

. خروج ارتش ویتنام ازکمپوچیا

بتاریخ ٥ اپریل ٨٩ ویتنام ، خروج همه نیروهای نظامی خوداز« کمپوچیا» رااعلام نمود . که متعاقب آن عمل خروج عساکر شروع گردید . بتاریخ ٢٦ سپتمبر عمل خروج عساکر از کمپوچیا تعمیل گردید . ویتنام درسال ١٩٧٨ در کمپو چچیا مداخله نظامی نموده بود .

١١ . حمله ایالات متحده برپانامه

بتاریخ ٧ می ١٩٨٩ درکشور پانامه واقع درامریکائی لاتین انتخابات ریاست جمهوری صوورت گرفت . که درآن جنرال نوریگا، رهبرارتش پانامه و اپوزیشن ، هردو مدعی ، پیروزی خویش بودند .
بتاریخ « ١١» می « بش » رئیس جمهورایالات متحده امریکا ، فیصله ارسال عساکر امریکائی به پانامه را اتخاذ نمود .
موصوف رهبر اپوزیشن را درانتخابات کامیاب قرار داد، بتاریخ اول سپتمبر « فرانسسکو رودریگوئز» که ازجمله کاندیدان حامی جنرال نوریگا برای ریاست جمهوری بود، بحیث رئیس جمهوردولت ، حلف وفاداری ادانمود .
اما بتاریخ ٢٣ اکتوبر عده ای از افسران ارتش شورش نمودند . که این شورش ناکام گردانیده شد، ودرنتیجه به تعداد (٣٢٣) تن از افسران نظامی وجوانان اعدام شدند .
بالاخره بتاریخ ٢٥ دسمبر ارتش امریکا، برپانامه حمله وسیعی راانجام داد، ارتش امریکا ، برپانامه حمله وسیع راانجام داد . ارتش امریکا درشهر « پانامه سیتی » مرکز کشورپانامه ، قوماندانی ارتش نوریگا را از بین بردند .
جنرال نوریگا بعداز حمله ارتش امریکا دریك منطقه سرحدی غایب گردید وبعداً به سفارت واتیکان پناه برد . حمله نظامی امریکا برپانامه هم همچو تجاوز ارتش روسی درافغانستان یك عمل تجاوزکارانه بود .

داسلام په راتګ سره به روسیه ټوټې ټوټې شي .

دمحمدرحیم «خنجر» ژباړه

په روسیه کی چی دڅه مودی راهیسی د نظرد آزادی او جمهوری ارځښتونو کوم غورځنګ دودی په حالت کی دی داسی چی دهغه اغیزپر مذهبی آزادی هم پریوتی او داهیله کیدای شی چی او به هلته د اسلامی ژوندکړو لپاره کوم مناسب چاپیر یال پیداشی داهیله دمنځنی آسیا اوقزاقستان دمسلم بورد دنوی منتخب رئیس مفتی محمد صادق، محمدیوسف له ویناوو چی د مؤ تمرعالمی اسلامی په اوه نیزه ترجمان ای مسلم ورلدد اسلامی نړی » کراچی ، د ١٩٨٩ دجولایی ٢٨ مه نیټه کی خپره شوی ، پیداشوی ده مفتی صاحب پخپله ویناکی ویلی : زموږ په ټولنه کی چی د عمل کوم تجدید پیل شوی په طبیعی تو ګه یی پرمذهبی ژوند هم اغیز پریوتی . داخبره د منځنی آسیااو قزاقستان دمسلمانانو په څلورم کانګریس کی چی غونډه یی ددی کال په مارچ کی په تاشکند کی شوی وه روښانه شوی ده داټولنه په جمهوری او درایی دازادی په لحاظ له روسیو ټولنونه مختلفه ده ددی ټولنی لپاره مسلمانانو له هری سیمی نه نماینده ګان ټاکلی ووچی شمیریی څلورنیم سوو ته رسیده پدی غونډه کی دهغه هیواد دنورو سیمو مسلمانانوهم ګډون کړی وچی دمختلفو مذهبی اوملی تنظیمونو نماینده ګان او ژورنالستان. هم پکی شامل وو ټو لو ویناکونکوخپل نظریات په آزادی سره بیان کړل او په غونډه کی بسکاره بحثو نه وشول .
زموږیوه لویه مسئله دجوماتونو کموالی دی دجوماتونو دپرانستلو لپاره زیات شمیر لو ښتنکیلو نه رارسیدلی دی مذهبی کتابونه هم کم دی په ځانګړی تو ګه د قرآنکریم نسخی او دلومړنیو دینی زده کړو کتابونه . دداسی نویو تعلیم یافته علماووغوښتنه چی پیچلیو پوښتنوته ځواب ورکړ ی شی ډیره ده . په کانګریس کی پردی مسئله هم غوروشو چی دمسلمانانو د نومونو اندراج په څه ډول وکړای شی . یو مسلمان عبادت کول غواړی ځکه چی اسلام د جماعت په لمانځه تاکید کوی مګرهغه ته دلمانځه داداکولو اسانتیاوی نشته که موږ دالله (ج) په حکم عمل کوو نو ددولتی حکم خلاف ورزی کیږی پدی کی شك نشته چی له څه مودی راهیسی داسی بدلونونه کیږی چی دیوه سازګارچاپیریال لامل دی یو کال ترمخه دارتو دوکس کلیسامشران کریملین ته غوښتل شوی وو او په روسیه کی دمسیحیت دزرکالو دپوره کیدو پروخت مهمی مذاکری شوی دی زموږپه نظرچی کله مسلمانانو ته داسی موقع راشی نودهغوی لپاره به هم داسی غونډه وشی .

←

مسلمانان پدې خبره خوښ دي چې د حضرت عثمان (رض) د قرآنکریم نسخه چې د نړۍ تر ټولو پخوانۍ نسخه ده هغوی ته بېرته ورکړل شوې (تراوسه د قرآن د موزیم ښکلا ده) په همدې توګه د بخارا، خوقند او ترمز مهم جوماتونه هم مسلمانانو ته سپارل شوي دي. په فبروري او مارچ کې په ازبکستان کې ۲۵ جوماتونه په تاجکستان کې ۶ جوماتونه په ترکمانیه کې درې جوماتونه له سره پرانستل شوي دي. د قرآنکریم یو نوی چاپ چې شمېر به یې پنځوس زره وي ډېر ژر له چاپه راووځي پرته لدې نوردینې کتابونه به هم چاپ کړای شي په همدې توګه په راتلونکې کال کې په تاشکند او بخارا کې د دینې مدرسو زدکونکې دوه چنده کړای شي او د هغوی لپاره به نوې ودانۍ جوړې کړای شي.

په ټولنه کې چې دورانیو د مضنیو ی لپاره له څه مودې راهیسې څه تغیرات رامنځته کېږي مسلمانان یې خوښوي تردې د مخه یوازې موږ ووچې د شرابو څښلو، د مخدره موادو د استعمال، سوداو رشوت په باب مو اندېښنه ښکاره کوله او ځینې وخت به د داسې احساسېدله چې یوازې، موږ د دې بدواعمالو مقابله کوومګراوس حالت بدل شوی دی او په ټول هیواد کې د دې بدیو پر خلاف حل ځل کېږي.

مفتي صاحب وویل: (داخلاقي سمون پردې چارکې جوماتونه نورهم اغېزمن رول لوبولی شي هغه د ټولو ملیتونو او مذهبونو پیروانو ته د انسانیت د درناوی زده کړه ورکولی شي.

زموږ رسول (ص) د نړۍ د ټولو ملیتونو لپاره دي مګر کله چې زموږ د دین پر عزت او حرمت تیری کوي نو مسلمانانو ته ډېر تکلیف رسیږي د شیطانی آیاتو نو د کتاب په باب چې کوم شدید عکس العمل وښودل شو ښایي یو دلیل یې داهم وي د موءلف نیت چې هرڅه وي هغه د مسلمانانو د پېچلوحستیو په باب چې په کومه جذبه سره لیکلی هغه ښه نه وه موږد مولف دوژلوغوښتنه نکووم‌ګر‌غندنه یې ضروره ده کاشکې داپېښه زموږ ملحدوهیواد والوته یودرس شي اوکله چې د مسلمانانو پراحساساتو پوري اړوند وچاروپه باب خبري کوي نو له احتیاط نه کاروا خلې داډول یوه بله خبرتیاله اذربایجان نه هم په لاس راغلې اودهغه مفتي د دری جوماتونو د پرانستلو اعلان کړی دی.

په ۱۹۸۸ کال کې د روسیې عیسویانو په روسیه کې د مسیحي مذهب زرمه کلیزه نمانځل وه او په دې کې د روسي کلیسا مشران په کریملین کې راغونډ شوی وو مفتي محمد صادق په خپله پورتنۍ وینا کې پدې حواله ویل وکه ضرورت پېښ شي نو د روسیې مسلمانان به هم داډول غونډه کوي لکه چې اوس پدې باب پریکړه شوی د ه اودموتمرد ذکر شوی اوه نیزی د خبر کلیزه نمانځي. په خبروکې ویل شوي چې د دې لړ دوه لویې غونډې به دوالګاسیند په وادې کې «کازان» او «اوفا» ښارونوکې وي او د جشن پیل به د اګست په نیمایې کې وي په خبرکې ویل شوی چې داغونډه د تعاونو اعل البروالتقوی (مائیده ۲) قرآني آیات ترسرلیک لاندې وي په همدې توګه د روسي سویل برخو یعنې ترکستان اذربایجان اوداغستان ته اسلام دراشده خلیفه ګانوپه زمانه کې رسیدلی وو مګر د خاصي روسیې د ننني سیموته د نهمي میلادي پېړۍ په آخرکې رسیدلی او د خزرد ترکانو په پلازمینه کې چې د والګاسیند په سویلي برخه کې پروت دی شل زره مسلمانان موجود وواو خزرد حکمران ساتونکې د خوارزم په ترکي مسلمانانو مشتمل ووم‌ګر د والګا په ترکي نژاده

اوسیدونکوکې د لسمې میلادې پېړۍ په لومړۍ ربعه کې هغه وخت خپور شو چې د بلغار حکمران الماس خان بن سلکي خان (۱۹۲۰ــ ۱۹۴۸) اسلام ومانه ترایمان راوړلو وروسته پرهغه د جعفربن عبدالله نوم کېښودل شو د هغه زوی حج وکړاو د بېرته راتګ پروخت پربغداد کې هم تم شو ترهغه وروسته د بلغارحاکم د خلیفه مقتدربالله په لاس غاییانه بیعت وکړاوپه ۱۹۲۲ میلادي کال یې له هغه غو ښتنلیک سره چې بلغارته دي اسلام د خپراوی او اسلامي زدکړي د پرمختګ لپاره عالمان ولیږل شي بغداد ته ولېږه په غو ښتنلیک کې د جوماتونواو کلاګانو د جوړولو لپاره متخصیصین هم غوښتل شوي وو لکه چې مقتدربالله عباسي یوه ډله ولیږله او داغوښتنه یې ترسره کړه د داټولګی د ۳۰۹ هجری د صفر المظفرپه ۲۱د ۹۲۲ داپریل دوهمه له بغداد نه روان شو د ۳۱۰ د محرم په ۱۲مه د ۹۲۲ د مۍ ۱۲مه بلغارته ورسید.

د بلغارد حاکم ترمسلمانیدو وروسته د والګا او لویدیځې سایبریا په میشتو مسلمانانو کې اسلام په ډېره چټکتیا سره خپورشو په کومه چټکتیا سره چې پنځوس شپېته کاله وروسته په روسانو کې مسیحیت خپورشو د بلغارپلازمینې ته بلغارعظمی ویل کیده او د دې ځای اوسیدونکې د ډېرې ټینګې عقیدې مسلمانان وو او له جهاد سره یې زیاته مینه درلوده له روسانو سره به یې پرله پسې جګړې کولې د «کیو» روسي حاکم ولادمیر په ۱۹۸۶ د مختلفو مذهبونو عالمان د دې غرض لپاره مرکزته راغوښتي ووچې له هغوی سره تربحث کولو وروسته کوم مذهب ومني. پدې ټولنه کې داسلام نماینده ګې د کازان علماوو کړې وه مګر ولادمیر اسلام له خوښولو سره سره د دې لپاره ونه مانه چې په هغه کې د شرابو د څښلو اجازه نه وه حال داچې په عیسویت کې شراب څښل مجاز وو نو په همدې اساس یې عیسویت ومانه او ترهغه وروسته په کرارکرار ټول روسان عیسویان شول.

روس ته داسلام د رسیدو د دې یوولس سوه کلن جشن لویې لویې غونډې د دې لپاره په کازان او اوفاکې کېږي چې داد واړه ښارونه د بلغاریې د پخوانۍ مملکت په حدودوکې واقع دي کازان د ۱۵۰ مې پیړۍ په نیمایې کې تقریباً په هغه ځای کې اباد شوی چې مخکې تر هغه پکې د بلغارعظمی ښارواقع و (۱۱۵) کاله وروسته په ۱۵۵۲ کې روسانو کازان ترخپل ولکې لاندې راوست روسان تریو خونړۍ جنګ وروسته ښارته داخل شول مګر د مسلمانانو یوی یوی کو څې د هغوی مقابله وکړه وروستی مقابله د جامع جومات ترځنګ د ملاقل شریف تر مشرۍ لاندې وشوه او مسلمانان ټول په شهادت وورسیدل تردې چې په ښارکې داسې څوک پاتې نه شول چې وسله استعمال کړي د تزارپه وخت کې د روسي مسلمانانو د رنسانس دوره بیا له دې ښارڅخه پیل شوه د نولسمې پېړۍ له لومړۍ نیمایې نه د ۱۹۱۷ ترکمونستي انقلاب پورې د روسیې د مسلمانانو د ویښتابه او داسلام د بیاژوندي کولو د غورځنګونو ترټولولوی مرکز دا ښار وه د روسیې مسلمانانو زیاتره ممتازمشران، عالمان او پوهان چې د شهاب الدین مرجاني (۱۸۱۵ ــ ۱۸۸۹) م عالم جان بارودي (۱۸۵۷ــ ۱۹۲۱) مفتي رضاء الدین (۱۹۵۹ ــ ۱۹۳۹) موسی جارالله (۱۸۷۵ ــ ۱۹۴۹) اوذکي ولیدي طوغان (۱۹۹۰ ــ ۱۹۷۰) په شان لویې هستۍ پکې شامل وي د کازان وو، داوخت کازان د خپلواک جمهوریت تاتارستان مرکزدی او فادخپلواک جمهوریت باشقر دستان مرکز دی اوتر ډېرې مودې پورې د روس د علماوو د تنظیم مرکز و دادواړه جمهوریتو نه د روسي قلمرو برخې دي او نن سباد مسلمانانو شمېر

دشهيدعبدالله"عزام" دځوي حذيفه مرکه :

ژباړن : عبدالصبور « شلګری »

زمادوروابراهيم دواړه پښې اولاسونه ورك و و، کولمې يې شيندل شوي وي ، سريې دتنې نه جلاشوي و ،دواړي پښې يې دبريښنا په ستن کې بندې شوي وي .

پوښتنه : هغه وخت چې داجرم پيښيدلوته چيرته وې ، اوچې خبرشوې څه احساس درته پيداشو ؟
ځواب : زه پهروم اوغوښتل مې چې دخپل پلارسره يوځای جومات ته ولاړشم او هغه هلته ورسوم خو چې کله موټرته دختلوهڅه مې وکړه، اوزمامشر وروړمحمد(۲۱ کلن) اوزماکشرورور ابراهيم (۱۵کلن) يې له ځان سره بوتلل .
زه بيرته کورته راغلم،څکه پلارمې دجمعې دلمانځه ورسته دغرمې ډوډۍ ته مسلمانه راغوښتې وودادهغه هميشنې عادت وه ، په دې وخت کې زما مورډوډۍ په تيارولو مصروفه وه .
نږدې پنځه دقيقې به تيرې شوې وې چې يوه غيتناکه چاودنه وشوه چې ټول کورپې دلړزولوغښتږدې يوپايونيم کيلومتر ليرې وه، مورمې سمدلاسه راته وويل : «چاودنه دې واوريدله » اولکه چې پوه شوې وې هاته يې وويل : په پلارپسې دې ورشه . زه په بيړه راپورته شوم اودجومات په لوروروان شوم ، جومات نږدې دسړك پرمخ دومره ډيرنې وې چې ټوله لاره يې نيولې وه ، خدايه ! اوهرڅای زما دوروڼو غوښې پرتې دي ، زمادوروابراهيم دواړه پښې اولاسونه ورك وو، کولمې يې شيندل شوي وې ، سريې دتنې نه جلا شوی وه دواړه پښې يې دبريښنا په لګيته کې بندې شوې وې او تنه يې د چاودنې له ځای نه اوپا(۷۰) متره ليرې پرته وه .
دمحمدښې لاس پرې وه، کولمې اوتيږې يې پاش پاش پښې يې ټوټې ټوټې وې او دموټرنه اتيا (۸۰)متره ليرې پراته وو، غودګران شيخ ته خدای(ج) سالمه ساتلې وه ، او په سرکې يې دوه مصرلی ټپونه بنکاريدل، بل کوم ځای يې زخمي شوی هم نه وه،څود چاودنې له زوره يې دجمجمې له لاندې برخې نه يې وينې راتلې دهغه وجود پنځه (۵) متره اخواپروت وه اوشپږساعته وروسته کله چې ډيرته مو ټيټولولاهم وينې ترې راتلې .
زه هم دده دشهادت سره داسې مخامخ شوم لکه چې

پکې ۵۲ فيصدو ته نږدې شو ی دی په ښارونوکې دروسانو اکثريت دی او په کليو الی نفوس کې مسلمانان اکثريت تشکيلوی د ۱۹۱۷ ترانقلاب وروسته کله چې مسلمانانو دخپلواك هيواد جوړول وغوښتل نوويې غوښتل چې دتاتارستان او باشقر دستان سيمو نوم بلغارکيږدي مګرروسي کمونستانو ونه منله .
په روسيه کې د مسجدونو تجديد او تعمير، دقرآن او ديني کتابونو چاپولو اوخپرولو د پلانونو جوړول او په روس کې داسلام د پيوولس سوه کلن تاريخ نمانځلو خبريقيناً داسلامي نړۍ لپاره يو ښه خبردی لدی نه هغه تورونه هم رښتياکيږي چې تراوسه په روسيه کې دمذهب آزادی لکه روسي مشرانو به يې چې وعده کوله او تبليغو له به يې نه وه پرته له دی داخبره هم دغوروړده چې دروسي د پنځو مليونونه زياتومسلمانانو لپاره به دقرنکريم پنځوس زره نسخې کافي وي ؟ ددی حيثيت به په اوړوکی دمالګی په تناسب وی کمونستي نړی نه بهرپه هره مسلمانه کورنی کی لږ ترلږه دقرآنکريم يو نسخه خامخا موجوده وی او بيا قرنکريم يو ازی په کورکی دبرکت لپاره د ايښو دلوشی نه دی دهغه تلاوت او پوهه هم ضروری ده نن دروسيې څومره مسلمانان قرآنکريم لوستلی شی ؟ او څومره پری پوهيږی ؟ داکموالی به هغه وخت پوره شی چې دعربې ژبې زده کړه عامه شی او قرآنکريم اوديني کتابونه دهغوی پرخپلو ژبو ترجمه شی داسلام ديوولس سره کلن جشن موضوع ترتعاونوا علی البروالتقوی پوری محدودول شکو نه راپيداکوی داهغه وخت معنا داره کيدای شی چې ټول آيت دغونډی موضوع شی چې پدی ډول دی : تعاونو اعلیٰ البروالتقوی ولاتعاونو اعلی الاثم والعدوان يعنی دنيکنی اوتقوی په چاروکی مرسته وکړی مګر د ګناه او عدوان په چاروکی مرسته مکوی . دابايد وکتل شی چې په روسيه کی ددی خبری ګنجايش څومره دی الله (ج) .
دوکړی پدی باب چې دنړی دمسلمانانو کومنی هيلی راپيداشوی پوره شی .

په پاکستان اونوره اسلامي نړۍ کي نورمسلمانان مخامخ شول . نړدي ووچي بي هوښه شم ، خپل ځان ته ډيرخپه شوم چي ولې زه ورسره نه وم خو دالله (ج) په قضاپاندې ايمان زماهوښ راپه ځاى کړ، خوسترگي مي يوه شيبه هم له اوښکو وچي نه شوى .اسلامي نړۍ نورداسي يوعالم له لاسه ورکړى وه چي دقربانۍ دفن استادوه او هغه مجاهدوه چي دتاريخ کرښې يي پڅليو رنگينو وينو وليکل او خپل پاکي هيل يي دخپل ککرى او غړوپه بيه وپالل .

پوښتنه : ستاوشهيدانو ترمينځ آخري خبري کومي وې ؟

ځواب : شيخ زماپه موټر کي له خپل رب سره يوځاى شو ، زماموټرډيرزوړوه اوشيخ ماته ويل ووچي بايدهغه وپلورم، خونه پوهيدلوچي په همدى موټرکي به دخداى (ج) په لورځي ،ماپه دى ساعت کي هغه ته وويل : خرڅ به يي کړم خو په اوبازره ، دالومړى ځل وه چي دى زماپه موټرکي سهريدلو، هغه زمادوروڼو سره يوځاى وخندل : په اوبازره ؟! اودامي دپلاروروستي خنداوه !

پوښتنه : کورنۍ ته موددغه حالت سره په مخامخ کيدوسره څه حالت پيښ شو، آيا دداسي پيښې توقع موکوله ؟

ځواب : مورمي داخبر په ډير صبراوزغم سره واوريدلو، سره له دى چي هغې خپل خاونداودوه زامن له لاسه ورکړي وو خو له مانه ډيره صابره وه .

داپوهيده چي هغه شهيددى او په دى هم پوهيدله چي هغه دخپل رب دليدلوشومره هيله من وه. زماموربه پخوادنوروشهيدانوميرمنوته دصبرکولو لارښودله اودهغوى په غم به يي ورسره ژړلو، او دادى دى په يوه شيبه کي دخپل کورنۍ درى تنه خواږه غړى له لاسه ورکړي وو، نو په داسي حالت کي داپايدترټولو صابره واى ، خو په خداى(ج) قسم چي داهمدغسي وه .

هغه پوهيدله چي خپل خاوندبه سهارياماښام له لاسه ورکوى . دلاخداى (ج)ددښمنانو نه په متوجه شوى خطرترټولوښه پوهيدله .

پوښتنه : ستاشهيدپلارستاسوپه روزنه کي څه شي ته ډيره پاملرنه کوله ؟

ځواب : له هغه وخت نه چي په خبره پوهيدلى يم ، دخپل پلارنه مي پرته له شهادت ، جهاداوددى له کرامتونونه بل څه نه وى اوريدلى . دهغه هڅه داوه چي زموږ په زړونو دشهادت مينه راپيداکړي اوتل به يي ويل، چي په مرگ باندى حريص اوسىء ژوندبه درکړي . هغه به موږشهادت ته تشويقولو ، هغه درس چي ده داسلامي امت زامنو ته ورکولو.

پوښتنه : په کورکي دشهيد څه ځانگړتياوى راته ووايه ؟

ځواب : تاسوښه پوهيږى چي شيخ دخپل عمرزياته برخه له کورنه بهرتيره کړى ده،ورځې اومياشتي به تيريدلى او دى به مونه ليدلو، غبږه يي مو نه اوريدلو، هغه غربچي کرملين اوسپينه مانۍ به يي لړزول .هغوى ليدل چي شيخ عبدالله عزام دټول کفرى نړۍ سره جنگيدلو ، اوجهاد درسالت باريې په اوږوو،تردى چي غرب وليدل چي دااتل ځوانان دلويي فتحي (دبيت المقدس فتحه) ورځي ته برابروى . بيلابيلو دولتونو دده په مخالف ډول ډول طريقي په کارواچولى خودده عزم سست نه شو ، نودده ډله مينځه وړلو فيصله وکړه.

شيخ خپل ژونددجهادپه ډگرونو، درواوغرونوکي تيرکړ، تردى چي موږبه ورته شکايت کولو چي موږدى بيخي ليدلاى نه شو، خو هغه به ځواب راکړ: اسلامي امت ماته له تاسونه گران دى .

پوښتنه : کيداى شي دخپل پلارپه هکله نورڅه معلومات هم راکړى ؟

ځواب : هغه دفلسطين په ميله حارثيه کي وزيږيد . خپله لومړني زده کړه يي هلته سرته ورسوله بيايي په زراعت کي ديپلوم واخيست وروسته يي ددمشق له پوهنتون نه دشرعياتو په څانگه کي ليسانس ترلاسه کړ،ماستري او ډاکتري يي دالازهرنه ترلاسه کړل، بيا داردن پوهنتون ته دتدريس دپاره راغى،ددمسلمان نسل په تربيه کي لوى رول درلودنوځکه داردن د هغه وخت صدراعظم (مضربدران) دپوهنتون څخه دده دليرى کولوفيصله وکړه ترڅو دده او دځوانانو ترمينځ فاصله اولريوالى راپيداکړى .

وروسته مي پلارسعودى ته راغى ، پنځه مياشتي هلته وه بيا پاکستان ته راغى اودلته يي په اسلامي پوهنتون کي بيادمعلمى دنده په غاړه واخيسته .

کله يي چي وليدل تدريس دده دجهاد وخت نيسي ، خپل درسي ورځي يي په هفته کي درى ورځوته راټيټى کړى ، نورى څلورورځي به يي په محاذ او په پيښورکي تيرولى څلوروورځويي دجهادتنده ماته نه کړه نوخپل درسونه يي په اونى کي دوه ورځي کړل ، او پاتي پنځه ورځي به دمجاهدينوسره وه، ترڅو چي يي دپوهنتون درسونه بيخي پريښودل ، دجهاد اومبارزى په جريان کي يي خپيل ملگرى اودلارى مل الشيخ تميم العدناني له لاسه ورکړ خوهغه پدى سره توقف ونکړ اوخپل لارى ته يي ترشهادت پوره دوام ورکړ.

بقيه

من از کاريکه شعرا ونويسنده گان مومن وباهدف ومتعهد مادرجريان انقلاب کرده اند ازصميم قلب تقديروتمجيد مى کنم وازخداوند قدير براى آنها توفيق مزيد واجرکامل تمنا مى نمايم وآخر دعواناان الحمدلله رب العالمين .

تکبير حضار

له سیاست نه دعالم محروموال په حقیقت کي هغه دیوه حق څخه محروموال دي .

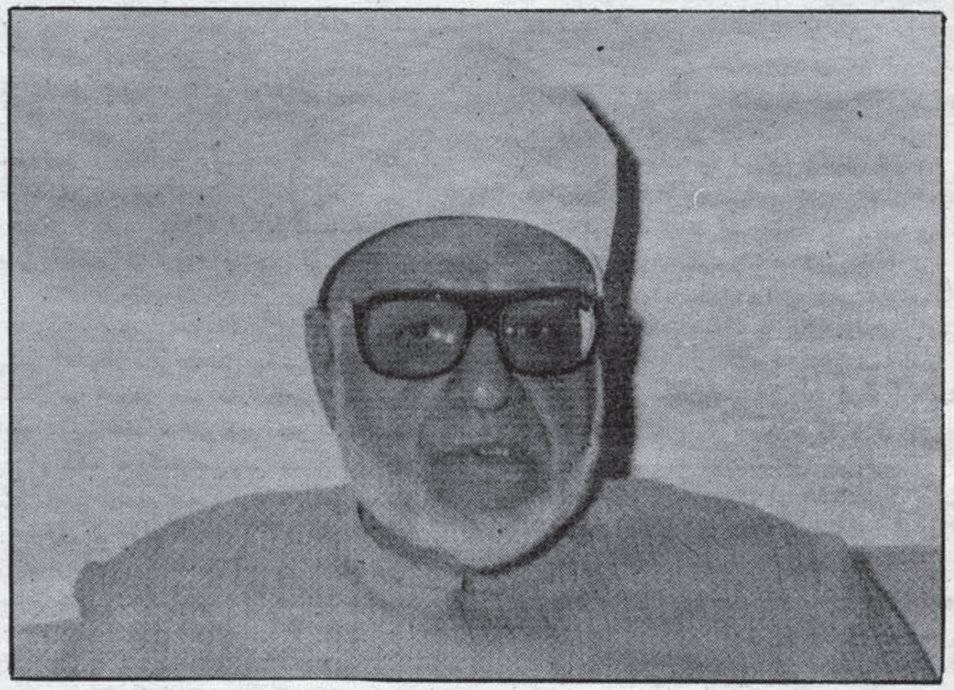

ژباړن : سلطان محمود« صلاح »

دشیخ الازهرسره مرکه

المجتمع مجلي دشیخ الازهرسره یوه مرکه کړي چي دادي پښتوژباړه یي وړاندي کیږي

المجتمع : غواړو سوال درڅخه وکړو چې آیاازهراوس هم دټولو مسلمانانو علمی رمز اومناره ده ..
اوکه نه اوس ازهر پوهنتون او فعالیتونه ئې صرف اوصرف مصری بڼه لری ؟

شیخ الأزهر: بسم الله الرحمن الرحیم . ازهرټولو مسلمانانو علمی رمز اومناره ده .په خپل ټول عمرکی چی له زروکلونو زیاتیږی ، دټول اسلامی عالم او دټولی نړی په عمومی توګه سره شاګردان منلی ، هغو ی هلته راځی اوهلته اوسیږی ترڅو خپل درسونه پای ته ورسوی اوبیرته خپلووطنونوته زیری او انذاروړکوونکی ورشی ، داپه حقیقت کی دخدای (ج) ددی قول تصدیق دی هلته چی فرمائی: « فلولانفرمن کل فرقه منهم طائفه لیتفقهوافی الذین ولینذرواقومهم اذارجعواالیهم یحذرون » الحمدلله تراوسه پوری ازهرته طلاب راځی ، چی ځینی په خپل مصرف اوځینی نوردازهرپه سکالر شیپ سره درس وائی ، هلته نه یوازی لورتعلیمات دی بلکه له دی نه مخکی ازهرځینی معهدونه هم لری چی شاګردان پوهنتون ته دشمول لپاره اماده کوی ، ازهر یو خاص معهد جوړکړی چی هلته بهرنی خصوصاً هغه شاګردان

چی ژبه ئی عربی نه وی درس وائی اوهلته اوسیږی دالیلیه دپوهنتون له پخوانی لیلیی نه جداده ځکه هغه نه دشاګردانو لپاره کافی وه اونه هم داوسنی ژوندسره برابره !

ازهر سره له دی چی له معهدونه نیولی ترلوړوسطحو پوری شاګردان منی ، علماء ئی داسلامی نړی ګوټ ګوټ ته دتدریس دعوت لپاره هم ځی اوس ازهر په زرهاوو علماء پخپله دازهرپه مصرف بهرته لیږی اوددی ترڅنګ هغه علماء هم دی چی ځینی دولتونو پخپل مصرف غوښتی دی .

ازهرداسلامی نړی په یوشمیر اسلامی مرکزونو ، اونړی کی دمسلمانواقلیتونو په مینځ کی فعالیت لری ، که څه هم دهغه مرکزونه مستقیماً دازهرترادارې لاندی نه دی ، خو که چیری کوم مرکزوغواړی چی ازهر،عالم ورواستوی ، نوفوراً ورسره موافقه صورت نیسی اوهغه وطن ته دوطن په ژبه پوه سړی (عالم)وراستول کیږی ، ترڅود خلکو ته زده کړه، او الله (ج) لورته بلنه ورکړی اواسلامی ثقافت خپورکړی .

په اسلامی نړی کی فعالیتونه :

او اوسنی فتواګانی اکثراً لنډی او مختصری وی ... اوهمدا ډول دفتوی اهل علماء هم کوشش کوی په احوط سره فتوی ورکړی ، بیله دی چی ځان ستړی کړی ، شرعی بحث وکړی ، ترڅو خلکو ته خپل کارونه دشریعت په چوکاټ آسانه شی ... ستاسی نظر پدی هکله څنګه دی ؟

شیخ الازهر : احوط رسول (ص) تاکلی اوتعین کړی یی دی ، هغه وخت چی فرمائی :

« الحلال بین والحرام بین وبینهماامورمشتبهات ، فمن اتقی الشبهات فقداستبراء لدینه وعرضه ».

ترجمه : حلال اوحرام دواړه ښکاره اوڅرګند دی ، او ددواړو ترمنځ ځینی مشتبهات دی ، چاچی له شبهاتو ځان وساته ( )

هرهغه امر چی پکی احوط دی یعنی پکی په احوط باندی فتوی ورکوله کیږی همیشه هغه کارحراموته موءول کیږی ، اوښکاره امر داچه هغه حلال دی نو فتوی په حلال ورکول کیږی ، او هغه څرګندامرچی حرام دی نو فتوی ورکوله کیږی چی حرام دی ، اوکله چی مفتی ووینی چی یو کار دحلال اوحرام ترمنځ دی ، نو احوط دادی چی لدی کاردنهی اومنع فتوی ورکړی ، ترڅودحرامو په جرح کی ونه لویږی ، او همدادحدیث نص دی .

المجتمع : په فتوی ورکولو (افتاء) کی یوه نظریه ده اوځینی فقهاء وربandی عمل کوی دانظریه وائی چی فتوی باید په احوط سره ورکړه شی (اوداحوط معنی په فتوی کی دپراحتیاط کول) ان تردی که دیوی مسئلی داباحت لپاره قوی اوسپی ء دلیل هم وجودولری ، نو بهتره داده چی په احوط سره فتوی ورکړل شی ددی مثال به داوی : په اوسنی وخت کی دښځی لپاره موټرچلول ، پداسی حال کی چی داسی نص وجودنلری چی پرسحه باندی پرداپه (حیوان) سپریدل اوپائی مضکی کول حراموی ، بلکه داروایت شته چی داګارورڅخه ثابتیږی .

خودپورتنی نظریی خاوندان وائی چی پدی هکله (ښځی موټرچلول) داباحت له فتوی نه ځینی اجتماعی اودینی مسائل راولاړیږی ، نو احوط دادی چی ددی کار دمنعی یعنی دښځی موټر چلولو دنه جواز فتوی ورکړل شی ، او ددی قول خاوندان ، دام المومنین (رض عنها) په هغه فتوی باندی استنادکوی کومه چی چوماتونو ته دښځو تګ دتولنیزوشرائطو بدلون ، او دفسادوزیاتوالی له امله منع کوی په دی هکله ستاسی نظریی څه دی ؟

شیخ الأزهر : فکرکوم چی دادول منبهج دفتوی دقواعدوپه هکله داسلامی اصولو مخالف دی دښځی له خواموټر چلولوداسی شرعی څرګند نص نشته چی هغه مونږیومحظور (ممنوع) کاروبولو ، اوزماپه نظردامساء له دښځی ترقدرت اواستعداپوری اړه لری ځکه هره ښځه دموټر چلولوقدرت او توان نه لری او نه داکارزده کولای شی ، لکه چی ټول نارینه هم ددی کار وړنه دی ، نوداکاریوداسی امردی چی حاصلیږی ، اوپدی کی هیڅ مانع نشته که کومی ښځی وکولای شول موټرچلول زده کړی ، او توان ولری دمشکلاتو او حوادثو څخه ئی ووتلی شی ، نو پدی صورت کی دایورواکاردی ، او که په کوم ځای کی عرف داسی وی چی ښځه دی موټر نه چلوی او یادی بل کوم شخص کارنکوی ، نو داپه دعرف فیصله وی نه ددین فیصله .

شاید په یادولرو چی په مدینه کی به داصحابو ښځی (رض) باغ او باغچی ته تلل ، همداراز فصل ته به هم تلل او دزراعت په کارونوکی به ئی برخه اخیسته ، دلته داسماء بنت ابوبکر چی دزبیربن العوام ښځه وه نوم یادوم چی هغه مبارکه به خپل باغ ته تلله ، هلته به یی کارکولو اوبیرته به کورته راتلله ، داهغه کاردی چی هغه وخت ئی رواج درلودددی معنی داده چی ښځو به کارکولو ، او که حیوان به ئی موندلو نو پری سپریدلی به ! او دمشروع کارکول دښځی کرامت له مینځه نه وړی ، او نه دفساد په لوری بیایی نو په دی کارکی کوم ممنوعیت نشته خو پدی شرط چی له عرف اورواج سره برابر او دشریعت له حدود نه دباندی نه وی .

(علماء دارشاداوسیاست ترمینځ) :

المجتمع : ځینی خلک وائی چی علماء باید یوازی دامت توجیه اوارشاد دنده په غاړه ولری ، اوورته په کارده چی دسیاست میدان ته داخل نه شی ، ځکه سیاست ددښمنی او خصومت موجب ګرځی ، ستاسی نظرڅه دی ؟

شیخ الأزهر : دابايد هرچاته په ډاګه وی چی په اسلام کی رجال دین (ددین سړی) وجود نه لری اسلام داسی دین دی چی اصول او مصادرئی دټولو پرمخ خلاص دی په اسلام ئی کهنوت (فال ګیری) نشته ، او نه هم هلته رهبانیت شته ، عالم یو عادی شخص او دمسلمانانو نه یوفرد دی . ټول تخصص ئی دادی چی هغه دینی علوم لوستی او دفتوی ورکولواهلیت ئی پیداکړی دی او یائی ددین دتدریس اوښوونی استعداداوقدرت حاصل کړی دی ، او داپه هیڅصورت کی هم ددی مانع نه ګرځی چی خپل عادی ژونددنورو افرادوپه شان دشریعت په چوکاټ کی ترسره کړی ، عالم دهربل فرد په شان دځان حاکم دی او لکه څنګه چی کولای شی بل کسب اوکاروکړی ، همداراز کولای شی په سیاست کی هم برخه واخلی خو پدی شرط چی داسلام په اخلاقو سمبال وی ، او دشریعت له دائری نه دباندی پښه کینږدی ، نو له سیاست نه د عالم منع کول په حقیقت کی هغه دیوه حق نه محرومول دی ، اوزماپه نظرداپه حقیقت کی له هغه حقوقونه دعالم بی له دلیله محرومول دی کوم چی نورخلک ئی ترلاسه کوی .

ازهر اومذهبی نژدیکت :

المجتمع : ځینی وائی چی ازهر اوس خپل پخوانی اهمیت اورول له لاسه ورکړی خصوصاً پدی شلو وروستیو کلونو کی ، هغه هم له آزادی نه وروسته ، ځکه دانګریزی استعمارپه دوران کی ازهردزیات اهمیت او دولس دتیاری او نورو برخوکی دمهم رول درلودونکی وه ، نوآیاداسیی ء ده چی ازهرخپل رول له لاسه ورکړی ؟

شیخ الازهر : فکرکوم ، نه دازهرله علمی وظیفی اودعوت نه سوال نه کوی ، بلکه په مصرکی داجتماعی ژوندپه هکله دازهرله قیادت نه پوښتی ، که دی سوال همداوی نوهیله کوم داجتماعی حالت بدلون ته هم توجه وکړی ، سوال داسی وه چی ازهربه دانګریزپه خلاف خلک آماده کول ، نواوس انګریزان چیرته دی ؟

دازهرکارروان دی ، او پخپل کاراووظیفه ټینګ ولاړدی ، خووظیفه ئی دعوت دی اوداصلاح اوعدالت لورته بلنه ، خو دظلم اوفساددلری والی خواته دعوت ، یووخت دازهر وظیفه وه ځکه هغه وخت له ازهر پرته بل کوم جهت نه وه چی خلک ورته پدی هکله مراجعه وکړی ، خو اوس ددی کارلپاره خاص اومناسب جهات شته ، هلته اوس قضاء ده ، او عامه نمایندګی ، ددولت مجلس ، قانون جوړونکی محکمه ، دملت مجلس دی ، او هلته حکومت شته چی وزارتونه ، اداری او ... لری داټول هغه څه دی چی پخوائی موجودیت نه درلود بلکه اوس

المجتمع : داسلامي نړۍ دقضایاووپه هکله دازهرفعالیتونه څه دي ؟

شیخ لازهر: ازهرله مالي مواردولرونکوموسسو سره داړوکسانو درابطې ټینګولو په برخه کې مرسته کوي ،څکه ازهرخپله مالي ممدرکونه نلري چې په مصیبتونو کې له خلکو سره مالي مرسته وکړي خوپه مصرکې ذي علاقه طرفونه ، اوددي ترڅنګ داسلامي نړۍ پدې میدان کې خاصې موسسې متوجه کوي . له همدې ځایه ده چې ازهرزیاروایست چې ددعوت اومرستې لپاره بین الملل اسلامي مجلس جوړکړي ، دې مجلس کې تراوسه پورې دیرشو(۳۰) دعوتي اوکومکي موءسسو ګډون کړی ،اودمجلس دروازه دهرې دادول موءسسې په مخ پرانستې ده .

پدې شرط چې هغه موء سسه له هغه هیواد نه چې پکې جوړه شوې بهرفعالیت ولري .

(علماء اومحیط)

المجتمع : ځینې خلك ددین علماء دمحیط په اساس تقسیموي .. یعنې هغه علماء چې په کلیواوصحراوء کې اوسیږي ، دښارونو تراوسیدونکو علماوو څخه پۀ رای او فتوی کې سخت اوشدید بولي ..

ستاسې نظرپدې هکله څه دي ؟

شیخ الازهر : فکرکوم دعالم اودهغه دنشئات لپاره دایوه طبیعي خبره ده کیدای شي داحکامو تبدیل یعنې دزماني اوځای په اساس دفتواګانو تبدیل اوتغییر دلیل اومثال ونیسو ، لکه چې امام شافعي (رځ) خپل ځینې هغه اقوال چې په عراق کې ویل وو هغه وخت پریښودل کله چې مصرته لاړ، اوداپدې دلالت کوي چې کیدای شي ځینې فتواګانې دځای په اساس تغییر ومومي ، څکه چې ډیر اسلامي احکام ، لکه چې څرګنده ده ، په عرف اوعادت ولاړدي ... عرف خو په یوه ځای کې له بل ځای نه توپیر لري ، حتی چې دیوه ښارعرف دبل ښارله عرف سره متغیردي ، خو دابه فقهي اصولو له شرطونوسره برابروي .نوڅه حرج او ضررنشته که ځینې خلك (علماء) دمحیط په اساس پخپلوفتواګانوکې متشدد وي ، څکه کیدای شي داتشددله اسلامي فکرنه ددفاع پخاطروي .

(. تقلیداواتباع)

المجتمع: داسلامي علماووترمینځ دتقلیداو اتباع مسئله ډیره یادیږي ، او ګوروچې دننې زماني انسان پدې تغیرکې فکرنه کوي او نه ځان ورباندې ستړی کوي ، دکوڅې اوبازارسړی خو لانه پوهیږي چې شافعي دی ، حنبل دی اوکه ...؟ خو شروع ئې کړې خپل دیني معلومات له تعلیمي موسسواویادجوماتونوله امامانو څخه اخلي . او دزماني علماء خومختلف دي .. او ډیر داسې کیږي چې فتوی ورکوي خو بیله دې چې کوم مذهب تهاشاره وکړي . نو تاسې پدې رابطه څه وائی ؟

شیخ الازهر :دفقهي اصولومتخصص علماء وائی ، چې عامي دخپل مفتي په مذهب وي ، اوله عامي نه مرادهغه څوك دي چې دمذهب اصول اودلایل نه وي ورته معلوم ، او زه فکرکوم چې زمونږ ټول ځوانان اوحتی اغلب مسلمانان له همدې دلې څخه دي ،چې فقهي مذهبونه ئې ندي لوستي ، اونه ئې هم په مذاهبو کې داحکامومصادره پيژندلې اونه ورته دهرحکم دلیل معلوم دی ، اوهغه به داسې شخص وي چې دیوه مذهب اویاټول مذاهبو فقه ئې درسته لوستې وي ، دخپل مربوط امام مأخذ ئې پيژندلې وي .

نوداصول فقه داصل چې عامي دخپل مفتي په مذهب وي ، په ټولو هغو مسلمانانوتطبیقوي چې فقه ئې نده لوستي ، بلکه په مسائلوکې دهغه عالم پیروي کوي له کوم نه چې فتوی غواړي جمهورمسلمانان همداډول دي ، دوي دهغې فتوی پیروي کوي چې اوریدلې ئې وي ، په دې شرط چې عالم به ثقه اوداهل علم څخه وي ، او هدف همدادی چې انسان باید داسې عالم ته رجوع وکړي چې په علم ، تقوی او پرهیزګاري سره مشهوروي ، (فاسأ لوااهل الذکر ان کنتم لاتعلمون): که چیرې نه پوهیږئ نو داهل ذکر نه وپوښتئ !

نودپوښتنې په ځواب کې په لنډ ډول باید ووایم چې نن جمهورمسلمانان دشرعي احکامو په ارتباط په مخکې ذکرشوې ډله کې راځي څکه هغوی پدې هکله لنډ لاس لري ، نو دوی دمعین اوخاص مذهب خاوندان هم نه دي ، او په هره هغه مسئله کې چې دوی پوښتنه کوي نودهغه عالم نظریه اورایه اخلي کوم چې مسئل په هکله ئې فتوی ورکړې وي خو په یادباید ولرو چې ځینې دیني امورشته چې پيژندل ئې حتمي اوضروري دي لکه دلمانځه ،روژې ، ذکات اوحج فرضیت ، حتمي ده چې دااموربه هرچاته معلوم وي خو هغه نور دقیق اوباریك مسایل چې مسلمان ورسره مخامخ کیږي ، ورته په کارده چې دهغو په هکله له چانه فتوی وغواړي ، او دهغه عالم په رایه عمل وکړي کوم چې فتوی ورکوي ، خو په دې شرط چې عالم دفتوی اهل اوورروي ، بې له دې چې ووائي چې زه په شافعي ، حنفي اویا حنبل اویا .. مذهب یم .

ځینې خلك وائې چې نص موجوددی ، نو پرمسلمانانو واجب ده چې پخپله دنص سره مطابق عمل وکړي ، نو پداسې حال کې چې وسائل لکه مدرسې او .... هم دمسلمانانو لپاره موجودي نو خاص مذهب باندې تللوته اړه نشته ، خودلته باید وویل شي چې :مسلمان به فقهي زده کړه اوعلم له کومه حاصلوي ، أیادادهرمسلمان له وسه پوره ده چې دحکم اخیستلو دپاره مستقیماً قرآنکریم ته مراجعه وکړي ؟ اوآیا څوك چې دادول وکړي ، هغه به دحق په لارتلل وي ؟ دمثال په توګه درته وایم : کله چې یوانسان په بازارکې دموجودي دوادیوقسم دجوړولو په هکله فکروکړي ، آیاکولای شي چې ځان بیکاره کړي ترڅو لابرتوار (فابریکه) جوړکړي ، کیمیاوي مواد راټول کړي اوخپل وخت اوقوت ددوام په فکرکې خرڅ کړي ، اوکه به ددواجوړولو موجوده علوموته رجوع کوي ترڅو ورڅخه زده کړے

نوکه چیرې وغواړم چې له قرآن اوسنتونه اخیستل شوو احکامو باندې ځان پوه کړم ، نو دفقهي هغه کتابونو ته مراجعه کوم ، کوم مې چې لوستي او ځان مې پرې پوه کړی ، اوکه هلته پیدانه شو، نو به اجتهادکوم که چیرته داجتهاد اهل وم ! ، خو هغه څوك چې حتی قرآنکریم ئې نه وي زده ، په ، په احادیثو نه وي پوه ، خوبیا وائي چې قرآن اوسنت ته مراجعه کوم پداسې حال کې چې په دې هم نه پوهیږي چې حکم چیرته دی ، اوڅنګه اخیستل کیږي .

اجتهادلکه بل هرکارشرائط ، اوخاص اهلیت ته اړه لري ، او داشرائط هرڅوك نه نشي پوره کولای ، اونه هم هرڅوك ددې اهلیت خاوندان وي ، او که داسې نه وای نو خدای(ج) به مونږته دتوجیه اوتعلیم دپاره نه وفرمایل : « فلولانفرمن کل فرقه منهم طائفه لیتفقهوافی الدین ولینذروا قومهم اذارجعوا الیهم لعلهم یحذرون » او داپه فقه کې دتخصص امردی .

افتاء (فتوی ورکول)

المجتمع: ویل کیږي چې په اوسنی عصرکې دافتاء (فتوی ورکوله) سویه دپخواپه نسبت ضعیفه شوې ده ،

پیداشوی .

ازهرخپل اهمیت اورول له لاسه نه دی ورکړی ، بلکه فعالیتونه یې په مصراوټول نړی کی پراخ شوی دی ، اوله خدای نه ورته توفیق غواړو .

تفکیر او تشاوءم :

المجتمع : ځینی خلك نظرلری چی دینی تفکیر له تشاوءم (بدفالی) نه ډك دی ، او راتلونکی ته دفتنواوکشمکش له دریچی گوری ، او عقیده لری چی هره ورځ تربلی نه بدتره ده داهم دحدیث په استنادسره اووائی پخواله حاضراو راتلونکی ، بهتره ده ، نوکه داقول سهی ء وی څنگه به ممکن وی چی اسلامی امت رنهااو نیکبخته راتلونکی ولری ؟

شیخ الازهر : هغه نصوص چی له فتنواوفساد نه دحذراوبچ کیدوامرکوی باید دتشاوءم (بدفالی) په خیال ورته ونه کتل شی ، ځکه هغه داسی نصوص دی چی ساتنی امراودکارونو اوواقعاتو په هکله له پیښیدونه مخکی تفکیر او تدبیر لورته بلنه کوی .

هغه نصوص چی دامطلب ورځخه اخیستل کیدای شی چی نن ترسبابهتردی ، نو دادشرعی احکامو دحدودونه دتیری اوتجاوز نه دساتنی دپاره دی ، او دامعنی نلری چی مسلمانان بایدیوازی پخپله ماضی اعتماد او تکیه وکړی ، او خپل اوسنی کارونه پریږدی چی نورئی ورته برابرکړی بلکه ددوی وظیفه ده چی ددنیا لپاره کاروکړی لکه چی حدیث شریف فرمائی : ددنیا لپاره داسی کاروکړه لکه چی پکی همیشه پاتی کیږی ، او دآخرت دپراره دداسی کاروکړه لکه چی سبا مرکیږی .

نوحتمی خبره ده چی داسلام په چوکاټ کی دادواړه سره یو ځای شی .

المجتمع : ازهر دپخوارا هیسی هل ځل کوی ترڅوداهل سنت او نورو مذاهبو ترمینځ نږدیوالی راشی څنگه ممکنه ده چی ددی دیوالی تیری پیښی په لنډه توگه ووایو ، اوهم ددی مسئل په هکله دازهرپروگرام څه دی ؟

شیخ الزهر : دازهر دشرعیاتو فاکولتی لوړوتعلیماتوکی مذاهب په مقایسوی ډول تدریس کیږی ترڅوداسی علماء جوړ شی چی دمذاهبو اصول او فقه ئی ښه زده وی ، ترڅو وکړای شی دفتوی اوتدریس دنده ترسره کړی ، هغه هم پداسی شکل سره چی ددلیل متابعت کوی نه دمذهب او دادمختلف فیها فقهی مسائلو دتحقیق او تمحیص (روښانه کولو) دپاره .

داباید روښانه وی چی اسلامی مذاهب په اصولو اوعقیده کی څه اختلاف نلری ، اختلاف یواځی داستنباط (حکم اخیستلو) په لاره دی ، او ځینو هغو دلایلوکی چی یوه فقیه ته رسیدلی او بل ته نه دی رسیدلی اویاهم داستدلال په طریقو کی وی ، چی داتول په اسلامی دین کی اساسی امورنه بلکه داسی‌مسائل دی چی اجتهاد ته پکی مجال شته ، یعنی په یوه حکم کی اختلاف به هوا اوهوس اومطلق اختلاف لپاره نه وی . قرآن چی کله فرمائی :

« وامسحوا بروء سکم » فقهاء دسرمسحی اندازی په هکله اختلاف لری ولی ؟ ځکه دادلیل پخپله داختلاف مقتضی دی (بروسکم) باء دتبعیض لپاره ده او یا دالصاق او .... چی فقهاء اواصولیون په دیپوهیږی ....

داختلاف لپاره همیه منشاء وی چی هغه به یاخپله دلیل وی ، یا به له سنتو رانقل شوی مختلف دلایل وی چی تعارض هم پکی سنکاری ، اویا داسی آیتونه وی چی ترمینځ یی تعارض معلومیږی نوپداسی حالت کی دفقیه وظیفه داده چی په واقع الحال ځان پوه کړی ، په دی پوه شی چی ددی دلایلو دصحت په صورت کی څنگه هغه ټول سره جمع کول شی .

داعقیده چی وایی په اسلام کی له مذهبیت نه خبری داجتهاد اوتفکیر په وړاندی دخنډ او مانع حیثیت لری زما په نظربالکل غلط ده ، او زه فکرکوم چی داډول عقیده داسلامی مذاهبودفقهی نه دبی خبری په وجه راپیداشوی ده .

المجتمع : په پا کی مسلمانو ځوانانو ، او په اسلامی نړی کی داعیانوته څه پیام لری ؟

شیخ الازهر : داعیانو ته زما نصیحت دادی چی خپل عمل یواځی دالله (ج) لپاره وگرځوی اوپه فتوی او.... خپل منځی اختلاف دخلکو داختلاف سبب ونه گرځوی ، ځوانانو ته نصیحت دادی چی هغوی بایدخپل دینی احکام یواځی له دین پوهو (متفقهو) علماوء څخه زده کړی ، نه له بل چانه ، او په همدی سره خدای هم امرکوی :

« فاسئلوااهل الذکر ان کنتم لاتعلمون » که نه پوهیږی نودعلم له خاوندانو نه پوښتنه وکړی اوبل نصیحت ورته دادی چی په اسلام سره لوی شی ، دقرآنکریم څه برخه حفظ کړی ، دنبوی احادیثولوستنه دځان عادت وگرځوی ، داسلام په آ دابو مزین واوسی .

اسلام واوضاع سیاسی

تالیف : شهید عبدالقادر «عوده»

مترجم : احمدسیر «مهجور»

بدون شك وتردید جهل ونادانی مسلمانان نسبت به مکتب زندگیساز شان اسلام ، درسایر گوشه های دنیا باعث شده، تامسلمانان ازراه وروش مبرهن وانتابی اسلام به بیراهه بروند، حتی درشرایط کنونی درهمه جهان نمی توان کشوری راسراغ کردکه درسیستم حکومت ، نظام سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی وغیره اموریکه مصالح فردوجامعه راتضمین کند، اسلام رابطورشایدوباید چنانچه نازل شده تطبیق نمایند، وبرمبنای آن نظام جامعه راشالوده ریزی کنندتاکه همه بشریت رابه ساحل سعادت وپیروزی بکشاند.

مسلمانان هنگامیکه احکام واصول گرانمایه اسلامی شان راترك گفتند وبجای آن ، اصول واحکامی که مبنی برهوی وهوس ، منافع شخصی شان استوار بوده ومنجربه تعمیم فسق وفساد درجامعه گردید، اتخاذنمودند، ازهمان وهله ازاسلام به بیراهه رفتند ، وکشورهای شان مملو ازناپسندیده هاوگناهان شد، ومصیبت وبدبختی وسیه روزی برجوامع شان مستول گردیددرهمچوشرایطی که اینهمه مصیبت هابرجوامع مسلمانان سایه افگنده بود واسلام درآزمایش وآزمون قرارداشت ، دعوتگران واقعی عرض اندام کردند، که مردم رابسوی اسلام حقیقی ودرست فراخواندند وجوانان راطبق هدایات ودستورات اسلام عزیز فرهیختند.

واین جوانان پاکردار، گفتار ، رفتار خودهرمسلمان رادعوتگراسلام ساخت، که درآزمون های زمانه شکیباوصابرماندندبه ریش شان دروازه های رحمت وپیروزی اش رابازکرد. وبینش اسلامی درهرگوشه وکنارگسترش یافت ، ومسلمانان یکباردیگر از خواب گران وغفلت زده گی بیدارشدند، وروشنفکران متیقن وواقف شدند که برای مسلمانان عرزنگی دورازسایه های اسلام بی معنی وبیهوده است .وبدون رجوع به اسلام وهدایات گرانمایه اسلامی وتطبیق آن درهم شئون وابعاد زندگی هرگرممکن نیست وضع ناهنجار مسلمانان دگرگون شده وسعادت وبهروزی برجوامع شان چهره گردد..

مسلمانان درحال حاضر درمعرفت وآشنائی ازحقایق اسلام بامشکلات ودشواریهای زیادی مواجه اند، درحالیکه استعمارغرب وشرق دست بدست هم داده وبرآنها یورش آورده اندوشعارهای پرزرق وبرق دیموکراسی واشتراکیت رابرای ایشان نمایش می دهند، مسلمانان باید بدانندکه فقط وفقط اسلام می تواندآنان راازچنگال استعمارگران شرق وغرب نجات دهد، وهرگزممکن نیست که عدالت ، مساوات ، آزادی درکشورهای شان درسایه نظام های دیگری بجز ازنظام زندگیساز اسلام تحقق یابد . هرمسلمان مکلف است تا آنعده ازاحکام اسلامی که تاهنوزنزد سایرمسلمانان پوشیده مانده. بیان داردوبرایشان این مطالب رابازبان گویاوساده به گونه ای بیان دارد که مورد توجه شان قرارگرفته وبرای شان قابل هضم باشد.

من آرزودارم که ازین کتاب به مسلمانان مطالبی راتقدیم نمایم که فهم آن برای هرفردمسلمان درقبال جهان بینی اسلامی ، حکومت اسلامی وروش شوری دراسلام ، لازم ولابدی است . چنانچه امیدوارم که برادران مسلمانم پس ازمطالعه این کتاب بدانند که بهترین اسلوب وشیوه برای حکومت که تاهنوزدرجهان مشاهده گردیده است ، روش واسلوب حکومت دراسلام می باشد ، وهمه نظریات وتصورات وضعی وساخته دست بشر درزابطه به شورا رادربرابر نظریه اسلام هیچ نمیتوان مقایسه کرد.

ازخداوندمتعال مستدعی ام تاهمه مان رابه کارنیك توفیق عنایت نموده وپیرامون کلمه اسلام جمع کند.

آفرینش وتسخیر :

این جهان راخداوند(ج) آفریده است :
این جهان که مادرآن زندگی می کنیم ، وبه اعمارآن مبادرت می ورزیم وبرحیوانات ، نباتات ، جمادات آن تسلط داریم ، وسعی مبذول می داریم تابه خیرات وثروت های آن نایل شویم ، وازنیروهای آن استفاده بعمل آوریم ، این جهان ساخته دست بشرنبوده ونه می توان درتوان بشر آفرینش آن ومادون آن راسراغ کرد. انسان نه روزی از روزهادرگذشته به چنین کاری قادر واهل بوده ونه درآینده خواهدبود.
بلکه انسان جزبشری بیش نیست که پروردگارهمه مخلوقات اورا آفریده است .
خداوندمی فرماید: « بل انتم بشر ممن خلق » (المائده _ ۱۸)
یعنی : بلکه شما (یهودیان ونصرانیان) هم بشری مثل سایرمخلوقات هستیدکه خداوندآفریده است .
یعنی یقیناً آنان راکه شمابجای خدا(ج) می پرستید هرگز مگس راهم آفریده نمی توانند، اگرچه برای(خلق) آن گردهم آیندواگرمکس چیزی راازایشان برباید،ازاو(مگس) نجات داده نمی توانندطالب ومطلوب (عابدومعبود) ضعیف وناتوان اند .
درین جهانی که ماوشمازیست می کنیم وآنرااعمارمی نمائیم آفریدگارآن خداوندی است که مردم راازخاک آفریده ، سپس آنان را به شکل بشر درآورد، وآنان را به بهترین شکل ذکوروانات صورت بخشید. ودرآنها گوش وچشم وقلب پدیدآورد، تاایشان بنگرندوتفکرکنند ونعمات الهی را که برآنان عنایت فرموده بیادآورند. وپروردگارمتعال شان راشکرگذاری نمایند، که بدین شکل آنهارا آفرید وبرایشان رزق وروزی ارزانی داشته وفضل وکرم خویش رابرآنها عطاء نموده است .
خداوند می فرماید:
« والله خلقکم من تراب ثم من نطفه ثم جعلکم زواجاً »
یعنی خداوندآن ذاتیست که بیافریدشماراازخاک سپس ازنطفه، سپس گردانید شماراجفت ، جفت (زن وشوهر) سوره فاطر _ ۱۱
« یاایهاالانسان ماغرك بربك الکریم ، الذی خلقك ، فسواك فعدلك فی ای صوره ماشاء رکبك » یعنی ای انسان ! چه چیز ترامغرورساخت تاازکناپروردگارکریم ات بدورانگنده شوی آن ذاتی که تراآفریده ، اندام ترادرست ساخت وتراموزون قامت ساخت .
ودرهرصورتی که خواست ترکیب داد ترا .
وهمچنان می فرماید: « وصورکم فأحسن صورکم » یعنی وصورت بخشید شمارابه بهترین وجه صورت های تان را. (سوره غافر_ ٦٤)
وهمچنان می فرماید: « والله اخرجکم من بطون امهاتکم لاتعلمون شیئا وجعل لکم السمع والابصاروالافئده لعلکم تشکرون ».
یعنی : خداوند(ج) بیرون آورد شمارا ازشکم مادران تان (درحالیکه هیچ چیزی رانمی دانستید، وپیداساخت برای شما گوش ، چشم ، دل تاشماشکرگذارشوید. (سوره النحل _ ۷۸)
درین جهان که ماوشمازندگی می کنیم، آنراخداوند(ج) آفریده که آفریدگارهمه چیزهایی است که ماآنرامی شناسیم ویانمی شناسیم ، درك می کنیم ویادرك نمی کنیم ، تصورمی کنیم ویاازتصورآن عاجزیم چنانچه خداوندمی فرماید:
« ذلکم الله ربکم لااله الاهوخالق کل شی ء فاعبدوه »
یعنی : این است پروردگار شماکه غیر ازاونیست هیچ پروردگاری ، آفریدگارهمه چیزاست، پس اوراعبادت کنید. (انعام _ ۱۰۲)
اوذاتی است که آسمان هاوزمین را وآنچه درآسمان ها وزمین ازمخلوقات وجوددارد، وآنچه که درمیان هردواز آنچه که علم ماآنرااحاطه نمی کند، ودرروصف آن گنجایش نیست وهیچ پیمانهء رادرآن حساب نیست . آفریده است ، واوذاتیست اگرمخلوقات درآفرینش تظاهرنمایند وهمه بشرگردهم آیند، هرگزدرتوان مخلوقات این قدرت وتوانائی سراغ نمی گردد ، حتی حقیرترین وناتوان ترین مگسی رابیافرینند، بدون شك ازچنین کاری عاجز وناتوان اند، واگرهمان مگس حقیر وناتوان چیزی راازنزدشان برباید، هرگزنمی توانند آنرابازدارند خداوند(ج) می فرماید:
« ان الذین تدعون من دون الله لن یخلقوا ذبابا ولواجتمعوا له وان یسلبهم الذباب شیأ لایستنقذوه منه ضعف الطالب والمطلوب » (الحج _ ۷۳)
که قادراست بجز ازآنهاهم هرچیزراکه خواسته باشد، می آفریند،پس خلقت وآفرینش متعلق به مشیت اوتعالی است .
خداوندمی فرمایند:
« ولله ملك السموات والارض ومابینهما یخلق مایشاء »
یعنی : خداوند(ج) مالك آسمانهاوزمین وآنچه که درمیان آندواست می باشد، وهرچه راکه خواست می آفریند. (سوره مائده _ ۱۷)
همچنان می فرماید: « لله ملك السموات والارض ومافیهن »
یعنی ؛ خداوندمتعال مالك آسمانها وزمین وآنچه که درآن هاست می باشد، (المائده _ ۱۲۰)
وخداوندذاتیست که همه جفت هااعم ازنباتات ، حیوانات و انسان ها آنچه راکه مامی دانیم ویانمی دانیم آفریده است ، وبرای تماس های یکدیگر، القاح ، باردارشدن ، ثمره گرفتن ، تولید نسل برای حفظ نوعیت وبقای زندگی ترتیب وهماهنگ ساخت .
خداوندمی فرماید: « سبحان الذی خلق الازواج کلها ماتنبت الارض ومن انفسهم وممالایعلمون »
یعنی : پاکیست آن ذاتی راکه آفریدهمه اجناس را (مونث ومذکر) ازآنچه میرویاندش زمین وازجنس آدمیان وازآنچه ایشان نمی دانند . (یس _ ۳٦)
وخداوندذاتیست که تاریکی هاونوررا پدید آورد، وشب وروز ، آفتاب ومهتاب وستارگان راآفرید.
واوذاتیست که تاریکی هارابه شب ، وروشنی رابه روز ارتباط داد وآفتاب رانشانه برای روز ومهتاب وستارگان رابرای هدایت ورهنمائی درتاریکی های بروبحرگردانید.
خداوند می فرماید: « الذی خلق السموات والارض وجعل الظلمات والنور»
یعنی : حمدوثناخاص خدای راست که بیافرید آسمانهاوزمین راوتاریکی هاونورراپدیدآورد .(انعام_ ۱)
همچنان می فرماید:« هوالذی خلق اللیل والنهاروالشمس والقمر »
یعنی : اوتعالی ذاتیست که بیافریدشب وروز، آفتاب ومهتاب را، (انبیاء _ ۳۳)
اوتعالی ذاتیست که مرگ وزندگی را آفرید، وپس ازمرگ بعثت وزنده شدن راقرارداد، تامردمان رادرآنچه که برایشان عنایت فرموده بود، درآزمون قراردهد، وبه عمل کردهای شان پاداش مناسب عطاء کند.
خداوندمی فرماید: « الذی خلق الموت والحیاه لیبلوکم

ییکم بحسن عملا»
یعنی : خداوندآن ذاتیست که مرگ وزندگی راقرار داد، تاشمارابیازماید که کدام یك ازشمااعمال نیك انجام داده است . (ملك ـ ۲)

این جهان درتسخیربشراست :

خداوند(ج) ذاتیست که این جهان راآفریده ، ویقیناً آنرادرخدمت بشرمسخر ساخته است ، وبشر رابرآن مسلط گردانید، تاباچشم ، گوش ، عقل که به آنها عطاء نموده ، آنانرا درکارهای نیك وشایسته ، کشف نیروهای نهفته وبهره برداری ازین جهان درراه منافع ومصالح وسعادت وبهروزی شان استخدام واستفاده بعمل آورند.
خداوندمی فرماید:« الم تروا ان الله مسخرلکم مافی السموات ومافی الارض واسبغ علیکم ونعمه ظاهره وباطنه » (لقمان ـ ۲۰)
یعنی : آیا ندیدید که خداوند(ج) مسخرگردانیدبرای شماآنچه در آسمانهاست وآنچه درزمین است ، وفرود آوردبرشمانعمات خودراآشکاراوپنهان .
خداوند همه رامسخر بشر ساخته است ، آنچه بروی زمین زندگی می کند، وآنچه که درآسمانهاواعماق زمین بسرمی برند، وآنچه درخشکه وبحراست ، ابرهادرخدمت شان قراردارد، آب راازبحرهاودریاهاحمل کرده سپس به شکل باران فرودمی آورد، وباآن آب زمین راپس ازمرگ اش زنده می سازد . وبواسطه همان آب بخاطر رزق وروزی بشر نباتات می روید، بحرها،دریاها همه وهمه درخدمت بشر اند، ازآب بحرها ودریاهاابرهاتشکیل می شوند. وباآن نباتات ، انسان هاوحیوانات سیراب می شوندوزندگی می کنند.
کشتی هابرروی بحر انسان هاراازیك شهربه شهر دیگرحمل می کنند، درحالیکه درعدم موجودیت آن اینکارممکن نبود، دراعماق بحرهامخلوقاتی زندگی می کنند، که مردم ازآن به عنوان طعام استفاده بعمل می آورند،آفتاب ومهتاب نیز درخدمت بشر مسخراند ، جهان راباپرتو وحرارت شان بهره مندمی سازند، وآندوازجمله ضروریات حیات به شمار میروند، هرآنچه که درین جهان اعم از کوچك وبزرگ ، معلوم ومجهول وجود دارد، همه وهمه درخدمت بشرمسخراند، بشر حق دارد تااسرارنهفته آن راکشف نموده وبرآن سیطره وغلبه حاصل نماید، وتاحد توانائی شان از منافع و منابع آن بهره برداری نمایند پس جهان طبق مشئیت خداوند(ج) زیرتسلط انسان است .
چنانچه خداوندمی فرماید :
« الله الذی سخر لکم البحرلتجری الفلك فیه بأمری ولتبتغوامن فضله ولعلکم تشکرون ، وسخرلکم مافی السموات ومافی الارض جمیعاً منه ان فی ذالك لأیات لقوم یتفکرون »
یعنی : خدا(ج) ذاتیست که مسخرکرد،برای شمادریارا، تاروان شودکشتی ها درآن به فرمان او (ج) وتاطلب معیشت کنیدازفضل او(ج) تاشماشکر گزاری کنید، وبرای شماآنچه راکه درآسمان هاست وآنچه درزمین است مسخرکرد، همه یکجا ازجانب خودپدیدآورده ، هرآئینه درین مقدمه نشانه هایست برای گروهی که تفکر می کنند. (الجاثیه ـ ۱۲ ـ ۱۳)
همچنان می فرماید: « الله الذی خلق السموات والارض وانزل من السماء ماء فأ خرج به من الثمرات رزقاً

وسخرلکم الفلك لتجری فی البحر بامره وسخرلکم الانهار، وسخرلکم الشمس والقمر دائبین ، وبسخرلکم اللیل والنهار، وآتاکم من کل ماساء لتموه ، وان تعدوانعمه الله لاتحصوهاان الانسان لظلوم کفار»
یعنی : خدا(ج) ذاتیست که آسمانهاوزمین راآفرید، وآب راازآسمان فروفرستاد، پس باآن آب برای شمارزق وروزی ازقسم میوه هابیرون آورد، وبرای شماکشتی رامسخرساخت تادردریابه حکم او(ج)روان شود، وبرای شماجوی هارا مسخرکرد، وبرای شماآفتاب ومهتاب راهمیشه روندگان مسخرکرد، وبرای شماشب وروز رامسخر ساخت ، وازهرچه که خواستیدبرای شماداد، واگرنعمات الهی را بشمارید، آنراحساب کرده نمی توانید. یقیناً که انسان ستمگاروناسپاس است . ابراهیم (۳۲ ـ ۳٤)

بشریت همه مسخر، یکدیگراست :

خداوند(ج) که جهان رامسخر بشر ساخت ، همچنان بشررامسخریکدیگرساخت تابتوانند درجمیعت منظمی برمبنای تعاون وهمکاری بیکدیگر زندگی کنندوازمنافع جهان که مسخرشان است .بهره برداری واستفاده نموده ، ودربنای حیات قناعت بخش انسانی حصه بگیرند.
« نحن قسمنا بینهم معیشتهم فی الحیاه الدنیاورفعنابعضهم فوق بعض درجات لیتخذ بعضهم بعضاً سخریأورحمه ربك خیرممایجمعون ».
یعنی: ماتقسیم کرده ایم میان ایشان معیشت ایشان رادرزندگانی دنیا، وبعضی ازایشان

بشرمسخریکدیگراند :

خداتوند(ج) که جهان رامسخر بشر ساخت ، همچنان بشررامسخریکدیگرساخت تابتوانند درجمیعتی منظمی برمبنای تعاون وهمکاری بیکدیگر زندگی کنندوازمنافع جهان که مسخرشان است .بهره برداری واستفاده نموده ، تادربنای حیات قناعت بخش انسانی بگیرند.
« نحن قسمنا بینهم معیشتهم فی الحیاه الدنیاورفعنابعضهم فوق بعض درجات لیتخذ بعضهم بعضاً سخریأورحمه ربك خیرممایجمعون ».
یعنی: ماتقسیم کرده ایم میان ایشان معیشت ایشان رادرزندگانی دنیا، وبعضی ازایشان رابربعضی دیگری تفوق بخشیدیم ، تابعضی ایشان مسخر بعضی دیگر باشند، ورحمت پروردگارتوبهتراست ازآنچه جمع میکنند. زخرف (۳۲)
خداوندمتعال بشر رامسخریك دیگر ساخت ، تاحکمت خودرادرآن به اتمام برساند، وآنان رادرمورد آنچه که عنایت فرموده درآزمایش قراردهد، پس هرکه عمل نیك انجام داد، پاداش خواهدگرفت ، وهرکه عمل زشت وبدانجام داد، اونیزپاداش خودرامی گیرد، وهرکه کفرورزید به جزای اعمالش می رسیدوهرکه ایمان آورد، فایده ومنفعت ایمان رامی چشد.
خداوند(ج) می فرماید :
« وهوالذی جعلکم خلائف الارض ورفع بعضکم فوق بعض درجات لیبلوکم فیماآتاکم ان ربك سریر العقاب وانه لغفوررحیم »
یعنی: واو(خداج) ذاتیست که شماادرزمین جانشین

د مسلمان د وژلو جریمه

★ قاتل ته پناه ورکول:

ډیر ځله داسې پیښیږي چې یو سړی پاڅیږي او بل سړی ووژني او د قتل له جرم نه وروسته یو حزب ته پناه وړي او هغه حزب دې ته پناه ورکوي ـ او نه پریږدي چې قصاص شي او په دې توگه دا قاتل د هغې سیمې پرضد د شر او فتنې سرچینه گرځي چې ترې تښتیدلی وي ـ ځینې غله، داړه ماران او قاتلان یې په شاوخوا کې ټولیږي او د هغه حزب ترحمایې لاندې چې پناه یې ورکړې د پیسو او وسلو په ټولولو پیل کوي او په نتیجه کې پرهماغه قوماندان باندې حمله کوي چې سیمې څخه یې تښتیدلی دی.

ښکاره خبره ده چې مجرم ته پناه ورکول حرام دي او د دغسې عمل مرتکب د خدای، ملایکو او ټولو خلکو د لعنت مستحق گرځي؛ ځکه په دې باب صحیح حدیث راغلی دی چې رسول الله (صلی) فرمایي:

(المؤمنون تتکافا دماؤهم وهم یدعلی من سواهم ویسعی بذمتهم أدناهم الا لا یقتل مؤمن بکافر ولاذو عهد في عهده، من احدث حدثاً او آوی محدثاً فعلیه لعنة الله والملائکة والناس اجمعین).

(یعني د ټولو مسلمانانو وینه په قصاص او دیت کې له مساوي حیثیت نه برخمن دي او هغوی ټول د خپل ښمنانو په وړاندې یو موټی او یوه پارچه دي او هغوی ته روانه دي چې یو د بل په مرسته اوهمکارۍ کې تنبلي ونکړي ـ او د دوی چې هریو کوم تړون وکړ، نوريې رعایت کوي، خبردار اوسئ چې مؤمن د کافر په بدله کې نه وژل کیږي او نه د پیمان خاوند

ساخت وبرخی ازشمارابربرخی دیگر تفوق بخشید، تاشمارادرآنچه به شماداده است بیازماید، یقیناً پروردگارتو شتاب کننده عقوبت است ویقیناً آمرزنده ومهربان است . (انعام ـ ۱٦۵)

همچنان می فرماید : « هوالذی جعلکم خلائف الارض فمن کفر فعلیه کفره ولایزیدالکافرین کفر هم عندربهم بر لامقتاً ولایزید الکافرین کفرهم الاخسارا»

یعنی : او (خداج) ذاتیست که شمارا درزمین جانشین ساخت پس هرکه کافرشود، پس کفراوسبب ضررروی است ، درحق کافران کفرایشان نزد پروردگارشان بجزغضب چیزیرانمی افزاید ، ودرحق کافران کفرایشان بجز زیان چیزی رانمی افزاید . (خاطر ـ ۳۹)

خداوندبشر رابدین منظورمسخریکدیگر نساخته که بریکدیگرحکمفرمائی کنندزیراخداوندازهمه این حکمفرمائی هامتعالی، بزرگ وبرتراست ، بلکه تسخیر آنان بیکدیگر مبنی بر طبیعت وسرشت زندگی شان است که آنان رابیکدیگر ربط وپیوندمی دهد، وآنان را طبق اختلاف قوت وضعف ، علم وجهل ، تلاش واهمال و .. شان که ناشی از طبیعت وسرشت ومعارف شرایط وجوامع شان می باشدمرتب ودرجه بندی نموده است . این تسخیر مانع ارتقاشان بواسطه عمل ، ایمان وکارشان ازیك درجه دیگر نمی گرددکه آنان نتوانندبه درجه اعلی ویامعراج دودمان و قبیلهء خودبرسند، بلکه دراسلام اعمال وایمان انسان معیاراست ، وخداوند(ج) هرگز عمل مومن راضایع نمی کند .

چنانچه خداوند(ج) می فرماید : « انی لااضیع عمل عامل منکم من ذکر اوانثی » .

یعنی : من ضایع نمی سازم ، عمل هیچ عمل کنندهء راازشماازمردوزن . (آل عمران ـ ۹۵)

مادامیکه انسان عمل نیك انجام بدهدوحتی به درجه احسان برسد (خداوند هرگز عمل کسی رابدون پاداش نمی گذارد) .

چنانچه خداوند می فرماید : « انالانضیع اجراً من احسن عملاً»

یعنی : یقیناً ماضایع نمی کنیم ، پاداش کسی راکه کاراش را به نیکوئی انجام داده است ا(الکهف ـ ۳۰)

خداوند(ج) برای آنانکه مو ء من اند وعمل نیك وصالح انجام میدهند . خودزندگی طیب راوعده داده وپاداش وتحسین آمیزمی دهد .

چنانچه خداوند می فرماید : « من عمل صالحا من ذکراوانثی وهومو ء من فلنحیینه حیاه طیبه ولنجزینهم اجرهم باحسن ماکانوا یعملون » .

یعنی : هرکه عمل نیك کرد، مردباشدویازن (درحالیکه) اومسلمان است ، یقیناً مازنده می سازیم اورا به زندگانی پاك ، وایشان را طبق نیکوترین آنچه می کردند، پاداش می دهیم . (النحل ـ ۹۷)

همچنان خداوند(ج) موءمنان رابه عمل دعوت وتشویق می کندومی فرماید :« وقل اعملوا فسیدی الله عملکم ورسوله والموء منون »

یعنی : وبگوعمل کنید ، پس عمل شماراخدا(ج) ورسول وموء منان خواهددید . (التوبه ـ ۱.۵)

برای عمل درجه های مرتب است ، پس هرکسی راعمل اش عزت ورفعت بخشید هیچ چیزی دیگری نمی تواننداورابه پستی وذلت بکشاند، وهرکسی راکه عمل اش ذلت وپستی می بخشد ، هیچ چیزی دیگری نمی تواننداورابه عزت ورفعت بکشاند .

چنانچه خداوند(ج) می فرماید :

« ولکل درجات مماعملواومارىك بغافل عمایعملون »

یعنی :وهرکسی رامنزلت هاست از پاداش آنچه کردند، وپروردگارت ازآنچه عمل می کنیدبی خبرنیست . (انعام ـ ۱۳۲)

(ادامه دارد) .

(هغه کافر چي له مسلمانانو سره عهد او تړون ولري) د خپل پيمان په وخت کي، هغه ځوك چي د كوم جرم مرتكب كيږي او يا كوم مجرم ته پناه وركوي پرهغه باندي د خداي، ملايكو او ټولو خلكو لعنت دي).

ګوري چي رسول الله (صلی) مجرم او د هغه پناه وركوونكي ـ دواړه يو شان د لعنت مستحق ګڼلي دي؛ بناپردي قاتل او هغه ځوك چي پناه ورته وركوي دواړه د لعنت مستحق دي.

د جاهليت پروخت د اعرابو په مينځ كي داسي دود و چي يو شخص به د قتل مرتكب كيده او بيا به يي بلي قبيلي ته پناه وړه، د دي لپاره چي ملاتړيي وكړي او يا به يي حرم ته پناه وړه ترڅو له وژلو نه خلاصون پيداكړي؛ حضرت رسول الله (صلی) په دي باره كي فرمايلي دي:

(إن الحرم لايؤوی محدثاً)

(يعني حرم جنايتكارته پناه نه وركوي).

په داسي حال كي چي شريعت د چا په برخه كي سپارښت او شفاعت چي د الله له حدودونه د يوه حد د تطبيق مخ نيوي كوي، له الله (جل جلاله) سره مخالفت او د هغه له اوامرونه د تضاد په مفهوم تلقي كوي.

نو د هغه چا حال به څنګه وي چي د جاه، چوكي، زور او عناد نه په ګټي اخيستلو سره ـ پر قاتل باندي د خداي د حدودو د تطبيق مانع شي؛ هيله منديو چي په دي باب ، هغه حديث ته چي امام احمد رحمة الله عليه مرفوعاً روايت كړي دي توجه وكړي:

(من حالت شفاعته دون حد من حدود الله فقد ضاد الله في حكمه).

(يعني: د چا چي شفاعت (مينځګړيتوب) د خداي له حدودو څخه د يو حد د تطبيق مانع شي، بي له شكه د خداي له حكم سره يي مخالفت ښودلي دي).

★ دقاتل قصاص:

كله چي د يوي قبيلي له افرادو څخه يوتن د بلي قبيلي له افرادو څخه يو تن ووژني د مقتول د قبيلي افرادوته جايزنه دي چي له قاتل نه پرته د همغي قبيلي يو بل سړي ووژني، كه څه هم دا سړي د قاتل پلار، ورور يا ځوي وي، اوكټ مټ همدغه حكم د هغه چا په باره كي چي د يو ګوند غړي وي او د بل ګوند يو غړي يي وژلي وي ـ تطبيقيږي، نو په دي صورت كي د مقتول، خپلوان اوګوند ته روانه دي چي له قاتل نه پرته يو بل ځوك چي له قاتل سره حزبي اويا د خپلولي اړيكي لري ـ ووژني ځكه دا كار هغسي مفاسدوته منجر كيږي چي پاي به نلري او كه چيري د مقتول له ګوند نه ځوك راولاړ شي او د بدلي په نوم د قاتل له ګوند څخه يو تن و وژني د قصاص حكم پري لازميږي.

★ هغه مست چي قصداً دقتل مرتكب كيږي:

هغه مست چي د شرابو د څښلو له امله ياد كوم بل نشه كوونكي څيز د استعمال په وجه د قتل مرتكب شي، قصاص كيږي؛ ځكه مستي د څلورو مذاهبو په اتفاق سره، شرعي تكليف نه رفع كوي او په مستي اخته شخص د شرعي احكامو په سرته رسولو مكلف دي.

د هغه مست قصاص چي د قتل مرتكب شوي واجب دي؛ ځكه قصاص حق العبد دي ـ او همدارنګه پرهغه باندي د قصاص تطبيق د (شرب الخمر) پرحد باندي چي دره وهل كيږي ـ قياسيږي. او له بله پلوه دا كار د مست قاتل قصاص ـ د مفسدينو او جنايتكارانو پرمخ د ذرائعو د بندولو لپاره هم لازم دي؛ ځكه كه چيري مست قاتل د مستي په دليل قصاص نشي، په وروستي مراحلو كي، بياهم د مستي په حال كي نه يوازي دا چي د قتل مرتكب كيږي بلكي د زنا او غلا به هم مرتكب شي ـ او له عقوبت او جزانه به په امن كي پاتي شيَ او دده عصيان به ـ په دنيا او آخرت كي دده د لويدو لامل شي.

(وګوري كتاب الفقه الاسلامي وادلته ٦ټوك /٢٦٥مخ ـ د. وهبة الزحيلی).

★ ځان وژنه يا انتحار:

ځان وژنه حرام دي ځكه د انسان وجود ـ د ده خپل ملكيت نه دي، بلكي د الله (جل جلاله) ملكيت دي، نو له دي جهته هغه ته روانه دي چي په هغه كي د خداي (جل جلاله) له رضانه پرته هلته تصرف وكړي، او هغه ځوك چي په خپله خپل ځان وژني (انتحار) كوي، د دوزخ د اور مستحق ګرځي؛ ځكه: شيخين (بخاري او مسلم) له ثابت بن قيس نه روايت كړي دي چي آنحضرت (صلي) فرمايلي دي:

(من حلف بملة سوی الاسلام كاذبا فهو كما قال ومن قتل نفسه بشيء عذب به يوم القيامة ومن رمی مؤمنا بكفر فهو كقتله ولعن المؤمن كقتله).

(يعني: كه ځوك له اسلام نه پرته په كوم بل دين په دروغو قسم وكړي، هغه همافسي دي لكه چي ديلي يي دي، د مثال په توګه يو ځوك داسي سوګند يادوي چي كه چيري فلاني شي لكه چي زه يي وايم ـ همدفسي نه وي زه به يهودي يا نصراني يم، رسول الله (صلی) وفرمايل: چي دا سړي په همغه صفت موصوف دي چي ويلي يي دي يعني يهودي، نصراني او

پاتي په (١ـ) مخ كي

نویسندگان فرنگي مآب

یاکژقلمان تنگ نظرومزدور

"فـروغگر"

باری درشهر پرهیاهوی لاهوردستگردان وسرگردان چاپ مجله یی بودم که ازمدتی به این سودرزمره‌ء کارکنان مظلوم آن اخذ موقعیت کرده بودم ، که شناخته یاناشناخته چون صخرۍ بزرگ ولرزش ناپذیر درجایم قایم مانده ام ، امیدوارم که تاباز سازی کامل افغانستان ، بدست طلایه داران نور، سیاهی وپروف وکاپی وکلکسیون وبسته های این مجله برپشتم سنگینی کند، فرق نمیکند، اگر خیلی سنگین وگرنگ وجانکاه وجانگداز هم هست شفقتی هم درجبینش نموداراست که نوید فرداهای روشنی رادرباز تابهای آلوده بخونش تواءم باالهام وپیام وتبصره وایدیالوژی ونظر،به من وبه هموطنان رنجدیده وباشهامتم دارد، بدان که نوری است مجسم ، دلداده گان وشیفتگانش راخوبتر مینوازد وبطرف زیبایی خودمیکشاند وراهبری میکند، ودشمنانش را درخونی می نشاند که خود پیام آورناپودی آن است یعنی که خون راهم خود میزداید ودشمنان رانیز خود گردن میزند.... کشان کشان پابپای کاروان مجله درخرگاه شرکت پریس اتراق کردم ، درگوشه یی تکیه زده بودم که کسی نمونه‌ء کتابی رابه صاحب مطبعه « آقای محمدزبیر » برپشتی کتاب نظرم افتاد وبه نظرثانی ضرورت نیفتاد، دراولین نگاه فهمیدم که کتاب درسی ونصابی فرزندان مهاجرین افغانستان است ، غریزه تجسسم بحرکت آمدومرانگذاشت ک دربارهء این کتاب بی تفاوت بمانم ، لابد از جایم برخاستم وکتاب مذکورراازروی میز کارصاحب مطبعه برداشتم ، ورق زدم وبرگ گشتاندم . نظرم بر عنوان « اسرائیل » خورد، آغازکردم بخواندن آن ، ازجمله بندی های مضمون معلوم میشد که کتاب راکسی نوشته است که برزبان تسلط ندارد، منتهی بخاطرتجمیق نسل آینده‌ء ما ودوری آن ازفرهنگ مقدس وسازنده‌ء اسلامی مزدورومامورش ساخته اند، وآن فاقد وجدان وبی احساس کودن بخاطریك مشت پول برسرخون شهدای کشورش معامله کرده است .. به تعقیب آن دیدم که به بسیارآ ب وتاب سرزمین « وحی » و«اسری» و«بیت المقدس » (فلسطین) رابنام اسرائیل جغرافیا نگاری کرده بود ، برخورلرزیدم وکتاب راهرچه زودتر وسریعترورق زدم که شاید دربارهء فلسطین نیز مطلبی داشته باشد، ولی حرام است که حرفی راهم درین رابطه نیافتم که درآن کتاب نوشته شده باشد.. بعدازتحقیق وتتبع دریافتم که ناشراین کتاب وکتب دیگر نصابی همان اداره یی است که یکمرتبه ازمن مصاحبه گرفته بود.. این مصاحبه خود داستانی است مفصل که نمیخواهم درین جا ازآن صحبت کنم ، فقط همین قدرعرض میکنم که وقتی مصاحبه کننده از وابستگی ام باحزب اسلامی افغانستان آگاه شد ازجایش تکان خوردوبه نگاه های ظنین ودزدگونه بمن متوجه شد، طوری که میخواست چیزی بگوید ، اماچررتش سلب شده بود ودهنش خشك ، چون بسیارچالاك بودفوراً موقعیت روانی اش رابایك اکت کاملاً عیارتغییر داد وازحزب اسلامی وتعلیم وتربیه اش داستانها پرداخت وقصه هاسرداد ، تاخباثتش ررا بدینوسیله پوشیانده باشد!!! سپس ازمن معذرت خواست به این عنوان که :« شما به وقت نرسیدید ، درنظرماهستید، هرگاه ضرورت پیش آمد بشماخبرمیدهم » درحالی که وعدۍ مان بااین اداره درهمین روزبود، که باهم ملاقات داشته باشیم ودربارۍ نحوۍ کارم دراین اداره ، عهده یی که قراراست بمن سپرده میشودوتالیف کتب نصابی یی که من درتالیف ویاتدقیق آن شرکت میداشته باشم . باهم صحبت کنیم وبه نتیجه یی مثبت ویامنفی برسیم !!!

به هرحال از موضوع دورنرفته ام میخواهم دربابت همین قماش قلم به دستان کج اندیش ومزدورکه به جزمشتی پول دیگرهیچ هدفی بر زندگی شان مرتب نمی شود دمی بادوستان قلم ونویسنده گی ،وعفتی که دررعایت این هردوباید بکارگرفته شود گپی داشته باشم وسخنی تاچهره ها هرچه بیشتر بی نقاب شوندوداعیان تعهد کاذب خوبتررسوا.. هم چنان اصالت ورسالت نویسنده وموقعیت فکرو اجتماعی نویسنده گان ، گونه های آنان وچگونگی آثار آنهارابه شکل مختصر وموجزبه رشته تحریر کشم :

گفته، گفته پیدااست که از آغاز بوجودآمدن نوشتن ، جریاناتی درنوشته های نویسنده گان ادوار مختلف تاریخ منعکس شده است که به نحوی از انحاء، تاریخ ، تمدن ، جنگ ، اقتصاد وساختمان جامعه‌ء مقاطع گونه گون تاریخ انسانی رارقم زده است ، چون نوشتن درواقعیت امر- ریکارد ونگهداشت جریانات کوچك وبزرگ تاریخ است وبا تجارب واندوخته های زندگی وانتقال مفاهیم ازعصری به عصری وازنسل به نسل به کاربرده میشود ، گویانوشتن نظریه وسایل وابزاردیگرانتقال تمدن نیمی ازین مسئوولیت بزرگ ومکلفیت شاقه رابه عهده دارد ، بناء نوشتن ونویسنده گی آثاروکتب، جامعه‌ء بزرگ انسانی رادربین زمان ومکان درحالت نوسان منظم وپلانی شده نگه میدارد، برای اندوختن تجارب به عقب میرود وبرای تطبیق وآزمایش آن ازحال وآینده استفاده میبرد وبه پیش میرود که بموازات این نوسان پلان شده ومخطوط عملیه‌ء تنقیح تمدنهای انسانی نیز تحقق می یابد..دریك سخن نویسندگی ونویسنده وکتب وآثارثروت معنوی حضرت انسان رادرروی زمین شکل میدهد، دستی که درتخلیق

این غنای معنوی درتداول وتحرك وفرازپیمایی وبشگفتن است دستی است که درجنب نویسنده یکجا باوظیفهء فزیولوژی اش کارسوسیولوژی وسیکولوژی اش رانیز با مکلفیت های سنگین دیگرانسانی به پیش میبرد ....

بدیهی است که معرفت وشناخت نیز چون شناخت پدیده های دیگرهستی معاییر وارزشهایی دارد که ازروی آن معیارهاوهمان قیم درعرض شناخت انسان قرارمیگیرد، تاجایی که به این قضیه تعلق داردهستی یك نویسنده منحیث پدیده وواقعیتی که بآغاز آشنایی انسان بانوشته وجودش را ثابت کرده است ، نیز چون بامحك شناخت زده میشود، لابدی است که معیارهایی جستجوشودکه به میزان آن وزن وموقعیت وحیثیت ودرکل شخصیت نویسنده راتول وترازو میکند وهرنویسنده رادرمقام خودش درمعرض قضاوت تاریخ وتاریخ سازان وتماشابینان نقادوتصادفی تاریخ ، میگذارد :

بررسی آثاربزرگ که دوره های تاریخ تحول زندگی بشریت به گونه یی از گونه هامرهون رهنمودهای آن میباشد ، میرساندکه آفریننده گان این گونه آثارعمری را درتماس وتحقیق وارزیابی و نتیجه گیری افراد جامعه وجوامع بشری کرده اند وسپس عبور از فراز ونشیبهای صحرای وسیع اندیشه وتفکر وریسرچ آنهارا واداشته است که قلم به دست گیرند وتاروپود، هست وبود، فعل وانفعال جنگ وصلح وسایرنتایج را بادرنظرداشت موقعیت فکری، روانی ، اجتماعی ، اقتصادی وسیاسی جامعه بشری ویا جامعهء مربوط بخود شان درلابلای بابها ووصول نوشته های شان استادانه ، آگاهانه وهنرمندانه انعکاس دهند...

این دسته نویسنده گان که آثارشان درجهان نقش قاطع وتعیین کننده یی بخود احرازکرده اندودرحلقه های علمی وفرهنگی وادبی بحیث کتب زبده ونخبه وشاذ توصیف شده اند، نویسنده گانی اند که کم می نویسند ؛ ولی میکوشندبامسایل طوری برخورد داشته باشند چون یك نقاد ومبصر ومفسر ومجتهدعاقبت اندیش ؛ که انگیزهء آثارشان را درآگاهی وبیداری وتربیت فکری واجتماعی مردم هیچگاه ازنظرنمی اندازند، علی الدوام ، من وجه الاصالهء روانی ومسئولانهء شان درنوشته های شان مسایل رامطرح میکنند که بشریت رابسوی هدف بزرگ انسانیت وتحقق ارزشهای والای انسانی جهت بدهند ودزمرهء رجال مصلح ، مدبر، دردمند ومتفکر قرارگیرند وخود بانوشته هاوآثارشان جاودانه گردند۔

این طبقه ازطبقات نویسنده گان به دودسته تقسیم میشوند، دستهء اول فقط آنان هستند که فقط یك اثر نوشته داشته واما دسته دوم حضراتی هستند که آثارزیادی تخلیق کرده اند! مادربین این همه نوشته های شان فقط یك یادواثر شان درقسم اول طبقهٔ اول بندی شده میتواند ویژگی دیگری که این نویسنده گان دارند این است که نوشته های شان رابخاطرمحبوس نمودن درکتابخانه هابه دسترس موسسه هاومراکزعلمی وفرهنگی نمیگذارند ؛ بلکه آنان مخیواهند که نوشته های شان دربین توده های وسیع انسانی سیرکنند ومقابلتاً آنهارادرکوچه وبازارودهلیز ووجاده های شناخت به سیر وسیاحت وتفکرواستنتاج وادارسازد ؛ سراغ داریم انبارهایی ازکتبی راکه ازروح آگاه سازی وشناخت کاملا عاری بوده وبجزاین که زینت وترین های کتاب خانه هاشوند به دردزندگی هدفمندانه نمی خورند!!!

دردسته دوم نویسنده گان طراز اول رجالی احرازمقام وموقف کرده اند که از آغاز کارنویسنده گی وتقلادرسبیل جهاد ومعرفت ، پرتلاش ، پرکار ، بسیارنویس ، خوب نویس ، متشبث ، نقاد، راهبر، موشگاف وباریکبین اند۔ این دسته ازنویسنده گان خیلی مینویسند، خوب مینویسند وهراثر شان درهدایت ورهبری جامعهء بزرگ انسانی نقش تعیین کننده ویادست کم نقش آغازگرراداشته میباشد ؛ طورمثال آثاراستاد سیدقطب شهید وعلامهء مرحوم استادسیدابوالاعلی مودودی راتذکر میدهیم ؛ اگر استاد سیدقطب شهید، صرف اثر «معلم فی الطریق » اش رامینوشت ودیگر ازنویسنده گی دست میکشید ، کافی بود که عالم اسلام وجوانان پیشتاز صف مجاهد رابجاهلیت قدیم وجدید آشناسازد ورهبری باشد درراستای تفکیك اسلام سره ازکفر ظلمتبار، تیرسی که درین کتاب ، کاملاً جدید ولاتعلق بآثارمتقدم مطرح شده است ، تیرش اسلام وجاهلیت است ونشاندهی راه هاوطرقی است که هویت اصیل اسلام ومسلمان را ازچهره کثیف وآلوده کفروکافرتمیزمیدهد۔ نشانه های حکومتهای جاهلی وحکومت اسلامی رابه شیوه هاوطرق خیلی روشن وصریح تذکر میدهد وبه این رابطه روشی رااختیارمیکند که قاطعیت ، آشتی ناپذیری وثبات اسلام عزیز رابجاهلیت وانمودمیسازد..

ازنام این کتاب پیدااست که رهبری میکند وراهنمایی وچون تیغ عریان شش طرفه میچرخد وراه رهروانش راازخاروجغله وبوته های خاردارصاف میکند، دل کوه های بظاهر شامخ وراسخ جاهلیت رامیشگافد وبسوی هدف بزرگ ازلی وابدی نشانه های بزرگی برفرازراه رهگذران حق وحقیقت ، شیفتگان عدالت وآزادی وفدائیان جلال وجمال ، نصب میکندوخودبه پیش میرود تانسلهای آینده رانیز به همین صراط مستقیم دعوت بدهد...

طرح تیزس سیدقطب ؛ طرحی بودکه کمونیزم وکپیتالیزم وسایرایزمهای جاهل را دردهه ششم قرن بیستم باتزلزل ، عدم ثبات وشکست فکری مواجه ساخت گرچه درین مورد آثارکثیری قبلاً نیز برشته تحریر درآمده بود ؛اما « معالم فی الطریق سیدقطب» به روش خاص نویسنده گی اش محکی ثابت شد که، من بعد هرکتابی که درین مبحث نوشته میشود، مکلف است ازروش خاص استادسیدقطب شهیدپیروی کند..

وآثارنوشتهء علامه سیدابوالاعلی مودودی ۔ هریك از امتیازات خاصی برخورداراست که ازآن جمله فقط به اسلام وتمدن جدیداشاره یی کافی است ؛ چه درین مبحث ، برسرمحتویات کتاب ، مضمون رابه طرف دیگری میکشانددرحالی که ماازصنف بندی نویسنده گان وشعراء صحبت میکنیم ...

این طبقه نویسنده گان چه درساحه نوشته های کتابی وچه درمیدان نوشته های روز ومطبوعات خیلی می نویسند خوب می نویسند وهدفی راکه برای تحقق کرامت انسانی واعلای کلمه الله درروی زمین ۔ درزندگی شان تعیین کرده اند۔ موبه مو، قدم به قدم ، باثبات تر، مطمئن تر، غیروابسته تروباشهامت ترتعقیب میکنند...

وامانویسنده گان بازاری بسیارنویس وهیچ نویس :

« ادامه دارد »

دکمونیزم پیدایښت

یهودان دامریکا متحده ایالاتو کی :

دامریکا متحده ایالات دقیصری (تزاری) امپراطوری په وخت کی له روس نه تښتیدلوروسی یهودانو دپاره ښه دتیښتی ځای وه ، ډیر یهودان هغه ځای ته وتښتیدل او ځینی امریکائی ښارونو کی میشته شول ، هغوی ته په ښه سترگه کتل کیدل، مهم او غوره منصبونه ورکړل شول، داسی منصبونه چی حتی خپله امریکائی اوسیدونکو ته هم په مشکل سره میسریدل .

خوځرنگه چی غدراوخیانت دیهودی ملت همیشنی خوی اوصفت دی ، او دکوملك اومرستی په ځواب کی له جفا پرته بل څه نلری ، او ددی ترڅنگ دبین الملل صهیونیزم داهدافو دتحقق لپاره دیهودیت او کمونیزم بدشاگومه اتحاد، ددی سبب شو چی دامریکای ملت احسان هیرکړی ، ورسره جفاوکړی او متحده ایالاتوکی ورته ورسپارل شوی امانت خیانت کړی .

یهودان په امریکاکی دلویولویومقامونو خاوندان دی ، اوله ټولونه ستری اقتصادی موسسی هم دهمدوی په لاس کی دی ، هغوی میلیونران دی ، او دامریکی دغنی اقتصاد کل هم دیهودانو په جیب کی پرته ده ، خو له دی سره سره دهغوی زیات شمیر،کمونستان،او دروسی دولت په خدمت کی دی ، او داپداسی حال کی چی دهغه ملت کوم چی دوی ته ئی ځای ورکړ، عزت ورکړ ، په وړاندی هرډول جفا اوخیانت رواېولی .

مځکی موږیان کړه چی دیهودی میلیونرانو کمونیزم ته غاړه ایښودل او ددی مبداء چی گویاکمونیزم دپانگوالی په خلاف دی سره کوم تعارض نشته ، او داځکه چی کمونیزم اصلاً یو یهودی نژادی تحریك اوبلنه ده اوله همدی امله یهودان مکلف دی چی دکمونیزم غلامی وکړی او دهغه دبریالیتوب دپاره هرڅه ډول کوشش اوهل ځل وکړی ، دصهیونیزم اوکمونیزم نومی کتاب موء_لف دخپل کتاب په (١٢٩) مخ کی لیکی ،له کال (١٩٤٥) نه راپدیخوا دکمونیستی حزب په هکله شك او شبهی راولاړیږی ، او داهم ځکه چی نوموړی حزب ته خیانت اوداسی توطئوچوړولوتثبیت کیږی چی امریکائی تاریخ ئی مثال هم ندی لیدلی دداډول تهمتونو له جملی نه د(امییر بجیا) قضیه، د(دجرهیس) قضیه ،د هالیو دلس گونی داتم بم جاسوسی ، اوزنبرغ سوبل او یو جین دسسی او یولس گنهگاران ، او نامکنه ده چی په ږی خیانتونو او توطئو کی دمتهم شوو کسانو یهودیت دی پټ کړای شی ، خو بیاهم یهودی داعیانو ددوی دیهودیت پټولو دپاره هره ممکنه وسیله استعمال کړه .

نه غواړم لوستونکی دټولو هغه خیانتو نو او قضایا وو په لوستلو چی دپورته ذکر شوی کتاب موء لف ورته اشاره کړی ، ستړی کړم ، خو دلته دمثال په توگه ځینو ته اشاره کوم او له همدی نه دوی مهمی نقطی روښانیږی اوثابتیږی .

لومړی : دزیاتو فعالو، پانگوالو او مهمو وظیفودرلودونکویهودانوله خوا دکمونیست حزب منل او ورته غاړه ایښودل .

دوهمه : له امریکا ئی ملت سره دیهودانو غدر اوخیانت ځکه یهودانودامریکائیانو امنیتی پټ اسراراودوسل جوړولو رازونه دامریکا ترټولو لوی دښمن روس(البته دکتاب دلیکلوپه وخت کی مترجم) دپاره غلاکول .

دجودیث کوبلن قضیه :

دیهودی ښځی جودیث کوبلن قضیه دکال (١٩٤٩) دجون میاشتی دخیانت ترټولو لویه پیښه وه نوموړی ښځه پداسی حال کی ونیوله شوه چی دعدلیی نظارت

اسناد روسی جاسوس نه چی په ملگروملتونو کی ئی کارکاوه ورسپارل ، بیا هغه په جاسوسی متهمه او د(١٥) کاله بند حکم ورباندی وشو، خو لویي محکمی وروسته داتهمت ورڅخه پدی دلیل ردکړچی گویا دتحقیق گډدفترنوموړی په زور اوتشدد سره دتوقیف او دنیولو دامرنه پرته نیولی ده .

دجیرهارت ایلر قضیه :

دامریکائی محکمی په وړاندی حاضر شوی مشهوراوبارزکمونیست جیرهارت ایلردی . نوموړی له کال (١٩٣٥ _ ١٩٤٧) پوری دامریکائی کمونیست حزب رهبر ی په غاړه درلوده ، دی پدی موده کی ډیرځله له امریکانه روسیی ته په مستعارونومونو تلل او مستعار نومونه یی لکه : براون وادواردزاو ...

په کمونیست حزب کی دوهم سړی اودده ښی مټ وه ج ، بیترز د (اجرومیته بیرژ) نومی کتاب موء لف وه خو اصلی نوم ئی گولډ برگر وه ، هغه هم دایلر په شان یهودی دی .

دایلر کورنی زیات غړی دکمونیست حزب بارز اعضاء وو ، ورور ے دانقلابی ترانودموءلف په حیث زیات شهرت درلود، هغه اوس په هالیوډکی دسندرومو ء لف دی ، خورځه یی دځودکلنو لپاره دکمونیزم جاسوسه وه .

ایلر هغه چی په ضمانت سره خوشی کړای شوی له فرصت نه استفاده وکړه اوپه کال ١٩٥٠ کی دبهاتوری لولونی کښتی په ذریعه له امریکانه وتښتید،هغه اوس دشوروی ترلاس لاندی ختیځ المان کی دتبلیغاتومدیردی .

دهالیوډلس گونو قضیه :

په (١٩٥٠) کال دفلمونو لس مشهورلیکونکی چی نه (٩) ئی یهودان وو په کانگریس باندی ملنډووهلوباندی متهم شول ، او دبندحکم ورباندی وشو ، دوی له دینه مخکی په (١٩٤٨) کال کی دغیرامریکایی فعالیتونو

دیناپی کمیټی په وړاندی حاضر شوی وو، هغوی هیڅ اعتراف ونه کړ، او ټول سینمایی کارکوونکی ئی دمرستی لپاره راپورته شول ، څینو مشهورو ممثلینو چی پکی لورین باکول او میره یی همفری بوګارت وو، استعفی وکړه .

هوردیوی خاصی الوتکی په ذریعه واشنګټن ته یوړل شول ، یهودی تبلیغاتی وسایلوداآواز اوچت کړچی غیرامریکایی فعالیتونو کمیټه په یوه ډله هنرمندانو (ممثلینو) ظلم اوتیری کوی پداسی حال کی چی هغوی دآزادو آرزوګانو خاوندان دی .

دتحقیق او بحث نه وروسته داښکاره شوه چی کمیټه پدی ښه پوهیده چی څه کوی ، او څرګنده شوی چی له هغوی نه شپږ(٦) کسه دکمونیست ګوند غړی وو، اوپه پاته څلورو نوروئی داسی شواهد موجودووچی داتری ثابتیدله چی هغوی هم دکمونیزم نوکران دی ، اوسربیره پردی هغوی دسناریو دلیکونکو په حیث ښه کولای شوای چی دکمونیزم دپاره تبلیغات وکړی ، او داپداسی حال کی چی نه(٩) کسان ئی یهودان اوداپاته یو په هکله شلد دی .

په امریکاکی کمونیستی سیاسی دفتر :

دیوجین دنیس او یولسونورو ملګرو محاکمه چی په کال (١٩٤٩) کی ترسره شوه ، ترټولو مشهوره محاکمه وه ، همدغی ډلی په امریکاکی کمونیست حزب سری سکرتریت یاسیاسی دفتر جوړول دغه محاکمه چی هغه وخت ورځپاڼو ورباندی ولیکل دقاضی هارولد مدینا په محکمه کی ترسره شوه، کیدای شی ووایو چی دغه محاکمه دامریکائی کمونیست حزب پر یهودی خاصیت درلودو باندی ترټولو ستردلیل اوشاهدو، هغه دکمونیست حزب مشران میدانی او دخلکو حضورته

راوړاندی کړل چی کم ترکمه شپږ(٦) ئی یهودان وو، نومونه ئی په لاندی ډول دی :

١ـ جیکوب استاشل : یهودی او په روسیه کی زیږیدلی .

٢ـ جون ګایتس : یهودی، نوم یی اسرائیل ریغنشترایف دی . نوموړی د(ډیلی ورکر) او (العامل الیومی) جریدی ورئیس تحریر، او په هغه کمونیستی فرقه کی چی ددفرانکو انقلاب په وخت کی په اسپانیاکی جنګیدلی وه ضابط وو.

٣ـ ګلبرت ګرین : (ګرینبرګ)

٤ـ ګس معول : یهودی ، نوم ئی ارفومایلد هلرګ ، او دلتوانیا له یهودانو څخه وو.

٥ ـ ایرفنګ بوتاش : په روسیه کی پیدا شوی یهودی دی .

٦ـ کارل ونشر : یهودی، نوم ئی فیلیپ کارل فایسبرګ دی .

دفوخس ګوی جاسوسی حلقه :

دفبروری په دریمه دانګلستان داستخباراتو اداری موظفینو المانی نژاد ذروی عالم طلاوس فوخس روس ته دذروی (اټومی) اسرارودرلوپه جرم تورن اوبیا جرم ورباندی ثابت شو .

ددوهمی نړیوال جګړی په شروع کی انګریزانو فوخس دبهرنی او ددښمن هیواد دتابع په صفت ونیولو،خووروسته دالبرت اینشتاین مانهاتن پواسطه خوشی کړای شو، نوموړی وتوانید امریکا ته لاړشی ، اووئی کولای شوای چی ١٩٤٢ او ١٩٤٥ ترمینځ ټول دقیق اټمی اسرارراټول او ځان پری پوه کړی ، اوویل کیږی چی نوموړی دهغه لږ شمیرکسانو له جمل څخه دی چی داټومی بم په ټولو مراحلوکی دخیل وو.

دفوخس دمعلوماتو په اساس داتحادي تحقیق دفترځینی تحقیقاتی کارونه پیل کړل چی له څه مودی وروسته ئی دهمدی جاسوسی حلقی نه (٩) غړی کشف اوونیول ، ټول محاکمه اوپه سزاورسیدل څدی نه (٩)کسانو څخه اته (٨) کسان یهودان وو.

ددی حلقی دغړو لنډه پیژندګلوی په لاندی ډول ده .

١. هاری ګولډ :

یهودی ، نوم ئی ګولډ ددنیتسکی دی ، نوموړی کیمیاپوه په سویس کی له یهودی موراو پلار نه زیږیدلی ګولډ دروسی جاسوسی شبکی رئیس سن ، م سیموتوف خاص استازی وه ، ددنیا دی ځای اوهغه ځای ته به تللو ترڅو دجاسوسی حلقی له غړو نه چی په دفاعی او اټومی موم سسو کی خواره وو، معلومات راټول کړی .

٢ـ ډایفډ ګرنیګلاش :

پلارئی دروسی له یهودانو اومورئی دپولونیا له یهودانو څخه وه .

ډایفډ دهغه کسانو له جمل څخه وه چی ګولډته ئی اټومی معلومات ورکړی وو، نوموړی له ١٩٢٢ نه تر١٩٤٦ پوری دنوی مکسیکو دلوس الاموس په زروی فابریکو کی کارکولو .

همداراز ده روز نبرګ ته داټمی بم چاودنی خاص فیوز په هکله هم دقیق او مهم معلومات ورکړی وو.

٣ـ ابراهام بروشمن :

ده ګولډته دطیارو بنزینو ، او پوډول هلاتی محرکاتو او مصنوعی ربړ په هکله معلومات ورکړی وو دده دامعلومات ډومره باارزښته وو چی یوه روسی مسئول ورته ویلی وه :« ستاداتکلیفونه او کوششونه ددوروسی فرقو قیمت لری».

٤ـ مریم موسکو فتش :

١٩٤٢ او (١٩٤٤) کلونو ترمینځ دجنګی قواوو په کمیټوکی موءظفه وه، داهم یهودی وه او په نیو یارک کی دکولید ج له انستیتیوت نه فارغ شوی وه .

٥ـ سدنی فاینباوم :

په (١٩٤٢) کال کی امریکاته راغی ، اصل نوم ئی اسرائیل فاینباوم و ، څلورکاله ئی په کالتهلد کی ددئوی شعاع په لابراتوار کی کارکړی، او دخپل وظیفی په دوران کی ئی روسانو ته ذروی (اټومی) معلومات ورکړی وو.

٦ـ آلفرد دین سلاك :

دنوموړی جاسوسی حلقی یواځینی غیر یهودی غړی همدا الفرد دی ، ده په اوپلک ایرج کی په اټومی فابریکوکی کارکولو ، او ګولډته ئی ډیر حساس اوخطرناك معلومات ورکړی وو.

٧ـ میره اوښځه روزنبرګ :

دجولیوس روزنبرګ موراو پلار دواړه روسی یهودان وو ، ګرانیګلاس هم همدو ی جاسوسی حلقی نه رابلل وه، او کله ئی چی دایمرسون په برقی شرکت کی کارکولو، دمهمی اختراع نقشی ئی پټی اوبیائی روس ته وسپارلی ، چی همدانقشی وروسته په کوریا کی دامریکائی طیاروپه ضداستعمال شوی .

داټومی اسرارو په غلاکی هم ده مهم رول درلود، او ورباندی داعدام حکم وشو. دده ښځه راشیل هم له خپله میره سره پدی تورکی شریکه وه ، داښځه ددایفډ ګرنیګلاس خوروه .

٩ـ مورتون سویل :

مورتون سویل هم یهودی وه روزنبرګ ته ئی داسی

الکټرونیکي معلومات ورکړل چې درادارېه اسرارو پاندې مشتمل وو.

داټومي خیانت شاته :

تربهورتنی عنوان لاندې د« صهیونیزم اوکمونیزم » کتاب مولف دخپل دی کتاب په ۱٤۲ مخ کې وائي : «داسوال زمونږ په ذهن کې په ناڅاپي توګه راولاړېږي چې کمونیستي جاسوسانو څنګه وکولای شول زمونږ قیمتي او ډېرپټ ذروي اسرارغلاکړي ؟ او روسیې څنګه وکولای شوای چې داټوم بم جوړښت اسرار لاس ته راوړي اوداهم مخکې له دې نه چې امریکائي ملت داټومي وسل په هکله څه معلومات ولري ؟» رښتیاهم چې داډول سوالونه دتعجب او حیرانتیا باعث ګرځي خصوصاً په هغه صورت کې چې سړی ددې اسرارو دپټ ساتنې په خاطر خارق العاده تدبیرونو ته وګوري ، خو بیا هم روسي جاسوسانو دااسرار پداسې توګه لاس ته راوړل لکه چې هیڅ امنیتي تدبیر هم نه وي ، نوراځئ وګوروچې څه ډول ئې داکاروکړای شوای ؟

په کارده چې له یاده ونه باسو چې داټومي پروګرام مهم اورئیسي شخصیت یو الماني یهودي و چې (۱٦)کمونیستي جبهو سره ئې تماس وه خوسره لدې هم داورپاندې ثابته شوي نه ده چې نوموړي دکمونیستي حزب غړی و ، خو له هیڅاهم پټه نده چې دکمونیستي طبعیت او میل خاوندوه ، دده تهول نږدې ملګري کمونیستان ووچې دې هم دهغوی سره رنګ شوی وه .

فوخس داینشتاین په واسطه دامریکامتحده ایالاتو ته داخل شوی وه . ددې ترڅنګ یادونه باید وکړو چې د ۱۹٤۳ او ۱۹٤٥ کلونو ترمینځ یعنې هغه وخت چې ډېر اتومي رازونه غلاشول دلوس الاموس دتاسیساتو رئیس یهودي روبرت او بنهایمر وه ، دهمدې روبرټ یو ورورچې فرانك نومیدلو چې ذروي عالم او دکمونیستي ګونددکارت خاوند وو ، نوموړي هغه وخت چې په کالتك کې موظف و دکمونیستي حزب د صنایعو په ۱۲۲ نمبر ټولګی غړیتوب درلود .

په آخرکې دې ته اشاره کول ضروري دي چې دوایو دجاپان له تسلیمیدواو په بحراطلس کې دجنګ پای ته رسیدلونه وروسته (ترومان) دامریکا اټومي پروګرامونه یو پنځه کسیزمجلس ته وسپارل چې دری (۳) په کښې یهودان وو له دې نه اخوا دهمدې مجلس رئیس (داپیدلینتهال) هم یهودي وه او دوو کمونیستي جبهو سره په ارتبا ط درلودلو متهم وه.

دکاناډا جاسوسي حلقه :

کاناډاهم دجاسوسي فتنې نه بې غمه نه وه ، ځکه هلته دامریکا په شان دروسي سفارت (دجاسوسي مرکز) وه او دلته هم دجاسوسي فعالیتونو مهم کارکونوکي یهودان وو.

د(۱۹٤٥) کال په لمړیو کې په اوتاواکې دروسي سفارت یوه مامورېه سل ګونو روسي پټې وثیقې راټولې او په خپل بکس کې ئې واچولې اوبیائې ځان له بکس سره یو ځای کانادا ئې حکومت ته تسلیم کړ. او نتیجه داشوه چې هلته جاسوسي حلقه افشا شوه ... ددې حلقې رئیس اومهم غړی دپولونیا یهودي روزنبرګ (فریدروز) وه . له روز سره سهوئیل ګرسون چې اصلاً یهودي اوروسي وه ، او دانیدشو ګار فکرکیږي چې هغه هم یهودي وه محکمې ته بوتلل شول .

دروزترمشري لاندې دې جاسوسي حلقې کې چې بې ایزیدورکوتهایل ، اسرائیل هلیبرین ، شام کار(کوهین) او نورشامل ټول یهودان وو.

ثانوي سیاسي دفتر :

دیوچیین رئیس دډلې تر تګولو اوافشا وروسته ، دامریکې کمونیستي حزب اداره له دوهمې درجې څخه تشکیل شوی بل سیاسي دفتر په غاړه واخیسته ، دې دفتر (۲۱) غړي درلودل ، اوکله چې ونیول شول نو ثابته شوه چې (۱٤) کسه ئې یهودان وو ، دوی د(۱۹٥۱) کال دجون په (۲۱) دامریکا دامن اوسلامتیا ضد عملونو په تورااعدام شول.

په (۱۹٤۹) کال کې دانګلستان په بندرونو کې داعتصاب مشرانو له جملې نه اوه (۷) تنه یهودان وو.

دفرانسي کمونیست ګوند داجرائي کمیټې څلورغړي یهودان وو. همداراز دافریقا په جنوب کې لومړنی کمونیست (شام کوهي) یهودي وه . دامن ملاتړتنظیم رئیس (جولیوت کوري) چې په فرانسې کې هم دتحریك وکیل دی ، او همداډول هغه فن پوه چې دامن ملاتړ تنظیم دپاره ئې دامن کوتره انځور کړی اسپانوی کمونیست . (پابلو پیکاسو)

او په ارجنتاین کې ددې تحریك رئیس دروحي مرضونو ډاکټرکمونیست (برمان) او په ختیځ المان کې دامن تحریك رئیس (ارنولد زفایج) ټول یهودان وو.

« استاد (هانزیت) چې دکورنل پوهنتون استاداو داټومي علوممشهورذره پوه او یهودي نژاد ، امریکاحکومت ته یو پیشنهاد وړاندې کړ ، چې په کې ئې غوښتې وو چې باید امریکا ترهغه پورې پرروس باندې هایدروجني بم استعمال نه کړي ترڅوروس په امریکا نه وي اچولی »

یهودي بونتکورفو چې دهایدروجن بم اوکوني شعاعو ډېر بااعتماد شخص وه او دانګلستان تابعیت یې منلی وه ، خو وروسته امریکایانو ، انګریزانو او کاناډایانو ته ثابته شوه چې نوموړي یهودي دی کله چې نوموړي خپل ټول تحقیقات مکمل کړل بیانو په کال (۱۹٥۰) کې مسکوته وتښتید .

روزنه ای به دنیای اندیشهٔ اقبال

« اقبال وتصوف »

وحید مژده

بخش دوم

زمن گوصوفیان باخدارا
خداجویان معنی آشنارا
غلام همت آن خودپرستم
که بانورخودے بیند خدارا
«پیام مشرق »

درمبحث گذشته ازنظر اقبال دربارهٔ شعرای متصوف سخن گفتیم ، لب ولباب آن بحث این بود که باوجود اینکه اقبال خود برخوردارازیك روح قوی عرفانی است وبلکه درین طریق دربسیاری ازمنازل گام درجاے پاے شعرای متصوف سلف نهاده ولی درمواردی نیز باآنان اختلاف داشته است . « اقبال به تصریح خودش به طریقهٔ قادریه بیعت داشته است »این بخش ازسخن رابانظر اقبال درباب تصوف پی می گیریم وموارد اختلاف نظراقبال باتصوف امروز رامورد بررسی قرار میدهیم زیرااقبال بابعضی ازتعالیم تصوف ، نظری ناسازگار ابراز داشته است این ناسازگاری درمواردی است که یا اقبال آن تعالیم را بامیزان شریعت سنجیده وبعلت عدم موافقت ازآن اعراض نموده ویااینکه نتیجهٔ آن تعالیم وباورهارا موجب رخوت وسستی درمسلمانان یافته است .

قبل از پرداختن به نظریات اقبال درین مورد بی مناسبت نیست اگر ریشه هاے عرفان دراندیشهٔ انسان رابصورت مختصر مورد بررسی قراردهیم دانشمند امریکائی « استین » که در باب عرفان تحقیقاتی دارد درین رابطه می گوید :

«عرفان یك پدیدهٔ محلی یاقومی نیست بلکه یك پدیدهٔ جهانی است . مرادم اینست که عرفان درهراقلیم ،درهرعصر ودرهرفرهنگی درارتباط باهریك ازادیان بزرگ عالم یافت میشود . من درین جاازادیان وفرهنگ های بدوی سخن نمی گویم . بی گمان عرفان درین مذاهب وفرهنگ هانیزبشکل بدوے ظاهرشده است ،بلکه تنهادربارهٔ فرهنگ هاوادیان پیشرفته سخن می گویم . بعنوان نمونه آن تعالیم ملهم باستانی یعنی « اوپانیشادها» که قدامت درهزاروپنجصدیاسه هزارساله دارد وسرچشمه آئین هندو نیز فلسفه (ودانتا) است ، گزارش صریحی ازتجارب عرفانی بشمارمی آید .آئین بودانیزیك دین سراسرعرفان است که مبتنی برتجربهٔ «گوتاما» بودهاست ... دردین اسلام صوفیان نمایندگان برجستهٔ عرفان بشمارمی آیند .درچنین عرفان درارتباط باآئین «تائو»ظاهرمیشود تائو خود یك مفهوم عرفانی است . یهودیت نیزعرفای برجسته راپرورده است وتاریخ مسیحیت نیز سرشارازاسامی عارفان بزرگی است ...»

حتی خارج ازمرزهای هردین رسمی ، درجهان مشرك یونان ،روم باستان که شاید هیچگاه به دین خاصی وابسته نبوده « فلوطین یکی ازعرفایی والاوبزرگ وجود داشته است .

این دانشمندمعتقد است که بین عرفان درادیان مختلف تفاوت هائی موجوداست ولی این اختلافات سطحی است درحالیکه وجوه تشابه درهمهٔ این عرفان هاکه بنیادراتشکیل میدهد بسیارهمگیرترازاختلافات است .

اقبال نیز باآن دسته ازوجوه تشابه که باتعالیم اسلام ناسازگاری دارد به مخالفت پرداخته است . البته براے دریافت این وجوه تشابه نیاز به تحقیق درجزئیات عرفان درادیان مختلف است. شاید بعضی ازاین وجوه تشابه درعرفان ادیان توحیدی ناشی از وجوه مشترکی باشد که درین ادیان موجوداست درین جا مواردے از اختلافات نظریات اقبال باتصوف رامورد بحث قرارمیدهیم .

فلسفهٔ وحده الوجود :

همانگونه که اشاره شدعرفان دراندیشه بشری سابقه بسیارطولانی داشته ووحدت الوجود به مشابهٔ توحیدازنظرعرفانیز سابقه ئی فراترازبعضی ازادیان توحیدے ازجمله اسلام دارد وحدت الوجود هدف

وغایه نهائی عارف رامستغرق شدن واقعی درذات واحد می داند . (فلو طین) از فلاسفهٔ یونانی معتقدبه این فلسفه بوده واین سخن ازاوست « عارف کسی است که باتعالی پیوند یابد ودرآن مستغرق وبآن یگانه شود»

فلوطین حقیقت راواحدمی داند واحدیت رامنشاء کل وجودمی شمارد . موجودات راجمیعاً تراوش فیضانی ازمبدانخستین ومصدر کل می انگارد وغایت وجود راهم بازگشت بسوی همان مبداء می پندارکه درقوس نزول عوالم روحانی وجسمانی راادراك می کند ودرقوس صعود به حس وتعقل واشراق وکشف وشهود نایل میشود . اقبال به این نکته اعتراف دارد که درابتدا به وحده الوجودمعتقد بود، ولی بعداً دراثر تدبر درقرآن این اندیشه رافرو گذاشته زیرا آن مسایل رامخالف بانص یافته است البته وی تصریح می کند که معتقدین به این نظررانمیتوان کافرخواند «زیراانگیزهٔ آنان ازاستنباط چنین مسایل از قرآن ازروی نیك نیتی بوده است » درضمن اینکه اشاره می کند مسئله قدم ارواح اندیشه افلاطونی است که ابونصر فارابی وابن سینابه آن معتقد بودند وامام غزالی آندو را تکفیر نمود . امااقبال باوجود انتقاد ازبعضی ازتعالیم تصوف چنین انتقاد را برهمه عرفای مسلمان تعمیم نمی دهد بیان اقبال سرشاراز روح بلند عرفانی است ودربیان

مفاهیم بلندوے به مولانا جلال الدین بلخی عارف نامدار اسلام اقتدامی کند.

چون رومی درحرم دادم اذان من
ازاو آموختم اسرارجان من
بدورفتنهء عصر کهن او
بدورفتنهء عصر روان من

تصوف اسلامی نیز ازفلسفه وحدت الوجود تاثیر پذیرفت وهمانند عرفان درسایرمذاهب باتعابیر واستعارات مختلف مطرح گردید . هرچند بعضی هااظهارنظررنموده اند که وحده الوجود درعرفان اسلامی چون سایر ادیان ومذاهب بربنیاد« همه خدائی » ویا« همه اوست » قرارندارد وحتی از آراء (محی الدین ابن عربی) چنین استنباط نموده اند که وی معتقد است خداوند درعین حال که برهمه جهان تعالی مطلق دارد جهان به گونه ئی اسرارآمیز درخداوند(ج) غوطه وراست . درحقیقت خداوند(احدمرکزی) است که همه حقایق درآنجا وحدت می یابند . ظاهرو باطن اول وآخر حق وخلق عاقل ومعقول وعاشق ومعشوق درآن نهایت به اتحاد نایل میگردد .
باتوجه به اینکه عرفای مسلمان گفتارخویش چه درشعروچه درنثر رابازبان پراز رمزورازوکنایه واستعار، بیان داشته اند برداشت روشن ومستقیم از اندیشه ء آنان به سهولت ممکن نیست وبایقین نمیتوان حکم کرد آنچه که ازابن عربی نقل شد عین غایه ومنظوروے ازوحده الوجود باشد . باورعام ترازفلسفه وحده الوجود اینست که جهان وآنچه که دراوست خداست وغیرازخدا چیزیی وجودندارد« لاموجودالاالله »واین عقیده به(همه اوست) هم تعبیر می شودصفات الهی وقتی بصورت اعتباری درمی آیداشکال مختلف مخلوق رامی پذیردواین اشکال غیراز وجود مطلق حقیقتی ندارد . مثال آن مانند دریائی است که دراثر باد بروے آن حباب هاوموجهائی ظاهر میشود ولی درحقیقت هرچه هست دریاست واین صوراضافی جزفریب نگاه حقیقتی ندارد بقول بیدل :

زسیرمنزل دل غافلیم ورنه حباب
سری اگربه گریبان فروبرددریاست

وهمچنان می گوید :

درین خرابه نه دشمن نه دوست می باشد
به هرچه وارسی آنجاکه اوست می باشد

درابتداتصوف اسلامی چنین نبودولی بعدها رنگ عجمی بخودگرفت وازعوامل غیراسلامی تاثیر پذیرفت درین موردسخن « گلدیزهیر» مستشرق معروف قابل توجه است که میگوید :
« تصوف عبارت از زهد محض واجد خصوصیاتی بوده که نمیتوان آنراباتصوف اعصاربعدکه ضبغهء ایرانی داشته مشترك دانست فی المثل « اصحاب صفه » به هیچ روی با صوفیان پایکوب مکتب شیخ ابوسعید وجه مشترکی ندارند . تصوف ایران بعدازاسلام درحقیقت عکس العمل روح آریائی درمقابل سلطهء نژاد سامی بوده است .»
اختلاف اقبال با بعضی ازتعالیم تصوف رانیز باید با این معیارهاسنجیدکه اندسته از تعالیم تصوف که یاباارشادات قرآنی توافق ندارد ویاچنین توافق مبهم است قابل اعتنانمی باشند بخصوص ازتعالیمی که موجب رخوت وسستی درجامعه ءگردیده وروح خودی رادرمسلمانان ضعیف می سازد اعراض راتوصیه میکند .
لب ولباب تعلیمات تصوف اینست که سالك باید پردهء تعینات راازمیان برداشته وهستی خود راکه حجاب اکبراست یکسره محوگرداند تاباوجود مطلق واصل گردد بقول حافظ : توخودحجاب خودی حافظ ازمیان برخیز « وبیدل درهمین معنی می گوید :

سایه راوهم بقا درعجز خوابانیده است
ورنه یك گام از خودت آنسو جهان کبریاست

ولی اقبال درمقابل چنین می گوید :

ای خوش آن
جوے تنك مایه که از ذوق خودے
دردل خاك فرورفت وبدریانرسید

اوبه این ترتیب با انکارنفس به مقابله برمی خیزد خود می گوید : « وقتی انکارنفس رامحکوم می کنم منظورم نفی خودی درمبانی معنوی آن نیست .چرا که نفی نفس درعرصه معنویات منبع نیرو جهت تقویت خودے یانفس است . درمحکوم کردن نفس یاانکارنفس منظورم آن دسته از رفتارهاست که منتهی به خاموش شدن شعلهء من بعنوان یك نیروی متافزیکی میشود چراکه خاموش شدن این شعله به معناے ازخودجداشدن وناتوان شدن براے حصول به خصوصیات جاودانهءفردی است ، آنگونه که من می فهم کمال مطلوب تصوف اسلامی خاموش شدن شعلهء (من) یافنائے نفس نیست . فنادرتصوف اسلامی به معنای زوال نیست بلکه تسلیم شدن نفس درحد کمال دربرابرذات الهی است . کمال مطلوب تصوف اسلامی مرحله ئی فراترازفنا یعنی بقاست که ازنظرمن والاترین مرحلهء آن همان اثبات نفس است »
بناء اقبال این باورراکه روح چون قطره ئی است که باید جذب ومحو ذات خداوند(ج) شود نمی پذیرد برعکس بااستناد به حدیث : تخلقو باخلاق الله » میگوید که باید انسان صفات عالیه آن ذات مقدس رادررخودجذب کند ومتصف به اخلاق الهی گردد نه اینکه خود رادرآن ذات محو سازد . هستی درچنین حالت جذب محوونیانمی شود .
درگلشن راز جدید می گوید :

به بحرش گم شدن انجام مانیست
اگراوراتودرگیرے فنانیست

وقتی اقبال ازتصوف اسلامی سخن می گوید منظورش بیشتر تعالیم عرفانی مولاناجلال الدین است مولانا نیز جذب شدن ومحوشدن رانمی پذیرد بلکه معتقد به جذب اخلاق خدائی درخویش است مولانامی گوید : بزیرکنگره کبریاش مردانند
فرشته صید وپیامبر شکارویزدان گیر
واقبال میگوید :

دردشت جنون من جبرئیل زبون
صیدے
یزدان به کمند آور اے همت مردانه

مولانائے رومی درین معنی تشبیهی از آهن وآتش دارد . وقتی آهن درآتش نهاده شود درابتدا آهن از آتش فرق می شودولی بتدریج که حرارت آهن رابگداز می آورد کاملاً شبیه به پارچه ئی ازآتش می گرددولی درماهیت آهن درآتش محوونانمی شود بلکه خاصیت آتش رادرخودجذب میکند .

رنگ آهن محورنگ آتش است
زآتشی می لافد وآتش وش است
چون به سرخی گشت همچون زرکان
پس اناالنار است لافش برزبان

شدزرنگ وطبع آتش محتشم
گوید او من آتشم من آتشم
آتشم من گرتراشك است وظن
آزمون کن دست راہرمن بزن

وقتی جذب ومحوویکجاشدن با بحرہی کرانہء ذات احد درمیان نباشد انسان باحرکت جاودانہء خویش آرزو ومنزل ومقصد خلق میکند وباتخلیق مقاصد که لازمۂ حیات است ازمنزلی به منزل دیگربه پیش می رود عقب اقبال درین باب معنی آیه (اناالله واناالیه راجعون) راذهن تداعی میکند یعنی بازگشت بسوے اوست نه یکجاشدن با خود او. وکمال زندگی درحرکت بسوے آن مقصداست :

هزاران مقصدافتددرره ما
به پایان کی رسد جولانگه ما
مسافرجاودان زی جاودان میر
جهانی راکه پیش آید فراگیر

هزاران مقصدافتددرره ما
به پایان کی رسد جولانگه ما
مسافرجاودان زی جاودان میر
جهانی راکه پیش آید فراگیر
همانگونه که آیات خدا(ج) بی انتهاست این راه و منزل رانیز پایانی نیست درجاویدنامه می گوید :
زانکه آیات خدالا انتهاست
ای مسافرجاده راپایان کجاست
نفوذعقیده «همه خدائی » درتصوف اسلامی موجب گردید که مقام والاے بشرے وارزش انسان بعنوان موجود جداگانه ازمیان برودوهستی ، گمان واندیشه ووهم به شمارآید بیدل می گوید :
وهم هستی بست براندیشه ام رنگ دوئی
تاکسی خودرانمی بیند به وحدت واصل است
ویا :

ای عدم پرورده لاف هستی ات جای حیات
بی نشانی رانشان فهمیده ئی تیرت خطاست
اماسرود اقبال سرودے سرشارازعظمت مقام آدمی است چه این موجود همانست که ملائك دربرابرش سربه سجده نهاده اند درغزل شورانگیز ی اقبال (میلاد آدم) راچنین تصویرمی کند :

نعره زدعشق که خونین جگرے پیداشد
حسن لرزید که صاحبنظری پیداشد
فطرت آشفت که ازخاك جهان مجبور
خودگرے خودشکنی خود نگرے پیداشد
خبرے رفت زگردون به شبستان ازل
حذرای پرده گیان پرده درے پیداشد
آرزوبیخبر ازخویش به آغوش حیات
چشم واکرد وجهان دگری پیداشد
زندگی گفت که درخاك تپیدم همه عمر
تازین گنبد دیرینه درے پیداشد

اقبال وقتی ازمقام والاے انسان سخن می گوید اشاره به رابطه دوجانبه بین خالق ومخلوق دارد ومیگویدهمانگونه که ما درجستجوی خداهستیم خدانیز درتلاش ماست که پیام رہانی راہرما می فرستد.

مردمومن باخدا دارد نیاز
باتوماسازیم توباماپساز

درگلشن رازجدید می گوید :

ازاوخودرا بریدن فطرت ماست
تپیدن نارسیدن فطرت ماست
نه ماراد رفراق اوعیارے
نه اورابی وصال ماقرارے
نه اوبی مانه مابی اوچه حالست
فراق مافراق اندروصالست ...

مهمترین رسالت اقبال احیای روح خودے درمسلمانان است وبنابراین وے باهرآنچه که موجب نفی خودی یاتضعیف خودے است درافتاده وباآن به ستیز برخاسته است اقبال می گویدکه « نفی خودے »مفکوره ئی است که اقوام مغلوب آنرا ابداع نموده اند تاازطریق مخفی اخلاق اقوام غالب ومسلط برخویش را ضعیف سازند وبه این ترتیب ازآنان

انتقام بگیرنداقبال در«اسرارخودے »درهمین معنی حکایتی دارد : تعدادے گوسفند درمزرعه ئی بدون هراس از تهدید دشمنان حیات بسرمی بردندوبعلت وفورنعمت نسل شان درحال تزاید بودتاآنکه ناگاه شیران گرسنه برمزرعه هجوم بردندوهرروز چند گوسفند راطعمه خویش می ساختند چون مدتی به این منوال گذشت وگوسفندان راتوان مقابله باشیران نبود یکی از گوسفندان تدبیری اندیشید زیرا :
بهر حفظ خویش مرد ناتوان
حیله هاجوید زعقل کاردان
گوسفند خودرا رسول از جانب یزدان برای شیران خواند وبه آنان اندرز داد که :
هرکه باشد تند وزورآورشقی است
زندگی مستحکم ازنفی خودی است
وبه آنان تعلیم داد که :
جنت از بهرضعیفان است وبس
قوت ازاسباب خسران است وبس
جستجوی عصمت و سطوت شراست
تنگدستی ازامارت خوشتراست
این علفزارجهان هیچ است هیچ
توبراین موهوم ای نادان مپیچ
چون افسون گوسفند برشیران کارگرافتادوشیران برتعالیم وے عمل کردند :
اقتداروعزم واستقلال رفت
اعتباروعزت واقبال رفت
پنجه هاے آهنین بی زورشد
مرده شد دلها وتن هاگورشد
شیربیدار ازفسون میش خفت
انحطاط خویش راتهذیب گفت
اقبال افلاطون یونانی را که تصوف ازاندیشه وے نیز تاثیر پذیرفته دارای مسلك گوسفندے می شماردومسلمانان را ازاندیشه ء وی برحذرمیدارد :
قوم ها از سکراومسموم گشت
خفت وازذوق عمل محروم گشت
ادامه دارد .

دتوري شپې مسافر

لیکوال : نسیم حجازي،

ژباړه او ولیدیز :
م ــ ز ــ شفیقي

د تیروګڼو لنډیز :
ګرانولوستونکو ا تاسو ولوستل چې دنصراني پاچاڤردیناند لښکرې غرناطې ته لنډې پرتې دي او دغرناطې له امیرعبدالله سره یې د(۷۰) ورځو لپاره اوربندکړی .
همدارنګه تاسو دیوې مجاهدې کورنۍ داستان ولوست چې ځوځړې یې شهیدان شوي اواوس یوازې عاتکه دهغه نه پاتې ده، عاتکه دکاکا په کورکې اوسیده، دهغه کاکاهاشم دحامدبن زهره ملګرې دی اوحامدبن زهره دغرناطې دمسلمانانوسترلاربنوددی ، دهغه زوی « سعید » هم درضاکارومجاهدینو له ډلې نه دی حامدبن زهره دموسی بن ابی غسان په مشوره له سمندرنه پورې غاړې«افریقا» ته دمرستې لپاره روانیږي ، یوه ورځ داندلس مسلمانان دموسی بن ابی غسان دشهادت په ویرکښیني .
افریقاته دحامدبن زهره له روانیدو وروسته دعاتکې کاکا «هاشم » له عجیب حالت سره مخامخ کیږي ، هغې ته یوه ورځ یو میلمه دعمیر سره یوځای راځي ، عاتکه چې پردې سړي وینې وینې یې په رګونوکې په غورځنګ شي ، هغه عتبه دعاتکې دپلارقاتل دی، خو عتبه له هاشم سره دشپې په کوم نامعلوم لوري روانیږي سهارعاتکه خبریږي چې حامدبن زهره هم دشپې راغلی وءاوبیا په شپه کې غرناطې ته ولاړعاتکه له عتبه سره دخپل کاکا په مجلسونو شکمنه کیږي چې هغې دابوالقاسم سره لاس یوکړی ،وله حامدبن زهره سره راغلی میلمه په هغه پسې غرناطې ته لیږي ترڅو پرهاشم باورونه کړي ، سلمان دترکانودسمندري قواوء یومجاهددی چې له حامدبن زهره سره راغلی و هغه هم دعاتکې په مشوره غرناطې ته ځي خوحامدبن

زهره ته نژدې رسېدلای ، حامدبن زهره دغرناطې مسلمانانو ته خپل وروستي پيغام رسوي او له ښارنه وزي .
سلمان داحس کوي چې حامدبن زهره ته خطرپېښېږي نو سمدستي له غرناطې نه وربهسې راوځي دهغه له راوتلو سره توند باران پيل کيږي او شپه خپل تورڅادربهرځمکه غوړولې .
داستان تردې ځايه رارسېدلی ، داتاسو اوداهم د داستان پاتې برخه .

دحامدبن زهره شهادت :

توندباران اورېده ، سلمان څودقيقې آس ښه تېز وځغلاوه ترڅو هغه ځای ته ورسېدچې له سړك سره له ښې اوکېڼې خوانه دوې نورې لارې بېرځای شوې وې ، هغه آس ودراوه او څوشېبې يې شاوخوا ښه په ځېروکتل او بياېې مخ په وړاندې لاره لنډوله ، نژدې له يوه مېل منزله وروسته يې ناڅاپه دآسونو دپښوترپهار واورېد ، هغه زردآس جلب راوګرځاوه او دسړك يوې خواته يې ديوې ونې اړخ ته پټ ودراوه ، دسترګو په رپ کې دوه آسان په منډو له هغې نه تېرشول اوسلمان داسې حس کړه چې پرآسانو څوك سپاره نه وو او دبرښنا په رڼاکې يې چې پسې وکتل نوربښتياهم دهغه اټکل په ځای وه .
هغه تراوسه ځان ته باورکاوه چې حامدبن زهره که له ښاره راوتلی وی هم په ډېر لاره به کورته نه وي ستون شوی خو دوارخطاپوازی آسانو پرمنتهوېې زړه وسټوئيد ، بيا به يې ويل چې که دادحامدبن زهره او پاسېيد آسونه وي نو بايد دهغوی دکورپه لوری تلل وای دابه پاددښمن آسونه وي اوپادحامدبن زهره دهغوملګرو آسونه وي چې له ښارنه ورسره راغلل ، ښايي حامدبن زهره ته څه خطرنه وي پېښ شوی هغه په دغسې مو هومو هيلوزړه ته تکيه ورکوله څو شېبې وروسته هغه بيا دآسونو دپښو غږواورېد ، دبرښناپه رڼاکې يې ښې لوری ته يوه نرېدلی خونه اودسړك پرغاړه حوونی وليدی ، هغه زرآس وروګرځاوه اودهغې کوټې يوه دېوال ته يې ودراوه پخپله له آسه راکوز شو او بېرته زردسړك غاړې ته ديوې ونې شاته پټ شو ، دبرښنا په روښنايی کې يې شپږکسان وليدل چې په آسانوسپاره وو دهغه له مخې سره سړك لږځورو او دباران او به پکې راټولې شوې وی ناڅاپه سپاره په دغه ځای کې ودرېدل او په خبروېې پيل وکړ خو دباران له زوره يې خبرې سمې نه اورېدل کېدې ، په اوبوکې دهغوی آسان په يوه ليکه يو پربل پسې شول او کرارکرار راپورې وتل ، هغه اوس سلمان ته دومره نژدې راغلل ووچې له باران سره سره يې خبرې ښې اورېدې شوای ، يوه سپاره په زوره وويل : موږهسې په باران کې ګانونه په خوارې کړل ، اوس به هغه غرناطې ته رسېدلی وی .
بل تن ځواب ورکړ : که آسان غرناطې ته رسېدلی وی په دې پوهېږی چې زموږ به څه حال شي ؟
دريم کس وويل : دخدای (ج) لپاره اوس دادوعاکوی چې څوکيداران دروازه ورته خلاصه نه کړي چې په ښارکې به بلواجوړه شي ، که پهره داران وپوهيږي چې دغه کسان دحامد بن زهره قاتلان تعقيبوی نوخامخابه دروازه ورته بېرته کړي ، آن چې موږ به ونيسي اوپاريدلو خلکوته به موسپاري : وروره داسې هم کېدای شي چې پهره داران پرهغوی زموږدانديوالانو ګومان وکړی او پاريدلی خلك زموږپه مخه کې ولاړوی . زموږانجام په هرصورت بېر خراب دی ، که زه خبروای چې هغه دحامدبن زهره دلارې نيولو لپاره راغلی نوما به هيڅکله ملګری نه وه ورسره کړی ، اوس داڅوك منی چې موږ له ناآشناخلکوسره راوتلی ووا وبدنيتو نه مونه درلودل ، تاسوپول په دې شاهدان يې چې ماپرحامدبن زهره له غېښواورولونه ايسار ولی .
- صيب ! تاهغه وخت ايسارکړوچې زموږغشي له لېندونه خوشي شوي وو او پنځه تنه پرې لګېدلي ووا اوس موږديوې پېرې سپاره يو او موږته په توره شپه کې څه معلومه وه چې زموږدغشو نښه حامدبن زهره دی ، اوس پرېږو بل له شاهدی ويلو نه څه جوړيږی دټولو همدايو مقصددی چې بايد روغ خپلوکورونوته ستانه شو .
سلمان ددوی له خبرونه معلومه کړه چې دحامدبن زهره اوپادهغه ددوونورو ملګروتنې هغوی ته په لاس نه وی ورغلی اواوس دوی تش آسونه دلرضی کسانوپه نامه تعقيبوی ، نوکه له آسونونه لويدلی کسان ټپيان وی اودوی چې دښاردروازی ته ورسېږی او وپوهېږی چې تش آسان يې تعقيب کړي بېرته ښايي دغدارانو پرلوی پوځ دټپيانو موندلو لپاره راشی نودهغه په خيال دحامدبن زهره اوپادهغه دنوروملګرو دخلاصون لپاره ضروری وه چې دغه کسان بايد له ښارنه بهربوخت وساتل شي غشي يې په لېنده کې کېښوداوله ويشتلو سره يې دلومړی سپاره چيغه پورته کړه ، او بيلنه دی چې سلمان نوروسپروته څه فرصت په لاس ورکړی دوه نورغشي يې هم وويشتل ، څو لحظې په اوبوکې دآسونوځغليدلوترپهاراودسپرونارې سورې پورته شوې اوبياسلمان دبرښنا په رڼاکې وليدل چې يو تن له آس نه لويدلی او پيل پرآسانو پسې ځغلی ، سلمان بياپه شراونورسپاره دسترګوپه رپ کې وتښتيدل سلمان توره وايسته او هغه له آس نه غورځيدلی کس ته يې ځان ورساوه اوورته وی ويل چې اوس ستاملګری بېرته نه راګرځي تسليم شه ! هغه لاس پورته کړل اودسلمان امرته يې غاړه کېښوده او په عجزيې وويل : زه بې ګناه يم ، ماکه پرتاسودغشونه اورولو امرنه وای کړی ښايي تاسو به هم ژوندی نه وای پاتې . سلمان وپوهيده چې دتښتو آسونو خاوندان حتماً ټپيان دی او چېرته يې ګانونه ګوښه کړي بيايې په ډېرحکمت له تښتې دپښې داسې پوښتنه وکړه چې هغه په څه منګرنښې اوتول حال ووايي .
په کوم ځای کې مولاره نيولې وه ؟
زخمي په له ويرې ډك غږ ځواب ورکړ : کلاته نژدې دسپند پرسردپله پردې غاړه .
هو !
او دهغه زوی سعيد ؟ سلمان په ژړغوني آوازوپوښتل .
دهغه په باب نه پوهيږم که هغه ورسره وی نوامکان لری روغ وتلی وی .
تاسو څوکسان وژلي وه ؟
موږداووتنو تنې وليدې په هغوکې دوه زموږ انديوالان وو خو خدای (ج) شاهد دی چې ماپه حمله کې هيڅ برخه نه ده اخيستې .
سلمان په غوسه شوی ويل : ته دروغ وايي .
هغه وويل : په خدای (ج) سوګند دی چې زه دروغ نه وايم ، دحامدبن زهره قاتل مانه پېژندوموږپه دې هم نه پوهيدوچې موږدهغه لاره نيولې ده موږته کوتوال وويل چې څو تنه رضاکاران د خطرناکو مجرمانو په لټه کې دي تاسي به ورسره ملګری شي ، هغې ويل چې له ښاره ووزی مخو نه به په پردوکې پټوی چې ونه پيژندل شی هغه کسانوچې موږته يې قومانده راکوله مخو نه دهغه پوښلی وو څکه موهيڅ ونه پېژندل .....
سلمان : بې عقله زه ستاوږده داستانو نه نه اورېدی خبرې لنډوه .
ټپي ځواب ورکړ : صيب چې کيسه ټوله ونه کړم ستازما پربې ګناهی باورنه راځي ، کله چې پله ته راغلو دلته دپله يوې اوبل خواته دبېروشاته غلی کيناستو باران ښه توند اورېده چې حامدبن زهره اوملګری يې راغلل موږچې دهغو داسونو ترپهارواورېد ، دزضاکاروقوماندان دتيارې امرراکړاوکله چې هغوی پله ته راورسېدل غږوربهاندی وشوچې ودرېږی کله چې هغوی ودرېدل قوماندان دغشو اورولو امرراکړ ټولو پرېوغيشي وويشت او پنځه تنه په همغه لومړی حل له آسونو ولوېدل بيامی يو تن وليد چې زموږدېوه ملګری شاته يې ځان ورساوه او په يوه ګوزاريې له دنيانه تيرکړ ، مادبرښنا په رڼاکې وليدل چې دووه تنه په آسونوسپاره بېرته په شا ووتل ، په دې کې يودريم تن هم دزخميانو له منځه پورته شو اوزموږيو بل ملګری يې هم ووژه اوبيا ماهغه دخپلوملګروله غشونه وساته که نه نوخامخا به په همغه ځای وژل شوی وه ، زموږ ناپيژندوی قوماندان راته وويل چې له دې درې واړونه که يو تن هم ژوندی پاتې شي کوتوال به مو ژوندی پرېنږدی .
سلمان وويل : ستازياتو خبروته ضرورت نشته ته داووايه چې حامدبن زهره څه شو ؟
صيب هغه وژل شوی وه هغه چې کله له آس نه لويدلی وه زما په ګومان دوه واره دتورو ګوزارهاندې کړی ووبرسراوسينه يې دتوروټپونه وو ، له هغه سره دوه نورکسان هم ټپيان وو چې هغه يې په تورو ووژل .
دهغوی لاشونه څه شول ؟
لاشونه يې ويالې ته وغورځول امکان لری اوس يې سيندته رسولي وي .
سلمان : خو تاپودروغ وويل .
ټپي : په خدای (ج) قسم که مې هيڅ دروغ ويلي وی .
سلمان : بې عقله تاويل چې اوه کسه مړه وو خواوس ستادويلو له اندازې شپږکسه کيږي .
ټپي : اووم له دې وروسته دی کله چې داپيښه وشوه زموږ اوزموږدناپيژندويو رضاکارانوترمنځ هم لاره بېله شوه موږته يې په دې لاره وويل چې راشو اوهغوی له پله نه بل لوری تيرشول په دې

کې د ټومانچې ډزونه شو او بیا د یوه رضاکار ناري سوري ورسره جګې شوې . موږ یو تن د احوال لپاره ورولیږه او بیرته چې راغی ویل یې له هغو درېو تنونه یوه دلته ځان پټ کړی وه او د تومانچې په ډزې د ناپېژندویو رضاکارو یو بل کس هم وژلی دی .
سلمان : بیا تاسو په دې لاره سهاره تعقیب کړل ؟
هو ! موږ چې کوم کسان تعقیبول د آسونو د پښو له ترپهارنه ښکاریده چې یوازې دوه تنه دي او هغه درېیم تن د تومانچې په ډزو د رضاکارانو نظر خپل خواته ورواړاوه او په دې ډول یې دغه دوه کسان د هغوی له تعقیب نه وژغورل ، موږ هم په دې خوشاله شو چې هغه ناپېژندوی رضاکاران په بله لاره سم شول
سلمان : تاته د حامد بن زهره له وژل کېدو وروسته هم دا معلومه نه شوه چې ستا سو لارښوونکی څوک وه ؟
ټهی : نه ، ما مخکې درته عرض کړل چې هغوی په مخ پردې خورې کړې وې .
سلمان : ښه اوس ته هغه څونګړي ته ولاړ شه هلته کېدای شي کومه برخه چت روغ پاتې وي لاندې ترې کېنه زه بیرته غرناطې ته ځم ستا لپاره به څوک راواستوم .
ټهی : د خدای (ج) په خاطر دا ظلم مه راباندې کوه ، که خلک پوه شي چې زه د حامد بن زهره له قاتلانو نه یم کوټوال به مې هم ونیسي ژغورلای اوغو ښې به مې په نوکانو راته بیل کړي .
سلمان : نو ته چیرته تلل غواړې ؟
ټهی : زه نه پوهیږم ، خو غرناطې ته اوس بالکل نه شم تلی ، او زه په دې هم یقین نه لرم چې تر سهاره به ژوندی پاتې شم .
سلمان : تاغوندې خلکو ته داسې زړه رګ کله راځي ، زه پوهیږم چې پرتاله تپ نه دویرې اغیزه زیاته ده ، ته د ښېلو ورته یې خو ماستا د ښېلو وعده کړې وه ، ستاله خبرونه معلومیږي چې را نورکسان ستا تر لاس لاندې وو .
ټهی : صیب ! زه له دې نه نه یم منکر چې هغوی له غرناطې نه زما تر امر او قوماندې لاندې راووتل ، خو له ښارنه تر راوتلو وروسته زما مسئولیت یوازې دا وه چې زه د هغو ناپېژندویو رضاکار وامر او قوماندې پردوی عمل کړم . زه په دې ډیر خفه یم چې ما هغوی زړله غشو ویشتلو نه منع نه کړل .
سلمان وویل : زما په خیال ښایي ستا ملګري غرناطې ته نه وي ستون نو راځه وریسې شو امکان لري په دې لنډ و شاوخواکې پټ شوي وي ، څه چې ځو .

***

ټهی په ډیره بې وسۍ په سلمان پسې روان شو د دوه سوو قدمونو په شاوخواکې تګ نه وروسته یې له یو لوري غږ واوریده : یحیی ، یحیی ! مروان !
سلمان خپل آس ودراوه او ملګري ته یې وویل ! ودریږه ! ستا نوم څه دی ؟
ټهی ځواب ورکړ ! زما نوم یحیی دی .
سلمان وویل : په ځمکه کښېنه او خپل ملګري راوغواړه ، که نه نور مېړندې ما تو م . ټهی په ځمکه کېناست او غږیې وکړ : زه دلته یم .
سلمان ورته وویل : کم عقله په زوره چیغې کړه ، که تا هغوی یوه کړل زما لومړۍ ګوزاربه پر تا وي ورته ووایه چې زه زخمي یم او حمله کوونکو زه مړ وګڼلم او پرې یې ښودم .
زخمي په زوره ناري شروع کړې او سلمان د سړك یوې ګوښې ته د بوټیو اوونو په منځ کې پټ شو ، څو دقیقې وروسته د سړك دکینې لوري له فصل نه د آسونو د پښو آوازراغی ، بیا آسان ناڅاپه ودریدل او یوه تن غږ وکړ : یحیی ! چیرته یې ؟
یحیی ځواب ورکړ ! دلته یم .
مروان چیرته دی ؟
ماته هغه نه دی معلوم .
پرغل کوونکي چیرته دي ؟
ماته نه دي معلوم ، ښایي غرناطې ته تلل وي ، زر راشئ موږ باید زرله دې ځایه ولاړ شو .
یو بل غږ واوریدل شو : هغه څوکسه وو ؟
ماته نه دي معلوم چې څومره وو ، که تاسې لږ نور هم وځنډېږئ له غرناطې نه به لوی پوځ راپسې راووځي د آسونو د پښو غږ پورت شو او بیا د سترګو په رپ کې څلور سپاره سړك ته راورسیدل ، یوه سپاره غوښتل چې یحیی له سړك نه را پورته کړي دې ویل ستا آس مو هلته لرې تړلی دی .
یوه تن وویل : یو ځل دا پریکړه وکړئ چې اوس کوم لوري ته ځو ؟ ....
د سړك له بل غاړې نه ورباندې غږ وشو : اوس تاسو چیرته نشئ تلای ! او بیا په ډیره تونده ی سلمان راووت او د توري په یوه ګوزار یې د یوه سپاره چیغې پورته کړې ، د ځولعظ وپه منځ کې درې سپاره د سلمان تر تورو لاندې د مرګ کومي ته ورننوتل په دې

وخت کې هغه له شانه یو غږ واوریده ، چې ویې کتل د پربښتا په رڼاکې یې دوه کسه ولیدل چې یو له بله په جګړه دي ، سلمان غږ وکړ یحیی ! او بیا یې د یوه بل تن په وینو خپله توره سره کړه .
یحیی ورته وویل : د غه سړي پر تا د غشو ویشتل غوښتل .
سلمان ورته وویل : زما څه شی ته ضرورت نشته ، زما وروستی منزل راررسیدلی ، تا ما ته د احساس راکړ چې یوه ګناهکار ته د ژوند تر وروستي سلګۍ د توبې دروازه خلاصه وي ، زه ستا ډیره مننه کوم اوس باید ته له دې ځای نه ولاړ شې .
سلمان : ته زما ملګری شوی ، زه اوس تا په دې حالت کې کله پریږدم ، دلته نږدې کلی دی زه باور لرم چې هلته ورسیږو زه به ستاد ټپونو د علاج بندوبست وکړای شم .
یحیی ورته وویل هغه یو تن چې وتښتید ووژل شو که بې ځان وایست ؟
سلمان وویل : نه هغه هم ووژل شو .
یحیی وویل : ښه نو اوس زموږ یوازې یو تن « مروان » روغ پاتې دی هغه هم ښایي سیده خپل کلي ته تللی وي .
سلمان وویل زه به تاته آس راولم او بیا به نورکلي ته ولاړ شو په آس یې پښه واړوله او ولاړ . لږ ساعت وروسته یې یو بل آس هم تر شا وریسې روان وه او راورسید په یحیی یې خوهرله پسې چیغې وکړې ، خو هغه هیڅ ځواب ورنه کړ .
بدن کې د ژوند نښې نه وې ، بیا یې راپورته کړ په آس یې واچاوه او په هغه ورانه کوډله کې یې کېښود ، بیا راووت په آس یې پښه واړوله او د جنوب لوري ته د هغه کلي په لوري روان شو چې غرناطې ته د تګ په وخت کې یوه کوچني هلك د دوډۍ خوړلو بلنه ورکړې وه ...

بدریه

سلمان چې کلي ته نږدې شو شاوخواته یې په ځیر ځیر وکتل ، بیا څو ګامه وړاندې د سړك ښۍ لاس ته په یوه چوپه کوڅه ننوت او کېڼ لورته د وروستي کور مخې ته یې آس ودراوه ، د کوڅې د نورو کورونو په ځیر دا کور هم ویجاړ او بې استوګنې ښکاریده ، د کلا دیوال ځای ځای رنګ وهلی او د دروازې یوه پله هم نه وه ، څوشیبې یې یوې او بل خواته وکتل او بیا د ننه ولاړ ، د وړوکي حویلۍ مخامخ دروازه خلاصه وه او د شمال څپو د ماتو کړکیو سره د ټکر آوازله ځانه سره وړ .
سلمان له لږ سوچ وروسته ورو غږ وکړ : څوك شته ؟ خو چې څه ځواب یې وانه وریده د واړه آسونه یې په یوه ښتني وتړل او په بیړه ووت ، هغه د چومات مخې ته د پراخې حویلۍ د دروازې مخې ته ودرید ، په هغې دروازې ننوت او بیا یې په پراخه باغ کې دوه سوه ګامه وړاندې د لوېې کلا دروازه وټکوله خو څه ځواب یې ونه موند هغه یو ځل بیا دروازه وټکوله څو شیبې وروسته یې د تورې آواز واوریده : څوك یې ؟
سلمان ورته وویل : مسعود ته غږ وکړې هغه ما پېژني .
له هغې خوا غږ و شو ښه ده ودریږه .
په دې کې د باغ له لوري په یوه هیبتناك غږ د هغه آواز تر غوږ شو : ته څوك یې ؟
سلمان مخ وروا ړاوه ، یو سړي له ونو نه دراوتلو په حال کې وه په لاس کې یې توره وه ، سلمان وویل مسعوده ! وبښه ما هسې وځورولې ، سهار مو خامخا سره لیدل خو مجبور وم همدا اوس در سره ووینم ته د کور خاوندې ته ووایه چې زه د حامد بن زهره ملګری یم .
له کلانه آواز واوریدل شو : ستا نوم څه دی ؟
د سلمان په غوږونو د غه غږ آشنا ولګید بیله ځنډه یې ځواب ورکړ : نوم مې سلمان دی .
ناڅاپه دروازه خلاصه شوه او یو په ونه لوړ سړی راووت ، د اولید وه ، سلمان په خپلو سترګو باور نه کاوه زړیې پوښتنه وکړه : سعید له تاسره دی ؟
ولید : هو کې !
سلمان : هغه ټپي دی .
ولید : هو ! خو تا ته په څه معلومه شوه چې هغه ټپي دی ؟
سلمان : ما ته ډیر څه معلوم دي ، خو دا نه ژړاته معلومه چې تا هغه دلته راوستی دی ..
سلمان زر زر خپل سرګذشت ورته تیر کړ بیا ولید مسعود ته وویل سلمان د میلمه خونې ته بوځه او په دروازه کې د عمر په انتظار کېنه ، کله چې هغه راغی ما ورباندې خبر کړه .
مسعود سلمان ته وویل : مهرباني وکړه .
سلمان ولید ته وکتل وې ویل :
سعید څنګه دی ؟
ولید ځواب ورکړ : هغه تراوسه بې هوښه دی ، خو ټپونه یې تر ل شوي دي څه د تشویش خبره نه ده انشاءالله زر به بیرته روغ شي . زه اوس بیرته راځم او بیا زر د ننه ولاړ ، او سلمان له مسعود سره میلمستون ته ولاړ سلمان هلته هغه بود انو کړ چې پخوا یې لیدلی وه ولید خپله چپنه او څادر چې د باران په اوبو لانده شوي

وو هغه ته ورکړل او په کوټه کی په یوه چوکی کیناست ، نوکردهغه چپنه اوڅادرونښتیځل اوبیایی ددیوال په میخونو وغوړول ، بیایی په نغری کی اوربل کړاو بیرون ته ووت ، سلمان دلومړی ځل لپاره حس کړه چی یخنی یی پربدن ننوتل. چوکی یی نغری ته نږدی کړه او په اوریی لاسونه ورونغوړول .

***

نږدی نیم ساعت وروسته ولید راغی اوسلمان ته مخامخ په یوه چوکی کیناست ، سلمان بیادسعیدپوښتنه وکړه ولید ځواب ورکړچی تراوسه په هوش نه دی راغلی خوکه خدای(ج) کول صحت یی ښه دی .

بیاترڅو شیبو هغوی یوبل ته کتل او څه یی نه ویل، ناڅاپه دولیدله سترګو اوښکی روانی شوی سریی وښوراوه سلمان ورته وویل : وروره اوس صبرکوه ، ولید په ډیرزحمت خپل سلګی قابوکړی اووی ویل : زمااوس هم باورنه راځی چی حامدبن زهره دتل لپاره له موږنه جلاشوی ، ماهغه دغښو په لومړی باران کی ولید چی له آس نه ولوید خو تراوسه می ځان په دی تیر ایسته چی ښایی ظالمانو ژوندی نیولی وی اونه وی شهیدشوی، لماسره دسعید غم وه که نه نوپه خدای(ج) قسم چی دژوندتروروستی سلګی پوری به می له هغه نه دفاع کوله ... زه به ترمرګه داارمان کوم چی زه یوناپوه دوست وم که ماتاته له حامدبن زهره سره دلیدو زمینه برابره کړی وای ممکن په هغه دغه ورځ نه وای راغلی .

سلمان ورته وویل : هغو خپل منزل ایدلی وه اودهغه لاره بدلول زموږ له وسه وتلی وه ، اوس زموږترټولوسترمسئولیت دادی چی دسعید په روغتیاکی زیاروباسو دهغه ټپونه خو ډیر خطرناك نه دی ؟

سلمان وویل که ته دکوم ښه طبیب دکورپته راکولی شی زه همدااوس غرناطی ته دتګ لپاره تیاریم .

ولیدوویل : که زه دحکومت له تعقیب نه ،نه ویریدای نومابه دمخه دطبیب راوستلو زیارایستلی و خو خیر اوس انشاءالله دهغه ټپونه تړل شوی دی دومره داندیښنی خبره نه ده ، لږوروسته یی سلمان وویل : دومه مهمه خبره داده چی دهغه دریم کس چی دغدارانو توجه یی ځانته جلب کړه او تاسوته یی دخلاصون زمینه برابره کړه دخلاصون امکان لږ دی که ډیر،دهغه ژغورل زموږبل سترمسئولیت دی ، که تاته معلوم وی چی هغه په کوم لوری تللی زه دهغه دمرستی لپاره تیاریم .

ولید وویل: هغه به اوس ډیرلری تللی وی ، که موږزیاروباسوهم اوس هغی ته نه شورسیدایخو دهغی په باب اندیښنه مه کوه، دهغه آس دومره ګړندی دی چی دښمن به یی په ګردپسی هم ونه رسیږی .

سلمان لږفکریووربیایی پوښتنه وکړه:

دادریم سړی څوك وه؟

ولید: ښښنه غواړم، دهغه په باب زه څه نه شم ویلی ، زه دهغه نوم هم نشم ښودلی ،اوس یوازی دومره درته ویلی شم چی هغه یو ډیرښه سپاهی دی .

سلمان بیاوویل : آیادسعید لپاره دغه ځای مناسب دی ؟

ولید وویل : دازموږدخپلوانوکوردی ، که سعیدهمداسی وی نوداځای ترټولومناسب دی که یی صحت ښه شوبیابه یی غرناطی ته بوځو. خوکه هغه روغ شی هم څووخته دآس دسپرلی نه بایدډډه وکړی .

سلمان وویل: ترهرڅه دمخه اوس هغه ته دیوه ښه طبیب راوستل ضروری دی .

ولیدځواب ورکړ: دطبیب په باب اندیښنه مه کوه زماپلاردغرناطی له مشهوروطبیبانو نه دی ، خواوس سمدستی دجاسوسانو دتعقیب خطر دی ،بدریه زمادمیرمنی خورزمادپلارشاګرده ده اوس بدریه دسعیدپرعلاج بوخته ده .

سلمان وویل: اوس دهغه بدقسمته دمړی ښخولوهم څه چاره وکړی کوم چی ماپه یوه کوڅه کی یوازی پریښی .

ولیدوویل : ته بیغمه اوسه ستاپه مطلب ښه وپوهیدم .

سلمان : اوس دسعید احوال واخله که یی وضعیت ښه وی نوزه به هم درسره ملګری شم .

***

مسعودکوټی ته ننو ت اووی ویل : عمربیرته راغی ویل یی چی موږدپله په شاوخواکی هیڅ مړی ونه موند، ولیدورته وویل : ښه بیرته ورسره اوعمردلته راوله اومسعودبیرته له کوټی نه ووت ، سلمان ولیدته مخ ورواړاوه اووی ویل :

ماله تاسره دډیر وخبروپه باب پوښتنی زړه غوښتی، خوفعلاً زه بایدیو ځل ضرور غرناطی ته ولاړشم .

ولید: خو فعلاً غرناطی ته نشی تلای،

سلمان وویل : داکله کیدای شی چی دغرناطی له احوال معلومولو پرته بیرته خپل هیواد ته ستون شم ؟

ولید: نه ! نه ! ته نشی تلای ، سعیدپه لاری ستاکیسه ماته وکړه، هلته ستاتګ خطرناك دی او بیا په داسی حال کی چی که حکومت ته پته وی چی له حامدبن زهره سره له بهرملك نه کوم څوك دمرستی لپاره راغلی هغوی به حتماً ستا په تلاش اولټه کی وی ، ته همدلته باید پاتی شی زه به خامخادغرناطی سم معلومات درته راوړم ، که فرضاً زه په کوم لوری ولاړم هم تاته به پوره معلومات راواستوم اوس ته بایدهمدلته پاتی شی ، بیایی له لږچو پتیاڅخه زیاته کړه: ته ترکومه وخته دلته پاتی کیدای شی؟

سلمان ځواب ورکړ: له نن نه څلوروړځی وروسته یوه بیړی دساحل پرغاړه زماانتظارکوی که زه ورنه شم بیرته ځی بیاڅو ورځی وروسته یوځل بیاراځی او په یوه بل ځای کی انتظارباسی په دی ډول ترراتلونکودوومیاشتو پوری پرتګکل شو یو نیټو زماملګری زما دراتګ انتظارکوی ،بیاکه زه ترډی هم زیاته موده دلته پاتی شم دساحل پرغاړه داسی څوك پیژنم چی له ماسره یوڅه مرسته کولی شی.

ولیدوویل: ښه نوداخوډیره اسانه خبره شوه ته باید له ځانه سره ډیرپام وکړی ،

*

لږساعت وروسته سلمان اوولید په یوه پخه کوټه کی دسعید ترڅنګ ناست وو، سعیدبی حسه په بستره غځیدلی وه، دهغه به څیره دارامی اوسکون پرده غوړیدلی وه،داسی ښکاریده لکه په درانده خوب چی ویده شوی وی ، سلمان راوړاندی شو په تندی یی لاس ورکیښود چی ناڅاپه له بلی کوټی نه د ښځی آواز راغی : تاسوترپوه وخته له ټپی سره خبری نشی کولی تراوسه پرهغه ددوااغیزه شته .

سلمان مخ وروا ړاوه اوسترګی یی په یوه بارقاره ، له حسن اوجمال ډکه څیره ولګیدی .

ولیدوویل : بدریی ! داسلمان دی اودده له خبرودابنکاری چی حامدبن زهره شهیدشوی دی اودهغوی قاتلانوله ده پرته زموږدڅلورونوروملګرومړی هم خوړته ورغورځولی دی، زه همدااوس

ستاسواندیښنه زیاته شوه زماپلارجان ته په څوك ورواستوی

بدریی ځواب ورکړ: که دقاتلانو غشی په زهروککړنه وی نوهغه ته دتکلیف ورکولو ضرورت نشته خوبیاهم چی ته کله کورته ورسیږی نو پوځه ضروری دواراواستوه، ته یوه دقیقه ودریږه زه به ماماجان ته یو لیك ولیکم ګوندی هغه لږڅه مهمه دواراواستوی .

ولیدوویل: زه ممکن کورته ولاړنشم ، هلته ښایی زه ترپوه وخته غلی شم په هرحال زه به زیاروباسم چی ستالیك پلارته ورسوم .

بدریه: زه اوس راځم ، او هغه په بیړه مخامخ بلی کوټی نه ولاړه نوسلمان ولیدته وویل : که ددوادرالیږلودپار بل څوك پیدانه شول نوجعفرکولای شی داکاروکړی بل داچی که دی هغه دریم کس ولیدکوم چی تاسی یی دهغه لیوانوله منګولونه وژغورلی او هغوی یی په خپل لوری ورمشغول وساتل نوزماسلام ورته وایه داهم ورته ووایه چی که زه یو ځل بیاغرناطی ته دراشم نوستایونظرلیدل به می ستارمان وی .

ولید ځواب ورکړ: که زه ستاکیسی هغه ته وکړم هغه به هم ستالیدوته تلولی شی،دبیاځګرپیاید ولپاره ضروری ده چی له سمندرنه پوری دترك اوبربرمسلمانانودمرستی دجلب لپاره لازمه ده ، داځل یو پوځی ماهرهغوی ته واستوواوداکارهغه سړی چی دریم کس یادوی ښه ترسره کولی شی،داډیرامکان لری چی یوه ورځ هغه دلته راشی اودرته ووایی چی راځه زه ستادلاری ملګری یم .

سلمان: زه دداسی سړی په ملګری سفردځان لپاره نیکمرغی بولم .

بدریه له بلی کوټی نه راغله اویولیك یی دولید په لاس کی ورکړ، ولیدله سلمان سره خدای(ج)پامانی وکړه اوبهر ته ووت .

**

سلمان داورنغری ته نږدی په یوه کرسی کیناست ، بدریه دوه ګامه لری په بله کرسی هغه ته مخامخ کیناسته بیایی سلمان ته وویل :

ماستاپه باب ډیری کیسی اوریدلی خوزه ستانه دحامدبن زهره دبندی کیدودکیسی اوریدل غواړم ،آیاهغه چی له اندلس نه روان شو په لاره کی بندی شو.

سلمان : نه ! هغه دمراکش ترساحل پوری رسیدلی وه هلته یوه بربر بیړی چلوونکی هغه ته دقسطنطنیی ته درسیدوذمه و اخستی وه خو په لاره کی دمالټادووجنګی بیړیو ورباندی یرغل کړی وه او ددغه بیړی ټوله سپرلی یی ژوندی نیولی وو، ترددووهفتو پوری له حامدبن زهره نه څوك نه ووخبرچی دابه دومره مهم سړی وی ، وروسته بیا دفردنیاند سفیرته ورکړل شو او غوښتل یی چی فردنیاندته یی بندی وسپاری وروسته بیا ددوی بیړی دترکانو له دووبیړیو سره مخامخ شو له لږمقاومت نه وروسته داسپانیا بیړی له تسلیمی پرته بله لارنه لیدله په دی ډول حامدبن زهره ددښمن له منګولوخلاض شو.

بدریې وویل: تاله حامدبن زهره سره څه وخت ولیدل ؟
سلمان : زه دهغه بېړۍ کپتان وم چې داسپانیاله بېړۍ سره یې جګړه ونښتله، اوهغه بیا زماپه بېړۍ کې سپورشو، ماهغه زمونږ دسمندري قواوآمرته ورساوه، کله چې حامدبن زهره داندلس په باب کیسې وکړې زمونږآمردهرډول مرستې وعده وکړه اوامریې وکړچې هغه زرترزره بېرته اندلس ته راورسوو، زمونږامیرهغه ته داوعده ورکړه چې که دغرناطې خلک دجګړې لپاره وپاروي مونږبه خامخا مرسته ورسره وکړوخوکه هغوی وسله په ځمکه کېښوده مونږبیا هیڅ ډول مرسته نشو کولی .
مونږبیا په دووبېړیو کې له حامدبن زهره سره داندلس دساحل په لوري راغلوچې دلته موبیا داسپانیا له دووبېړیوسره ټکرراغی له لرجګړې وروسته مو دواړه بېړۍ ډوبې کړې، زه او حامدبن زهره پرساحل پلی شوواوبیادواړه دهغه کلي ته ولاړوخوناڅاپه هغه په خپل کلي کې پرېښودم اوپه خپله یوازې په نیمه شپه کې غرناطې ته ولاړماته یې وویل چې زماترراتګ پورې هلته پاتې شم اوبیا دادی ترننه داسې پېښې یوپربل پسې راغلې چې ترډې ځایه راورسیدم.
بدریې له لږ سوچ نه وروسته وویل : که جاسوسان په دې پوه شي چې له حامدبن زهره سره له بهرنه څوك ملګری راغلی وه بیا به تاته دساحل لاره له خطرنه خالي نه وي که ته دسعید لپاره پاتې وې زمامشوره خوداده چې هسې په تګ کې بیړه وکړې ښه به وي .
سلمان ځواب ورکړ: زه پوهیږم چې په اوسنیو حالاتو کې زه له سعید سره هیڅ مرسته نشم کولی خوزه بایددغرناطې له احواله پوره خبرشم ، که ترسباپورې دولیدحال معلوم نشي نوزه به پخپله دغرناطې دتګ خطرهم په غاړه واخلم .
بدریې په ډېرغوردسلمان خبروته غوږنیولی وه او سلمان داسې حس کوله چې دهغه له زړه نه باروروورو سپکیږي په لومړي سرکې هغه یوازې یوه ثانیه بدریې ته کتل خووروسته وروسته دناخبرۍ په عالم کې هغه په خبروخبروکې ترډېره دبدریې پرځیره سترګې ورخښې کړې دي ، یوځل دهغه پام شو چې له ضرورت نه زیاتې خبرې یې وکړې ناڅاپه چوپ شو.
بدریې له څو شیبو چوپتیا وروسته وویل : زه فکرکوم چې ته دومره بلدنه دي ، سلمان ځواب ورکړ:
زه دالمریه په یوه عربي نژاده کورنۍ کې زیږیدلی یم ، او زمامورله یوې بربري قبیلې نه وه ، خودایواوږواستان دي ، بدریې وویل : که ته نه تکلیفیږې نوزه غواړم دغه اوږدداستان واورم .
دبدریې په پرله پسې غوښتنه سلمان خپل سر ګذشت پیل کړ:
بېړۍ چلول اوتجارت زمونږدکورنۍ کسب وه، زمادپلار څلورشخصي بېړۍ وې ، هغه له المریې اومالقې نه پرته په مراکش اوالجزایرکې هم تجارتي مرکزونه درلودل ، هغه به زیاتره مسافروه زه دشپږوکلونووم چې مورمې مړه شوه، زماپلارلاپه سفر کې وه زه مې له نیاسره اوسیدم ، دوې میاشتې وروسته مې پلارراغی اوزه یې له ځانه سره مالقې ته بوتلم وروسته بیازماکورزمادپلاربېړۍ شوه اوزه به مې له پلارسره هرلوري ته تلم ، کله چې ترکانو پرایتالیا یرغلونه پیل کړل زما پلارهم درضاکارومجاهدینو په ډله کې نوم ولیکه څه وخت وروسته زماپلاردسمندري قواودآمرمرستیال وټاکل شو .
بدریې وویل : ډیر ښه ته دسمندردآمرمرستیال ابراهیم زوی یې ؟
سلمان : هو! دجګړې په وخت کې زماله پلارنه احوال راغی چې زمانیاوفات شوی اودهغه کورنۍ الجیریاته هجرت کړی ، شپږمیاشتې وروسته احوال راغی چې پلارمې شهیدشو، په دې ډول زماپېکې له اندلس سره غوځې شوې .
کمال رئیس چې اوس دترکانو دسمندري قواوامیردی زما دپلارملګری وه نو ځکه هغه زه له ځانه سره په سمندري قواوه کې ورسره شامل کړم اوه کاله وروسته یې ماته دیوې جنګي بېړۍ قوماندانې وسپارله ،سلمان ترډې ځایه کیسه راورسوله او چوپ شودبدریې په زړه کې ډېرې پوښتنې راګرځیدلې ، ناڅاپه سعیددوی پام ورواړاوه هغه دبېهوشۍ په حالت کې خوځل ورو وروددعاتکې نوم واخست . هغوی دواړه ورپورته شول او دسعیدترڅنګ کیناستل سعید خوځل له غاړې تازه کولو وروسته ناڅاپه بېرته چوپ شو بدریې سلمان ته وویل : ښایي هغه ترډېره وخته بیا په هوښ نه شي ،که ته دلته لږنورپاتې کیدل غواړې زه له تانه نورې هم ډېرې پوښتنې کوم .
سلمان پرڅوکې ډډه ووهله ویې ویل : که نه خفه کیږې زه دسعید ترپه هوښ راتلو پورې په دلته پاتې کیدونه یم خوښ .
هغوی دواړه بېرته په خپلو خپلو ځایونوکیناستل اوسلمان خپله پاتې کیسه وکړه.
بدریې له سلمان نه پوښتنه وکړه چې ته دحامدبن زهره دخبرولوله پاره غرناطې ولاړې نو تاته چاوویل چې حامدبن زهره ته دسیسه

جوړه ده ؟
سلمان دعاتکې کیسه وکړه اوبیا بدریې وویل :
هو! سعید دوه ځله دعاتکې نوم واخست که ترسهاره دسعیدحالت همداسې وه نوښایي عاتکه دلته راوغواړوځوکه دهغه کاکا غدار وي نو دهغه له کوره وتل اسانه خبره نه ده .
سلمان وویل : که دسعیدحالت دهغې په راتګ سره ښه کیدای شي نو په دې کې ځنډ ضرورنه دی ځکه دوی شپې وروسته امکان لري شاوخواددښمن جاسوسان خواره شي ، که ستاسواجازه وي زه به همدااوس په هغې پسې ولاړشم .
بدریه: نه ! اوس ته نشې تلای ، امکان لري ترسهاره دتېې حالت لږښه شي او مونږهغه نجلۍ ته دپریشانۍ پرځای کوم دډاډینې زیری ورکړو.
هغوی ترڅه ځنډه چوپ ووبیابدریې وویل :پرون زمالورډېره خوشاله وه،هغوته لیدلې وې ماته یې داپیغام راوړچې غرناطې ته یو مجاهدولاړله هغې لوري زمونږمیلمه کیږي هغه ستاله راتګه دمخه ویده شوی وه که نه نوترسهاره به یې خبرې درسره کولې .
سلمان: اسماء غوښتل چې زه یې میلمه شم ماوعده ورکړه اوخپله وعده په داسې حالت کې پوره کوم.
سلمان اوبدریې ترډېره وخته خپل سرګذشتونه اوتېرې خاطرې یوبل ته ویل، بدریې سلمان ته دخپل تیرژوندانه کیسې وکړې چې څه ډول ئې خاوندشهیدشواوهغه به دجګړې په جریان کې دغازیانوتېرونه ترل ... هغوی په خپلوخوږومجلسونو بوخت وو چې له بل کوټې نه داسماء آوازراغی :
بدریې په ځواب کې وویل :لورې زه دلته یم ، تراوسه سهارته ډیروخت پاتې دی ته کراره ویده شه دادی زه هم درځم .
اسماء سترګې په لاسونو مسل او کوټې ته ننوته، خوشیبې حیرانه غوندې ولاړه وه اوسلمان ته یې کتل ، بیاوراندې هغه مخې ته راغله اووې ویل : ته خوبه تېې نه وې ؟
سلمان :نه ! زه بالکل روغ رمټ یم اوبیایې دهغه پرسردمینې لاس راتېرکړ.
اسماء: مامورجانې ته وویل ے ته خامخاراځې خو مورمې زماخبرې ټوکې ګڼلې ، ماتوله ورځ ستاانتظارکاوه، خو چې یاران پیل شو ماویل اوس نه راځې نو بېرته کورته ننوتم او چې ولیدکاکا راغی ماویل ته یې .
بدریې وویل : لورې ! دادخبروخت نه دی ، هغه خوب ته ضرورت لري ولاړه شه ته هم اوس ویده شه ، بدریې بیا خدمتګارې ته وویل : میلمه ، خپل کوټې ته بوځه سلمان له ځایه جګ شو ویې ویل : نه دهغې دتکلیف ضرورت نشته زه په خپله ځم
وه اوسلمان اوړته مخامخ په بستره ډډه ووهله ...
پلار او زوی :
دابوالقاسم په کورکې دهاشم ناتوانی اوبې وسې هره شیبه مخ په زیاتیدووه ، هغه څوځل دوتلوزیار وېوست خوهغه ته داخرګنده شوه چې له یو بندي نه زیات حیثیت نه لري ، هغه ابوالقاسم ، ابوعبدالله اوپهره دارانو ته کتل اوترخې خبرې وکړې خو پهره دارانوهغه په پراخه سینه زغمل ، هاشم ته هغوی همداپوره خبره کوله چې :
صدراعظم ته دلته ایسارکړې یې هغه وایي چې اوس ستاوتل ډیرخطرناك دی .
هغه دابوالقاسم په کورکې له دوی خوړلونه انکاروکړخودپهره دارانو له ګېرنه یې ځان ونه ایستل بالا خره هغه په خپله بستره حان وروغورځاوه .
***
دشپې یوه برخه تېره شوې وه چې دروازه خلاصه شوه یو افسراودوه ملازمان کوټې ته ورننوتل،یوه نوکرچراغ روښانه کړ، هاشم ورته وویل : دخدای (ج) په خاطرپه غرناطه کې څه تیریږي ماته حال ووایې؟
افسرورته وویل : دغرناطې وضعه ډیره خرابه ده خوزربه انشاءالله ښه شي ته دلته اوسه .
هاشم بیا پوښتنه وکړه:
ابوالقاسم به دحامدبن زهره دوژلو اوپابندي کولو حکم چاته نه وي ورکړی ؟
افسر: پرحامدبن زهره دابوالقاسم څه کارنشته ، بلکې له حامدبن زهره سره دهغوی لکونوخلکوکاردی چې سوله اوآرامي غواړي ، اوبیاهغه افسراودوه نوکران ووتل ...
هاشم دغرناطې دپاچاهي له راتلونکې نه چې مایوس شو نوله ابوالقاسم سره یې مرسته پیل کړه خوکله چې ناڅاپه حامدبن زهره له بهرنه راغی دهاشم په زړه کې داميد مړې دډیوې بېرته بل شوې او ورو وروهغه له خپل ضمیر سره په جنګ کې په دې بریالی شو چې دذلت او غلامې له لارې ځان وژغورې اودضمیر غږته لبیك ووایې ، هغه ویل کاشکې زما زامن دفردنیاند له بندنه خلاص وای او دحامدبن زهره سره یې اوږه په اوږه دجهاد په صفونو کې ستړې ګاللی .
شپه نیمایي ته رسیدلې وه هاشم په کوټه کې قدم واهه چې یونو-

کرمشال په لاس کی کوټی ته راننوت اووی ویل: وزیرابوالقاسم لوښتی یی! او بیا دواړه چوپ خوله له کوټی نه بهرووتل څو شیبی وروسته هاشم دملاقات په کوټه کی دابوالقاسم په مخکی ناست وه خوشیبی دواړو په پټه خوله یوبل ته کتل او

بیاابوالقاسم وویل : زه افسوس کوم چی ته ډیره تکلیف شوی خو هیڅ هوښیارسړی هم دخپل ملګری په له لاسه ورکولونه راضی کیږی که ماته بهرته پرایښلی وای نوداالعمر ا په مخکی به نن زماپرخلاف مظاهروکی ستاآوازترټولو خلکواوچت وه .

هاشم ځواب ورکړ: که مادغرناطی په ولس کی دژوندکومه سلګی لیدلای مابه له حامدبن زهره سره ملګر ی

ګړی وه، بیا به ماته ددی خبری پرواهم نه وه چی ګردیناند زماله زامنو سره څه ډول معامله کوی ته دخلکوله ناروااومظاهری ته مه پریښانه کیږه ، دادهغه بی وسه انسانانو وروستی احتجاج دی چی دتباهی پرورروستی څنډه ولاړدی، زه په دی باوری یم چی دغرناطی په کوڅو او لاروکی به دډیر وشناختی لکی شی .

ښه داووایه چی حامدبن زهره څه شو؟

ابوالقاسم : موږهغه ته هیڅ نه دی ویل هغه له غرناطی نه ووت او اوس به دحکومت پرخلاف دغرنیوسیموقبیل راپاروی .

هاشم ابوالقاسم ته وکتل اووی ویل :

ته له مانه څه خبره پټوی زه فکرکوم چی له حامدبن زهره سره موکومه ناوړه معامله کړی وی .

ابوالقاسم په پوډول عجیبه لهجه ورته وویل چی ته زماپه خبره باورنه کوی نوباید له هغه چانه په دی باب پوښتنه وکړی چی له مانه یی ښه پیژنی .

هاشم : هغه څوک دی ؟

ابوالقاسم لاسونه سره ووهل اوهاشم ته یی وویل : تاته به اوس معلوم شی .

هاشم څوشیبی یوی اوبل خواته وکتل چی له مخامخ کوټې نه دپښوآواز ترغوږوشو، دروازه خلاصه شوه اوهاشم دسکتې په حالت کی عمیر اوعتبه ته وکتل .

ابوالقاسم وویل :عمیره! ستاپلاردحامدبن زهره په باب ډیراندیښمن دی ته هغه ته تسل ورکول شی!

عمیرپلارته وکتل خودڅه ویلو جرئت یی ونه کړعتبه وراندی راغی وبی ویل :

حامدبن زهره چی په غرناطه کی کوم اوربلاوه هغه دتل لپاره مړشو، اوس خلک دهغولیونیانو خبری نه شی اوریدای چی له دی ستر ښارنه یی له ډیره جوروله اوستاهم قباپلوته دتګ ضرورت نشته .

هاشم په ژړه غونی غروویل : هغه مواژه ؟

عتبه دځواب په ځای ابوالقاسم ته وکتل ، هاشم په وارخطایی دخپل زوی خواته وکتل او په زوره یی وویل : عمیره! زه له تانه پوښتنه کوم، دخدای(ج) لپاره راته ووایه په دی دسیسه کی شریک وی که نه !

ستالاس دحامدبن زهره په وینو داغدارنه وی، زه له مرګه وړاندی دااوریدل غواړم چی دغلامی دذلت په منلو سربیره زماکورنی دقام پرخلاف په هغه وروستی ګناه کی برخه نه درلوده ، ته ول چوپ یی ....

ابوالقاسم وویل : زه ستادجذباتوقدرکوم، خوعمیرکوم جرم نه دی کړی بلکی دجرم مخه یی نیولی ده .

هاشم ځواب ورکړ: ددغه زرګونو ناتوانه انسانانو ماته اوبی وسی دهغو غدارانو دمکراودسیسو نتیجه ده چی هغوی زموږتیرتپول عظمتونه تربښو نه لاندی کړل اوزموږدراتلونکو امیدونوټول ډیوی یی مړی کړی .

حامدبن زهره دقوم په مخکی دهغو عیاشوبی احساسه اوبی غیرته راکدارانو دګناهونو دکفاری اداکولودبلتی لپاره راغلی وه کومرچی دخپل اقتدارلپاره دملک پرراتلونکی داوراهه . حامدبن زهره قتل ددی ثبوت دی چی نه یوازی موږبه په دایمی تیاروکی پاتی ووبلکی دراتلونکونسلونو لپاره موهم بستری پکی وغوړول اوس به په دی تیاروکی هیڅکله هم رڼارانشی ، موږدهغی تیاری شپی مسافرشووچی پرلن یی ستوری اوسپوږمی نه ځلیږی ، اوس به بل څوک دحامدبن زهره په پله پل وانه خلی هغه ددغه بدبخته ولس په رګونوکی دژونددوینی وروستی څاڅکی وه او چی په ځمکه توبی شو ښایی ترقیامته زموږپربی حسی ویر اوماتم وکړی .

ابوالقاسم بی صبره شو شوندی یی له غوسی نه ترغاښو لاندی کړی دی ویل :

هاشمه ! که غرناطه له ډیری تباهی نه ژغورل ګناه وی ته هم په دی ګناه کی راسره شریک یی تابه خپله دااقرارکړی چی موږدبیا جنګ پیلولو توان نه لرو، نوکه حامدبن زهره راشی هغی ته موکه ورکول سهوه ده .

هاشم: خوته په دی شاهدیی چی زه دحامدبن زهره دوژلو په‌رسیسه کی شریک نه یم .

دابوالقاسم پرشونډویوه حقارت آمیزه موسکاخوره شوه وبی ویل : تراوسه څوکسه په دی خبردی چی حامدبن زهره وژل شویدی که ته خوله پټه ونیسی نو هیڅوک نه دی خبرچی ستازوی هم دهغه په وژلوکی شریک وه، اوس موږدیوی بیړی سپاره یو تو پرېږه دی کی وی چی ته خپله پېره هم پرمارااچوی خیر په هرصورت ته اوس لږویده شه بیا به سباخبری سره کوواوبیاابوالقاسم یوه نوکرته وویل : هغه مهمانخانی ته بوځه .

***

ابوالقاسم دعمیر اوعتبه په لوری وکتل اووی ویل : که دحامدبن تاسوبی تیرایستل وی اوبل خواته تلل وی ، باید دقباپلو دراپارولو که په لاس ورنکړو، که کورته تلل وی نو عمیربی ډیرښه احوال اخستی شی .

عمیر وویل ښه ده زه به ترسهاره ولاړشم ، ابوالقاسم ورته وویل خوګوره نوروپرکسان به له ځانه سره نه ملګری کوی ، ته که له هغه سره مخامخ کیږی باید ددوست په نامه ورسره ملګری شی نه ددښمن بل داچی دحامدبن زهره سره له بهرنه کوم جاسوس راغلی دهغه احوال باید معلوم شی ، ددی لپاره چی خلک په تاسو بد ګومانه نشی باید دحامدبن زهره دوژل کیدوخبره پټه وساتل شی ، که نورڅوک یی افشاکړی هم تاسو باید پټه خوله واوسی .

عتبه وویل : صیب ! زه په دی خبره اندیښمن یم چی له موږسره چی دپولیسو کوم شپږکسه ملګری ووهغه تراوسه پوری ورک دی، موږپه اوږده لاره ښارته راتاوشوواودوی په سم سیده سړک تراوسه نه دی رارسیدلی .

ابوالقاسم وویل: تاله پهره دارانو نه پوښتنه وکړه ؟

عتبه: نه ! موږله لویدیځی دروازی ښارته ننوتواونیغ کوتوال ته ولاړو، هغوته موویل چی کله هغه رارسیدل مورته به دلته احوال راکوی .

بیابی زیاته کړه :

موږیو سهورتعقیباوه چی دوه نورناڅاپه ورک شول ، ښایی هغه دوه تنه دوی تراوسه تعقیب کړی اوبایی نیول وی په کراری به ښارته داخل شوی وی .

ابوالقاسم وویل : په هرصورت ستاسو ترټولومهم مسئولیت اوس دسعیدلته ده ....

دابوالقاسم دساتونکو قوماندان کوټی ته راننوت اووی ویل :

صیب ! کوتوال دراتلواجازه ....

خوابوالقاسم هغه ته دخبری بشپړولو موکه ورنه کړه ورته وی وی ویل : هغه راوله !.

هغه په بیرنی اووارخطاحالت بیرته ووت اوپوڅهیبه وروسته کوتوال سا نیولی اووارخطاغوندی کوټی ته راننوت ، دهغه جامی په ختواوخاوروککړی وی او پرڅیره یی هم دختودالمونه ووهغه وویل :

صیب ! پرسړک دڅلوروتنو مړی وموندل شول اودنورودوودموندلو لپاره تلاش جاری دی .

ابوالقاسم په حیرانتیا پوښتنه یی وکړه : هغه څلورتنه پولیس وو ؟

کوتوال : هو !

ابوالقاسم : اودهغوی قاتلان ژوندی ونیول دی؟

کوتوال : هوکی ! صیب زموږیو سړی دتومانچی په ګولی لګیدلی اونور....

ابوالقاسم پری قهر شو ! کم عقله زه دانه غواړم چی وپوهیږم چی ستاذلیل او ډارن کسان په کومه وسله دوږښ ته استول شوی اوس ترسهاره باید دادوه نورکسان پاڅوندی اوپامړه وموندل شی کـ دغه کسان هغوی ته په لاس ورشی تول حال به ورته ووایی نورترسهاره یی پیداکول ستافرض دی پوه شوی که نه .

ابوالقاسم بیالږنرم شووی ویل دمړیو لاشونه باید چیرته پټ کړی چی داستاسو پرضددحامدبن زهره دوژل کیدو دلیل نه شی ورځه ترسهاره دنوروکسانو تلاش وکړه ورځه ...

بیابی عمیراوعتبه ته مخ راواړاوه :

تاسو به سهاردسعید دوی دکـل په لوری ځـی امکان لری سعیددپولیسو له وژلووروسته هلته تلل وی هغه بایدپه دوستی کی دلته راولی .

***

هاشم پرځان له زخم وتل بارحس کړ، دهغه باورنه راته چی حامدبن زهره دی وژل شوی وی ځان ته یی تسل ورکوله چی ساببی ابوالقاسم هغه ته کوم خیالی داستان اوروی وی ، ناڅاپه هغه ته څه خیال په زهن کی ورځګه شوله کوټی نه بهرته راووت بهر ددروازی په خوله کی وسله وال پهره دارولاړوه ورته وی ویل :

صیب ته چیرته ځی ؟

هاشم : زه له صدراعظم سره یوه ضروری خبره کوم.

پهره دار: صیب ترسهاره نشی ورسره لیدای ، هغه دننه تلل دی .

هاشم : زه پوهیږم خو ته ورته ووایه چی زه می یوځل زوی وینم .

پهره دار: له زوی سره دی وینی ؟

هاشم : هو هغه دابوالقاسم په کوټه کی دی .

پهره دارووبیل : ښه ده زه به یی درته راولم اووت ، لږه شیبه وروسته دساتونکو دډلی مشرراغی وی ویل :

صيب ! عمير خودرخته له دی ځايه تلل.
هاشم : زه له صدراعظم سره وينم .
نه له هغه سره هم ترسهاره نشي ليدای .
پرهاشم ناڅاپه يودول لشارراغی، غوښتل يې په زوره چيغې کړي خو غړيې په ستونی کې وچ شو ، زړه يې غوښتل چې په منډه له دې زندان نه ځان وباسي خو پښويې نورځواب ورکړ.هغه دکوټې ترستنې لاسونه تاوکړل خوورو ورو په ځمکه ولوېد، څوشيبې وروسته هغه دوروستي ځل لپاره سترګې وغړولې او شاوخواته يې په حسرت وکتل اوبيايې دتل لپاره سترګې پټې شوې .
پهره دارپه بيره خپل مشر خبرکړاوبيا دهاشم مړی دوزيرابوالقاسم په امرچيرته پټ ترخاورولاندې شو. ود
***

[illegible]

صيب ! زه ددغې ګستاخي بښنه غواړم ، خوکوتوال ستادليدو اصرارکوي ، وايي زه وزيرابوالقام رالېږلی يم .
عتبه په ډيره تکليف خپله غوسه قل کره ، پوښتنه يې وکړه : هغه چيرته دی ؟
نوکر: بهرولاړدی ، دوه تنه نورهم ورسره دي، هغه له عميرنه پټ له تاسره ليدل غواړي .

څوشيبې وروسته عتبه دکوردروازې ته راووت ، کوتوال چې وليدلوورته ويې ويل : وبښې ماپې وخته وځورولې خوصدراعظم امرکړی وه چې دهاشم په باب له تاسوسره مشوره وکړو.
عتبه وويل : موږخو دهغه په باب دافيصله کړې وه چې بايديو مناسب ځای وساتل شي عميرهم په دې خوښ دی هغه دپلار پرزندانی کيدو هيڅکله نه خفه کيږي .
کوتوال: نه هاشم مړشو، دهغه زړه ناڅاپه ودريد، وزيرصاحب ويل چې سمدستي بايد داخبره ښکاره نشي که عمير خبرشي امکان لري بدعکس العمل وښيي .
عتبه دهاشم دمرګ په باب څو پوښتنې وکړې بيايې وويل : عمير بايد په يوه مناسب وخت کې خبرشي هغه اوس دشرابو په خمارکې ډوب دی اوهغه څومره چې له سعيدنه ويرېږي له هغې نه زيات له خپل پلارنه ويريده له هغه سره داانديښنه وه چې که زه کلی ته ولاړشم ابوالقاسم مې پلارخوشي نکړي بيابه نيغ کلی ته راپسې راشي ، اوس به هغه په دادېه زړه خپل کارونه ترسره کړي کله چې دحامدبن زهره دزوی خبره خلاصه شي بيا چې خبرشي هم څه نشي کولی .
څواوس دهغه مړی په ډيره ښه طريقه ورك کړي ، کيدای شي يووخت داآوازه هم واچوی چې هاشم دحامدبن زهره په لته کی وتلی دی .
پاداچې هغه دخپلوهندی زامنو په هکله انديښمن وه صدراعظم هغه ته سفارشي ليك ورکړی او سيستانی ته يې استولی دی .
« نوربيا »

پاتي

نور اوڅوک چي ځان په څه ووژني، د قيامت په ورځ په همغه څه معذب کيږي او څوک چي کوم مؤمن په کفر تورن کوي، د هغه ـ دغه کار د هغه (متهم) د وژلو په شان دي ـ او پرمسلمان لعنت ويل د هغه د قتل په شان دي).

دا عمل په انتحار کې نه حسابيږي!

د اسلام د خدمت لپاره ځان قربانول او د مسلمانانو د روحيې د لوړولو او د الله د دښمنانو د ټکولو لپاره ايثار ـ په انتحار کې نه شميرل کيږي؛ ځکه په هغه صحيح حديث کې چې امام مسلم رحمة الله عليه د "البروج سورې" په تفسير کې روايت کړي د هغه ماشوم داستان راغلي دي چې د وخت مستبد پاچا د هغه پروژلو برياليٰ نشو نو هغه ماشوم د ځان د وژلو لاره پاچاته وښوده او ويې ويل: وروسته تردې چې خلک راټول شول او زه دې دارته وخيژولم، ما په غشي ووله او ووايه چې"د دغه ماشوم د خداي په نامه ـ دغه ماشوم وژنم"پاچا همدغسې وکړلو او ماشوم يې ووژلو، کله چې خلکو دا وضعه وليدله نو ويې ويل: د دغه ماشوم پرخداي مو ايمان راووړ.

زما په عقيده الله (جل جلاله) د دغسې حالاتو اودې ته ورته اوضاعو په هکله خپل دغه ويارمن ارشاد را نازل کړي دي:

(ومن الناس من يشري نفسه ابتغاء مرضاة الله)

(يعني: او له خلکو نه (په خلکو کې) ځيني داسې کسان شته چې د الله د رضا د ترلاسه کولو لپاره خپل ځان خرڅوي).

دغه مطلب شيخ الاسلام، محمد بن الحسن جصاص او سرخسي واضح کړي:

مسلمان ته جايز دي چې پرزړو تنو کفارو باندې حمله وکړي، که څه هم له مينځه تلل يې حتمي وي، البته دا کار په هغه صورت کې دي چې پرزړو تنو کفارو باندې د دې حمله او شهادت د مسلمانانو په ګټه وي او يا د کفارو په ټکولو، له مينځه وړلو او په شا تمبولو کې نقش ولري او يا مسلمانان د کمزوري او ضعف په حالت کې وي او د ده دا عمل هغوي ته نوي ولوله او جذبه بخښي او د هغوي د جرئت مورال لوړ بيايي، او له همدې جملې څخه دي د "براد بن مالك" کيسه، چې له صحابه وو څخه وغوښته چې هغه دې پريوه تخته کښينوي او تخته دې په نيزه باندې پورته کړي او په دې توګه هغه دې د مرګ د کلا په مينځ (د مسليمه كذاب د سپاهيانو په مينځ) کې ښکته کړي، او دا پيښه د "اليمامه" د جنګ په ورځ وشوه.

يو ځل ځينو خلکو د هغو ښځو په باب چې ځان له روسانو نه د ساتلو په وجه د کنړ په سيند کې وغورځاوه لمانه پوښتنه وکړه، ما د هغو په ځواب کې وويل: انشاءالله شهيداني شوي دي ځکه ټول علما پردې باندې اجماع لري چې مسلماني ښځې ته جايز نه دي چې ځان د دښمن اسارت ته وسپاري په دې شرط چې د خپل ناموس او آبرو ويره ورسره وي ـ او همدا حکم د هغه هلك په باره چې لاژيره نه لري هم تطبيقيږي.

نیایش

عبد الاحد (تارشی)

یا رب زدرد خسته وبیتاب کن مرا
ازعشق بیقرار چو سیماب کن مرا

دل سنگ گشته است زبیدردی زمان
زین سنگ یك شرر بکش وآب کن مرا

تا دل به دامنم بگذارد نماز عشق
درمسجد وفا، دل محراب کن مرا

مرغ ضمیر را پر بیداریی ببخش
وانگه رها ازین قفس خواب کن مرا

دردشت شب زجاده چون کهکشان اشك
سوی سحر رونده چو مهتاب کن مرا

بی ارزش است هر چه شود یافت درجهان
درجستجوی گوهر نایاب کن مرا

دربحر خون واشك قوی پنجه ام بساز
بیرون چو موج ازدل گرداب کن مرا

خورشید رابه سینهء یك ذره جابده !
پابند مهر احمد واصحاب کن مرا

هستی من خزان زده باغ گنه بود
ای نو بهار رحمت، شاداب کن مرا

ای شرم اگر بقدر گنه آب سازیم
پس چند قطره بهر چه ، سیلاب کن مرا

دریای گریه تشنگیم را نکرد دور
جام شهادتم ده وسیراب کن مرا

کشور عشق

کنونکه فصل رهائی زبند بیداد است کنونکه موسم آزادگی وآزاد است

نوید فتح وظفر، مرگ خصم شیاد است کاین طلوع سحر روح آرزو شاد است

کنون جهان دگر در طریق ایجاد است زمانه شاهد ایام تازه بنیاد است

بیاکه این دل سرگشته درولایت عشق دری گشوده به آنسوکه هیچ نگشاد است

زگشته گان غم خویش بی خبر مگذر به تیغ ناز تو صد نخل بسمل افتاد است

اگرچه رخت سفر بسته دیو ددز وطن هنوز شیون زنجیر وآه و فریاد است

ببین چه زاید ازاین زال پیرهن ابلق زشرق خفته دگر تا بغرب میلاد است

ازین گذرگهی پر پیچ بی خبر مگذر که در مسیر رهت بندودام صیاد است

زبند دیو گریزان بشر بسوی خدا دیگر زمان قیام است ووقت ایجاد است

بیاکه ساز فرنگ ازنوا در افتاد است درون پرده او نغمه نیست فریاد است.

کشیده ظلمت شب رخت ازبسیط زمین
گرفته پنجه ایمان گلوی دشمن دین

کنونکه دشمن بیداد گرفتاده زپا به پایمردیت ای پور رنج و درد وعنا

ازآن جفاکه نمودی بخلق خصم زبون باآب دیده کنون توبه میکند هرجا

زسیل خون تو دیوار قرن در غلطید نظام جور ازآن بوم وبر گرفت ردا

زاشک دیده طفلان ازپدر مانده به هرطرف که نظری کنی شده دریا

زموج خون وزطوفان این قیام سترگ عظیم جنبش گردیده درجهان پیدا

درون خانه دشمن رسیده موج شرار فگنده لرزه براندام دیو قهر خدا

بسی به دشنه بیداد سینه ها خستند به تیر خشم بسی دیده کرده نابینا

نه نخل تازه بجا ماند و نه حضور چمن نه سرو ماند و نه قمری نه بلبل و نه نوا

کشیده ایم بسی رنج در طی ده سال ندیده ایم بجز درد و داغ واویلا

زعلم ومعرفت وازسواد نیست اثر نه غیر زاغ و زغن آشیانه و ماوا

چگونه زخم جگر را علاج باید کرد
نخست رفع احتیاج باید کرد

زفرق تا بقدم آنچه بوده ویران است نه کشت وکار وزراعت نه آب ونه نان است

بغیر دود بجز خون وخاک چیزی نیست اثر نه از چمن ودشت و باغ وداما ن است

بکام آتش افگنده این کهن دژ را چنانکه دیده گردون زدیدن حیران است

زبلخ نیست نشانی، زغزنه نیست خبر به مهد معرفت اندرهری چه طوفان است

زخون اهل هنر آسیاب میگردد هجوم لشکر چنگیز در خراسان است

نه ازبنای مساجد اثر نه سنگ مزار نه خانقاه و کنشت و نه معدن وکان است

منادیان که سحرگه نوای عشق زدی همه خموش شند و تنها صدای دیوان است

کجاست، طاهر ومسلم، که تا علم گیرند سپاه اهریمن بدگهر نمایان است

زخون بباید تاریخ را دوباره نوشت علاج فتنه دشمن به تیغ بران است

بدفع این ستم ازسرگذشت می باید که نذر درگهی جانان چه بهتر ازجان است

بنای معرفت آباد باید از عشق
که جز بعشق نگردد بنای کشور عشق

بمناسبت ششم جدی ۱۳۵۸

دبوحسینی
پ-پ- حیات آباد
۱۳۹۸/۱۰/۳

تلاطم درنهادذوق نامت میکند پیدا
عرق برچیده گلشن خرامت میکندپیدا
نمی لرزم زبیم آنچه باخودسخت می لرزم
خدا(ج)شاید قیامت راقیامت میکند پیدا
چه باك ازجنبش بیغش حریفان برکنارافتد
حیات تازه ازلطف کلامت میکند پیدا
غرورحسن میخواهد غنا درشیوهء الفت
پری شهرت زاستغنافصاحت میکند پیدا
لطافتهای پرپیچ لطیف نکته سنجان را
چوارباب معانی از کلامت میکندپیدا
من ازوضع پریشانی زحیرت دوش بردوشم
که سعی نارساآخر ندامت میکند پیدا
فلك اندرطواف کوچه ات عمریست میکوشد
شرافت ازطواف صحن وبامت میکند پیدا
رهین ازخود برون آدرفضای نیستی گم شو
چو عنقا درجهان آوازه نامت میکند پیدا .
رهین

«مزمل»

شعر

چې هرسبادمجاهدافغان غوڅوته رسيد
په نيمه لاردفلسطين آشنا سلام شهيدشو
چې دتکبير په ځرك ئې ستا وطن وطن ګڼلو
آمروردفلسطين مې ستاپه بام شهيد شو
له غمه تور په سترګوسور چې ژړيده به مدام
ستاپه افق هغه شفق، هغه مابنام شهيدشو
په وږي نس چې يې نغلونه ستابرئ ته کول
دستاپه غم کې ترې کام سترى قيام شهيد شو
چې زنډنې فتحې ئې ستادسترګو خوب وړی وء
افغانه ستاپه غم شريك هغه نارام شهيد شو
وی چې دسرو آسانو مخ دی دحرم نه په صحت پريکړ
ستاشاباسی ته دحجاز میلمه پيغام شهيد شو
خدايه غازيان به بطحاء دچا په غيږ ټوليږی
منبرخالي شو دعربو لوی امام شهيد شو
چې داسلام په درد وغم هردم شهيد غوندی وء
هغه خوا خوږی مسافر زوی داسلام شهيدشو
چې مړه قومونه ئې پارول ستا دهمت په کسو
هغه «جهاد» هغه «لهيب» هغه نظام شهيد شو
چې دمظلوم افغان په ځنګ کې ئې عرب او هم عجم درول
بيت العرب کې داخلاص هغه مقام شهيد شو
دقدس فوج به دکابل په فاتحينو روزم
قدس خفه شو چې حامی ددی مرام شهيدشو
نوربه دی څه سردردومه مجاهد وروركيه !
له موره زيات په تازړه سواند هغه عزام شهيدشو .

مناجات :

الهی دردمادرمان بگردان
هرآنچه مشکلست آسان بگردان
الهی بيش از ين طاقت نداريم
توان وتاب اين فرقت نداريم
به لطف خويش مارا افسری ده
قوای مابه دشمن برتری ده
عطاولطف وخود زودتربفرما
زروی لطف خود بنما مدارا
مددبنماکه ذات بی نبازی
همه بيچارگان راچاره سازی
همه بيچاره ومظلوم وزاريم
زدوری وطن سخت بيقراريم
خدايا دشمنان ماتباه کن
به هردوگيتی روهايشان سياه کن
«غيور»

دآسمان لمن :

کوزه دآسمان لمن بياخدايږچه سره ښکاری
يادشهيد سره سينه يادآورلمبه ښکاری
يابه وربادشوی دشهيد دپرهروينی وی
يابه د مظلومو دآهونو غلغله ښکاری
داکه نه وی خامخاوی به دنفرت خوږلن
ياخوبه زړونو دچاودلو سلسله ښکاری
يابه دروسانو له ګريز نه شرميدلی وی
يابه په جنګ ګرمه دجهاد کومه مورچه ښکاری
يابه سورکفن وی دشهيدپه تن کی وروره دا
يادآزادی په لاس دسروګلوغنچه ښکاری
يادامیدونو سره غوټی په غوړيدلوده
يادکمونيزم کومه بله سره حيله ښکاری
يابه مودفتحو سرخرويی دآسمان په مخ
يابه په اورسوی چيرته کومه کنډواله ښکاری
زه وايم «ننګيار» چه دابه دښته کربلابريښی
ته وايی چه نه دادسباراتلو پلمه ښکاری .

محمدعارف «ننګيار»

ددین احیا او تجدید

ژباړن : مولوی محمدنعیم "تائب"

په تیرپسی :

دمسلمانانو ددے ناروغی نه ، نه حضرت مجددالف ثانی (رح) بی خبرو اونه شاولی الله ددواړو په لیکونوکی پدے باندے تنقید موجوددی ، خوغالبا ددے ناروغی دشدت اوزیاتوالی پوره اندازه پوره ورته معلومه نه وه همداوجه ده چی دواړو مشرانو هغو ناروغانوته بیا همغه خواړه ورکړل چی پدے ناروغی کی مهلك ثابت شوے وو ، نتیجه یی داسی شوه چی ددواړو شاوخوا حلقه ورو ورو بیا په همغه لمړنی ناروغی اخته کیده (۱)

که څه هم مولانا اسمعیل شهید رحمت الله علیه داحقیقت ښه درك کړے واوکښ مښ هغه روښس یی غوره کړکوم چی دابن تمیه رحمت الله علیه پخپله دشاه ولی الله رحمت الله علیه په لیکونکی داسلسله موجوده وه چی څه اثریی دسیدصاحب په لیکوکی هم پاتی شوے او دپیرے اومریدے سلسله هم دسیدصاحب په تحریك کی چلیده ، لدے وجهی نه داتحریك (صوفیت دبیماری دجراثیمو نه پاك نه وساتلای شو ، اُن تردی

چی دسید صاحب دشهات نه وروسته دهغه په حلقه کی یوه داسی ډله هم پیداشوه چی دشیعه وُوپه شان دده په غائب کیدلو قائل شوه اوتراوسه پورے دهغه ددوهم ځل ظهور (ظهورثانیه) انتظارباسی .

اوس چی ځوك ددین دتجدید لپاره څه کارکول غواړی ورته لازمه ده چی دمتصوفینو له ژبی او اصطلاحاتو نه ، دهغوله رموزواواشاراتونه ، پوشاك او چال چلند نه ، پیری اومریدی نه ، او هرهغه شی نه چی ددی طریقی یادتازه کونکی وی مسلمانانو ته داسی پرهیز ورکړای شی لکه چی دذیابیطسین په ناروغی اخته ته چی دبورے (شیرینی) نه پرهیز ورکړی شی .

لومړی لامل :

دوهم شی چی دتنقیدے مطالعی په اوږدوکی می محسوس کړی هغه دادی چی سید صاحب اوشاه شهیدصاحب چی کومی سیمی ته تلل ، جهاد ئې کړے او چیرته چی یی اسلامی حکومت رامنځته کړی هغه سیمه یی ددی اوښتون اوانقلاب لپاره ښه نه وه تیاره کړی ، دهغه لښکررښتیا هم ډیره غوره اخلاقی او روحانی تربیه پیداکړه خوداخلك دهندوستان له مختلفو سَیمونه رایوځاے شوی وواوشمال غربی هندوستان کی یی دمهاجرینو غوندی حیثیت درلود ، دی سیمی کی دسیاسی اوښتون درامنځته کولوداخبره ضرورے وه چی خپله ددی سیمی په اوسیدونکو کی ذهنی او اخلاقی بدلون رامنځته کړاے شوے وای څوځایي خلکو اسلامی نظام پیژندلی وای اودهغه دانصارو قابلیت یی پیداکړی وای .

غالب گمان دادی چی دادواړه قائدین پدی غلط فهمی مبتلاشوی چی چون دسرحدونو خلك مسلمان دے اودغیر مسلم حکومت نه یی بدراځی لدے کبله به هغه اسلامی حکومت ته ښه راغلاست ووایی اولدے کبله هغوسیمو ته ولاړل ، هلته یی جهاد پیل کړځومره سیمی چی یی په کنترول کی راتلی هغو کی یی اسلامی حکومت رامنځته کړخو په نتیجه کی تجربی وښوده چی په نوم مسلمانان داصل مسلمانانو په حیث پیژندل او دهغونه هغه امیدونه لرل کوم چی داصلی مسلمانانو نه ترلاسه کیږی ددوکی نه زیات څه نه وه ، هغوی دخلافت دبټی دپورته کولو توان نه درلود ، کله چی داپیټی ور په غاړه شو نوخپله هم ونړیدل او هغه ښکولی او پاکه ماڼی یی هم ونړوله .

د تاریخ دادرس داسی درس ده چی په راتلونکی کی د هرتجدیدی غورځنګ لپاره یی په نصر کی لرل ضروری دی ، داحقیقت په یقینی ډول په نظرکی لرل پکاردے چی دکوم سیاسی اوښتون (انقلاب) ریښی چی په ټولنیز ذهنیت ، اخلاقو او تمدن کی ژوری تللی نه وے نوهغه (انقلاب) داوږو په سرهاندے د نښی کولو غوندی ښکاریږے ، که دکوم عارضی توان داډول انقلاب رامنځ ته هم شی نودوام نشی پیداکولای او کله چی بیاله منځه وړل کیږی نو داسی له منځه وړل کیږی چی هیڅ اثریې هم نه پاتی کیږی (۱)

دویم لامل :

اوس داپوښتنه پاته کیږے چی ددے دواړو مشرانو په مقابل کی د څوزره میله لری راغلو انګریزانو څه ډول فوقیت او ځانګړ تیا درلوده چی دهغی په وجه دلته د جاهل حکومت په رامنځته کولوبریالی شول اودوے خپله په خپل کورکی اسلامی رامنځته نکړای شو؟

ددی پوښتنی ځواب ترهغه پورے نه شو پیداکولای څو چی داتلسمی اونولسمی عیسوی پیړی اروپایی تاریخ مو په وړاندی نه وی ، شاه صاحب اودهغه دخلفاوو هغه کارچی داسلام د تجدید لپاره یی کړے دتل (ترازو) په یوه پله کی کیږدو او په دوهمه پله کی یی هغه توان کیږدو چی دهغه وخت جاهلیت ددوی دمقابل کولو لپاره درنود ، تاسی ته به په پوره ډول څرگنده شی چی داسباب په نړی کی چی کوم اصول او قوانین کارکوی دهغوله مخه ددی دوارو طاقتونوترمنځ څه تناسب موجودو ، دابه مبالغه نوی چی ووایم دواړو دیوی تولی اوبوه من نسبت سره درلود .

له موږسره چی شاه ولی الله صاحب ، شاه عبدالعزیز صاحب اوشاه اسمعیل شهید غوندی کسان پیداشول وپه همدے وخت کی اروپاد منځنو پیړیو دخوب نه راپیداره او دنوی توان سره راپاڅیدلی وه او هلته دعلم اوفن محقق ، مکتشف او مخترع زیات کسان پیدا شوی ووچی له یوی مخی یی په نړی کی بدلون راوستی و په هغو کی ، هیوم ، کانت ، فشتی ، هیگل ، کومت ، شلایر ماشراو مل غوندے فیلسو فان پیداشووچی په منطق ، فلسفه ، اخلاقی علومو ، نفسی علومواوټولوعقلی علوموکی یی انقلاب رامنځته کړ ، همغه دورڅچی په طبیعی علوموکی گیلو بیبنی اوولتا په کیمیاپوهنه کی لا و ویزیر ، پریستلی ، دیوی ، هایوژ او برزیلیس ، په اخلاقی علوموکی لیبنی

هالر، بیشات اوولف غونډی ځیرونکی پورته شول چی ځیرنویی یوازې ساینس ته ترقی ورنکړه بلکی د کائناتواوانسان په اړه یی هم یو نوی نظرپیداکړ، په همدغه وخت کی کولیسنی ، ترگوت ، اوآدم سمت دهلوګلوپه نتیجه کی دژوند پوهنی نوې علم ترتیب شو ، هغه دوروچی په فرانسه کی روسو،والتر ، مو نتسیکو ، ریمس رایدیرو لامیتر، کیبانیس ، بطون ، روبینه په انگلستان کی تامس پین ، ولیم گودون ،دیود هارتل ، جوزوف پریستلی ، داروین او په جرمنی کی گویتی ، هردر، شیلر، ونکلمان ، لسنگ او بیرن ذې هولباش غونډی خلك پیداشول چی په اخلاقی علومو،ادب ، قانون ، مذهب ، سیاست او ټولوآبادونکوعلوموییی پوره تاثیر وغورځاوه او په کامله بی باکی اوجرائت سره یی په تیرونتریوالوپه تنقیدکولو سره یی دافکارو اونظریاتو یوه نوې دنیایی پیل کول وغوښتل .دچاپ خانی استعمال ده پرپولو زیاتوالی ، دبیان دسختو طریقو او سختو اصطلاحاتو په ځای د عام فهمی ژبی د اظهارولو په وجه ددی خلکو نظریات په دیره پراخه اندازه خپاره شول، محدود افرادنه بلکی پوره پوره قومونه یی متأثر کړل ،دژوندنظریه او هدف یی بدل وښود او دتمدن او سیاست پوره نظام یی بدل کړل.

په دې وخت کی د فرانسی اوستون څرگند شو ، یوه اړخ کی لرکارشوې واوهلته یی په ګټو اړخونوکی زیات پرمخ تگ کړی وُ بلکی دژوند هیڅ داسی څانگه نه وه چی هلته پوره پرمختگ نه وی شوی دلته شاه ولی الله (رح) اودهغه اولادې څو کتابونه په خاصو علوموکی ولیکل چی تریوی محدودې حلقی پورې په رسیدلو پوری محدود شول خوهلته په هر علم اوفن باندی کتابتونونه تیارشول اوټوله نړې یی ونیوه ان تردې چی د خلکو اذهان او افکاریی قبضه کړل، دلته په فلسفه ، اخلاقو ، اجتماعیاتو ، سیاسی علومو، معاشی علومو اونوروپه سرسری ډول دپیل کولو زیات هیڅ کارنووشوی او پدی مسائلو باندی پوره نظامونه مرتب شو ی وو چی ددنیانقشه یی بدله کره ، دلته طبیعی علوم او دمادی توان علم په هغه حال پاتی وچی پنځه سوه کاله دمخه په کوم حال وهلته پدی میدان کی هم دومره ترقی وشوه چی دهغی په مرسته د غربیانو توان زیات شو چی دهغوپه مقابل کی دزرو الاتو اووسایلو په مرسته بریالی کیدل بیخی ناشونی کارو.

دحیرانتیا خبره داده چی دشاه ولی الله رحمت الله علیه په زمانه کی انگریزانوپه بنگال باندی قبضه کړی وه او ترالله اباده پورې یی داقتدارواکی په لاس کی نیولی وی خوهغه ددی نوی راپورته کیدونکی توان څه یاداشت هم وانخیست ، دشاه عبدالعزیز صاحب په زمانه کی ددهلی

> **دوهم شي چي دتنقيدي مطالعي په اوږدوکي مي محسوس کړي هغه دادي چي سيدصاحب اوشاه صاحب چي کومي سيمي ته تللي ، جهاديي کړي اوچيرته چي يي اسلامي حکومت رامنځته کړي هغه سيمه يي ددي اوښتون اوانقلاب لپاره ښه نه وه تياره کړي .**

یونوې تهذیب پیداشو، په همدې زمانه کی ماشینی ایجاداتو ،صنعتی انقلاب رامنځته کړچی هغه هم یو نوې تمدن ، نویو توان دژوند دنوومسائلو سره پیداکړ، په دی وخت کی الخپری بی ساری ترقی وکړه او اروپاته یی داسی قوت وروباسه چی دهغه ترهغه ترمخه دهیڅ ملت په برخه شوی وُ په دی وخت کی دلمړنی جگړی ځای نوی جنگی فن له نویو الاتو اونویوتدابیر وسره وینو، په مکمله طریقه دپوځونو منظم کیدل پیل شول وچی دهغو په وجه پوځونو د ماشین په څیرحرکت پیل کړاو دلومړنی ډول او په مقابل کی نې د زاړه ډول لرونکو لښکرو دریدل گران کارشو ، د پوځ په تربیه ، دعسکرو په تقسیم او جنگی چلونو کی هم یو په بل پسی نوې تغیرات راغلل، دهری جگړې نه په تجربه ترلاسه کولو دی مسلك ورځ په ورځ ترقی کوله، په جنگی الاتو کی هم په مسلسل دول نوې ایجادات رامنځ ته کیدل ، ټو پك ایجاد شو ، سپك اواسانه خوځیدونکی تو پو نه جوړ کړای شوو، د مخکی نه ډیر قوی کلا ویجارونکی تو پونه جوړشوو او دکارتوسو ایجادلمړنی گټی تو پکونه بی کاره کړل، ددې شیونو نتیجه وه چی په اروپاکی ترکانو او په هندوستان کی داشان ریاستونو دنوې دول پوځونو په مقابل کی په مسلسل ډول ماتی ومنلی ، ان داسلامی نړې په زړه باندې په حملی کولو سره نټپولین له یوه موقتی پوځ سره په مصر باندی قبضه وکړه . دمعاصرتاریخ پدې سرسری نقشه باندی دنظراچولونه په آسانی سره داخبره څرگندیږی چی زموږ په (اسلامی) ټولنه کی یو څوکسان بیدارشوې وو خو هلته قومونه پورته شوې وو، دلته یوازې په

پاچادانگریزانو تنخواه خواره اونږدې په ټول هندوستان باندی د انگریزانو منگولی خښنی شوی وی خو دهغه په ذهن کی ددی سوال هم پیدانشو چی داقوم څه شی دومره لویوی اوددی نو ی توان ترشاکوم دتوان پیداکیدلو اسباب موجوددی ، سید صاحب اوشاه اسمعیل او کوم پوځ یی داسلامی انقلاب درامنځ ته کولو لپاره پورته شوی وو ټوله تیاری یی نیولی وه خو دومره یی ونکړل چی داهل نظرعلماوویوه ډله یی اروپاته لیږلی وای او داڅیړنه یی کړی چی داقوم چی د طوفان غونډی په یوه هیواد باندی خیری او دنویوآلاتو، نویووسائلو، نویولارو ونویوعلوموافنونو نه کاراخلی دهغو ددومره توان ،قدرت او داسی ترقی راز په څه کی دی ؟ ، په کورکی یی څه ډول اداری قائمی دی ، علوم یی څه ډول دی ،دتمدن اساس یی په څه شی ایښودل شوی اوددوی په مقابل کی زموږ څه شی کم دی .

په کوم وخت کی چی دامشران دجهاد لپاره پاڅیدلی وو، هغه وخت دچانه هم داخبره پټه نه وه چی په هندوستان کی اصل توان له سکانو سره نه وبلکی له انگریزانو سره واوداسلامی انقلاب په مخکی که ترټولو لوی خنډ را پیداکیږی نوانگریزان به یی راپیداکوی لدی ټولو سره نه پوهیږو چی په څه ډول ددی مشرانو دپراخ نظرنه ددی کار دغه اړخ پټ پاته شوی و، چی داسلام او جاهلیت ترمنځ دجگړی د آخری فیصلی لپاره چی د کوم دښمن له لاسه سره په مخ کیدودهغه په مقابل کی یی دخپل توان اندازه لگولی وای او دخپل کمزوری په معلومیدلو سره یی د هغی دلری کولو فکرکړی وای، په هرصورت کله چی ددوی نه داغلطی

پاتي په (۵۰) مخ کي

ليكونه . . ځوابونه

به کارکنان محترم مجله وزین شفق ، سلامهای گرم راقبول نمایید !

برادران ، طوریکه ماوشما وهمه ء ملت خبرداریم که چندین ماه میشودکه حکومت موقت مجاهدین ساخته شده ودرپاکستان به کارشروع نموده است ، گرچه این حکومت قرار فیصلهء شورای مشورتی تاحال به داخل نرفته وهمهء کاروفعالیتش درکوچه ها وپس کوچه های پشاور خلاصه شده وبههرسرک وهرکوچه که سری بزنید دو سه دفترآنرامی بینید، خوب همهء اینها به هرصورت ، شاید درین هم حکمتی باشد که تاحال مابه آن پی نبرده باشیم !! اماچیزیکه جالب است اینست که این حکومت دام روزی ولقمهء چربی برای مامورین بلند رتبهء ان شده وتاحال که پایه هایش بزمین نرسیده سلسلهء ؛ کاغذپرانی ، خویش خوری ، خیانت ودزدی درآن آغازیافته ، ازجمله یك مثال برایتان میآوریم :

وزیرصاحب صحت عامه که خودازبرکت حکومت موء قت یك موتر لوکس دراختیاردارد یك موتردیگر رااختصاص به بادی گاردهایش داده ، موترهای دیگروزارت که اکثراً غیب میباشند دراختیارارجمندی شان قراردارند ودرحالیکه مردم مظلوم ما سخت به دواضرورت دارند . بعضی هازخمی وعده ای مریض برای بدست آوردن دوا ماهها به این دروآن درمیدوند، یك مقدارزیاد دوای کومکی کشورهای خارجی که ازبهترین نوع دوااست ، بامهارت بفروش میرسد ویك مقدار دیگر آن درفقیرآباد دریك سرای کوته تلفی ! شده واز استفاده بدورمانده است ، نمی دانم که وزیر صاحب چرااین سرای رابرای نگهداری دواانتخاب نموده ، زیرانم ورطوبت تحویلخانه ها وانبارهابه اندازه ایست که قسمت زیاد آن دواحالاهم قابلیت وخاصیت خودرا ازدست داده است ، اما بازهم به اساس علل نامعلوم ومعلوم!! سرای مذکور بحیث دیپوی دواانتخاب شده است . عرض من اینست که اگر سرازحالا وضع ازین قرارباشد، خداآیندهء مارابخیرکند . بااحترام برادرتان « ع ، ر، م » از کمپ ناصرباغ

***

گرانه وروره محمدهاشم دکرمی ایجنسی دصدی بازارنه ستاسو لیك راورسید، د مینی نه مومننه .

***

گران ورورمحمد نذیرزلایی داچی زموږ دمجلې سره مو دومره علاقه ښودلې چې ددیرلیري واټن نه مولیك رالیږلی او دمجلې دګډون غوښتنه موکړې ، زموږ دخوښۍ باعث وګرځیداو واقعاً زموږ دتشویق عامل دی، موږبه هم انشاءالله هڅیوه ګنه درلیږو، هیله ده تاسوته دزورسیږي ، برپالیتوب او خوشحالي موغواړو .

(اداره)

حل جدول شماره (۵)

اسمای حل کنندگان جدول شماره (۵) ما قرارذیل است :

۱ـ احمد مسعود عضو مطبعهء حزب اسلامی افغانستان .

۲ـ عبدالمجیدصدیقی محصل کورس ژورنالیزم حزب اسلامی افغانستان .

۳ـ محمد مجتبی مامور وزارت تعلیم وتربیه حکومت موء قت .

٤ـ احمد ضیاء سفرزی از کرم ایجنسی .

۵ ـ نورالله عضو مطبعه حزب اسلامی افغانستان .

٦ـ محمدرشید از غند حضرت عمرفاروق ، ورسك .

برندهء جایزهء این شماره ما برادر نورالله عضو مطبعه حزب اسلامی شناخته شد .

ـ برادرگرامی سید روح الله « نجم » جدولی که طرح نموده بودیدبدست آوردیم درموقع مناسب اقدام به نشرآن می کنیم ، صحت وسلامتی تان آرزوی ماست .

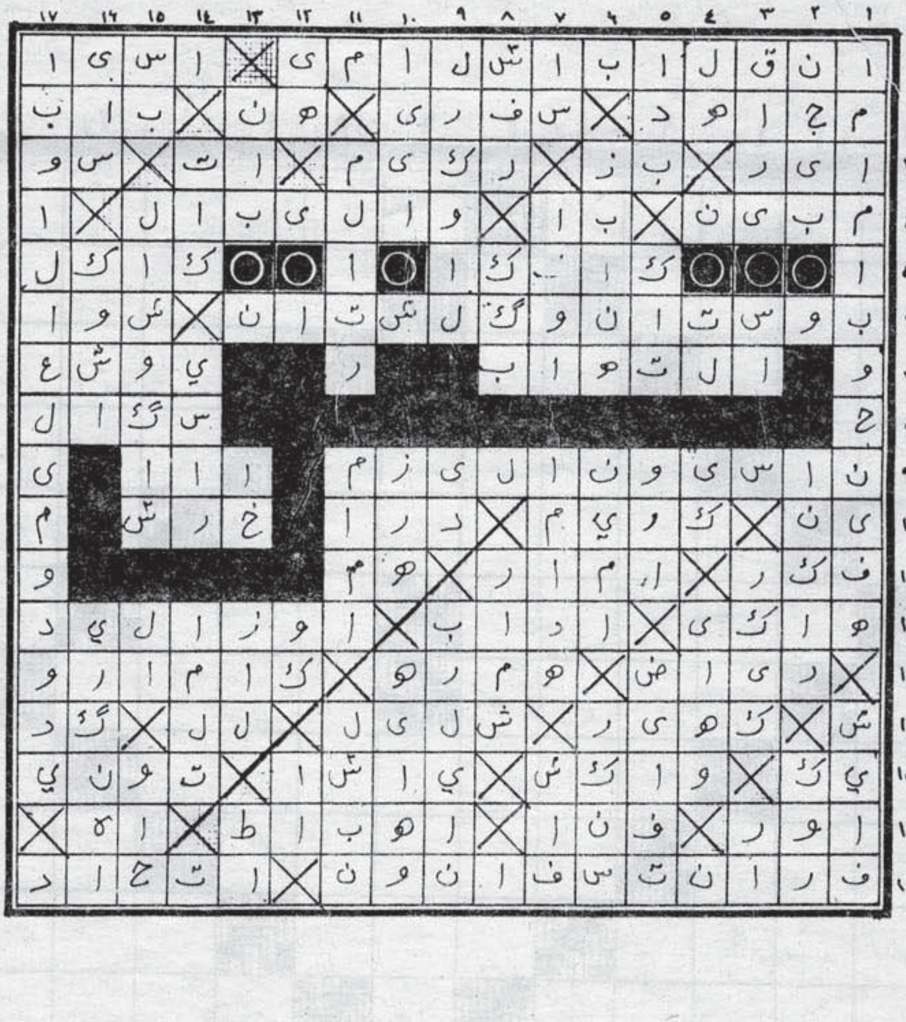

جدول

طرح از: زلمی "توخی" — جدول شماره (٦):

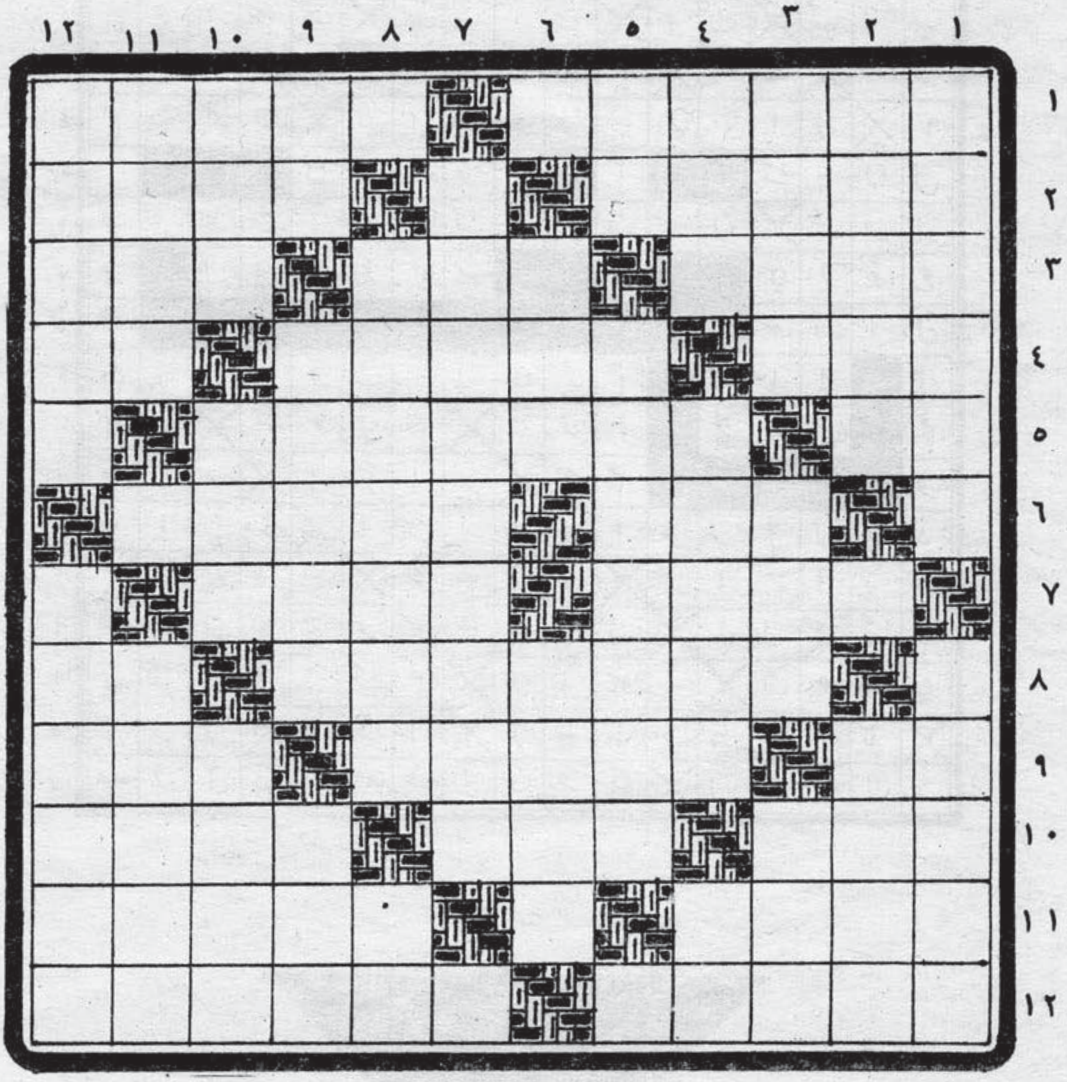

افقی :

۱ـ متفکر ونویسنده بزرگ جهان اسلام ـ نام آئین .
۲ـ منسوب به روشن ـ اسباب .
۳ـ نامش همچون آفتاب درآسمان انسانیت وکرامت همیشه می درخشد ـ یکصدویازده ـ ازآنطرف جامعه اسلامی .
٤ـ نان مخلوط ـ اگر حرف «ت» را به آخرآن اضافه کنیم یکی ازصمغ هامیشود ـ حرف ردومنفی .
٥ـ حرف انتخاب ـ دلخوشی دادن .
٦ـ ازآنطرف بمعنی تنیدن . جمع املاء .
۷ـ مرکز استعمارکهن ـ واژگون .
۸ ـ نام یکی ازایالات کشورامریکا ـ یك ازپیشوند هااست .
۹ ـ یکی ازشهرهای مذهبی ایران ـ دوزش ـ تیزی وصلابت .
۱۰ـ نوعی مارخطرناك ـ این نیز پیشوندی است ـ جمع راءیت امادمش افتاده است !
۱۱ـ افغانستان درقلب آن واقع شده است ـ مدال .
۱۲ـ شهرفرهنگی پاکستان ـ هرانسان باید دراجرای امور آنراداشته باشد .

عمودی :

۱ـ نام کتابی از کارل مارکس ـ شاعرواسلام شناس بزرگ کشورهمسایه شرقی ما .
۲ـ نام یکی ازانجیل ها ـ یکی ازپیامبران
۳ـ خصم ـ ورزش ضروری که سنت پیامبر گرامی مانیزاست ـ ازتقسیمات قرآنکریم .
٤ـ ازشیرینی ها ـ اسم اول « ژیدُ» نویسنده بزرگ فرانسوی ـ ضمیری است .
٥ـ پیمودن ـ خودداری کردن .
٦ـ ضمیر عربی . نهال نازك .
۷ـ عامل بزرگ واساسی حفظ منافع استعماری امریکا درجهان .
۸ ـ درمحل آسایش ـ من وتو .
۹ـ دشنام دادن ـ ازآنطرف بمعنی بلعیدن انگلیس . پیوستگی .
۱۰ـ قوی واستوار ـ لنت درهم ! صاحب شرع .
۱۱ـ ایامن جمع آنست ـ واضح وآشکار.
۱۳۲ـ رزمنده‌ء راه خدا(ج) ـ واژه سیاسی است که درعرف بین الملل درروابط شوروی وامریکا رایج بوده است .

وشوه نو په عالم اسباب کی ددی غلطی له نتائجونه نشوای بچ کیدای .
ددی موضوع دختمیدلونه وروسته یادونه کووچی دغربی جاهلیت په مقابل کی چی داسلامی تجدیددا غورځنګ له کومی ناکامی سره مخ شو نوموړته اول دادرس راکولی چی ددین دتجدیدلپاره یوازے ددینی علومو احیاء اویوازی دشریعت د تابعدارے دروح تازه کول کفایت نکوی بلکی دیوه جامع اوهراړخیزه اسلامی تحریك ته ضرورت دی چی د ټولو علومو او افکارو ټو لو صنایعو او دژوند په ټولو څانګوباندی خپل تاءثیر واچولی شی او له ټو لو مملکتو له قوتونو نه داسلام دخدمت لپاره کارواخستل شی او دوهم درس چی دے ته ورته ده هغه دادی چی دتجدیدکاردنوی اجتهادے قوت غوښتونکی دی یوازی هغه اجتهادی بصیرت چی دشاه ولی الله (رح) اویادهغه مخکی مجددینو او مجتهدینو دژوند په حالاتو کی لیدل کیږی هغه ددی وخت د کارترودی وتتلو لپاره کفایت نکوی .
نوی جاهلیت دی شماره ګڼو وسائلو سره میدان راوتلی ، بی شماره دنوی ژوندمسائل یی پیداکړی چی هغه دشاه صاحب اونوروهخکنیو په ذهن کی هم نه وتیرشوی ، یوازی دخدای جل جلاله علم اودهغه جل جلاله دررکړی نه درسول الله صلی الله علیه وسلم یوازنی ماخذدی چی دهغونه پدی وخت کی دملت دنوښت لپاره لارښودنه ترلاسه کیدای شی او ددی لار ښودنی په ترلاسه کولوسره ددی وخت په حالاتو کی دعمل کولو دلاری دجوړولو لپاره یو داسی مستقل اجتهادی قوت ته ضرورت دی چی دسلفو مجتهدینو نه دیوه د تګلاری او علومو پابند هم نوی که څه هم استفاده دی د هریوه نه وکړی اودیو ه نه دی هم پرهیز نکو ی .
« پای »

معرفی مختصر شهیدان راه‌حق

(ولا تقولوا لمن يقتل في سبيل الله امواتا
بل احياء ولكن لاتشعرون)
(صدق الله العظيم)

زندگی نامهء مختصر برادر، داکترعبدالله « عزام » شهید :

طارق چون برکنارهء اندلس سفینه سوخت
گفتند کارتوزنگاه خردخطاست
دوریم از سواد ووطن باز چون رسیم ؟
ترک سبب زروی شریعت کجارواست
خندید دست خویش به شمشیر بردو گفت
هرملک ، ملک ماست که ملک خدای ماست .
(شاعراسلام علامه اقبال)

انسان درروی زمین خلیفهء خداجل جلاله است ، کسی که بارسنگین این خلافت رابه دوش میکشد ودراین مورد مسئوول است ، کسی که دربین همهء مخلوقات روی زمین به این سمت پراز تکلیف ودشواری ها برگزیده شده است ، کسی که به تحقق این خلافت بزرگ برابنای آدم درحال وآینده مکلفیت دارد، کسی که به بازگشت بسوی خداو همهء مبادی واصول موءمن به عقیده راسخ وشامخ دارد – بلی ! همین انسان که همانا موءمن است مسئوولیت داردکه بابلند کردن درفش دعوت وهجرت وسپس تنظیم وجهادابنای آدم علیه الصلاه والسلام را برای پذیرش آیین خدا (دین اسلام) وطردونفی همه گونه های قوانین شرک آلودوجاهل دعوت دهد، کشوراین داعی همهء قلمروزمین است ، اوبنده وفرمانبر دارخدااست که بحکم او قانون اورا درزمین او تطبیق میکند اگردرین راه هرمشکل دربرابر وی عرض اندام میکندبه مقابله می ایستدوبه کمال صبروثبات درجهت قلع وقمع آن به جهاد توسل میجوید، اوفقط میخواهد که خلافت خداجل جلاله را درروی زمین تحقق بخشد درین راه پرواگیر مرزوحدودجغرافیایی ونسل وآب وخاك نیست ونه این قیم را ، اسلام عزیز درراه ونمودش به رسمیت می شناسد، برادر، داکتر عبدالله عزام شهید، نیز ازاین جمله رجال بودکه درراه تحقق اندیشه های والای اسلام عزیز مرزهارابرهم زد ویکباردیگر به جهانیان بالعموم وبه جهان اسلام بالخصوص به اثبات رساند که :

نه افغانیم ونی ترك وتتاریم
چمنزاریم وازیك شاخساریم
تمیزرنگ وبو برما حرام است
که ماپروردهء یك نوبهاریم

برادرداکتر عبدالله عزام درقریه « سیله الحارثیه لواء جنین » یکی ازمضافات فلسطین مظلوم درسال ١٩٤١م چشم به جهان کشود.

بعدازاتمام تعلیمات ابتدایی وثانوی ،درفاکولته شرعیات پوهنتون دمشق شامل گردیده درسال ١٩٦٦ از آنجالیسانس گرفت وبرای اندك مدتی بحیث مدرس دریکی از مکاتب عمان ایفای وظیفه نمود.

وی بعداز سقوط مسجد اقصی وبخش ازنواحی غرب فلسطین دردست صهیونیزم جهانی ویهودهای خبیث (١٩٦٧م) درسال (١٩٦٩) باجنبش اخوان المسلمین پیوست ودرین راه ازهیچگونه فداکاری دریغ نورزید، برادران رانظم درس بخشید وبرضد استکبار جهانی به مبارزات مسلحانهء منظمی دست یازید.

وی ماستری اش رادراصول فقه گرفت (١٩٦٩م) ، سپس درفاکولته شرعیات عمان بحیث استاد استخدام شد، بعدغرض به دست آوردن دکتورایش به قاهره رفت واز آنجابدرسال (١٩٧٣م) دراصول فقه آنرااخذ نمود، وازسال ١٩٧٣م – ١٩٨٠م درپوهنتون اردن ، فاکولتهء شرعیات بحیث استاد ایفای وظیفه نمود.

درسال ١٩٨١ درپوهنتون ملك عبدالعزیز (جده) به کارآغازکرد، سپس خواست که در پوهنتون بین

الملل اسلامی اسلام آباد استخدام گردد، تاازآن طریق بتواند به جهاد افغانستان رسیدگی کند درسال ۱۹۸٤ ـ از تدریس دست کشید ویکسره درخدمت مجاهدین افغانستان درآمد. اوبه این منظور موء سسه جهادی وفکری یی راېنام« مکتب الخدمات » پی ریزی کرد که ازین راه دسته های منظم وتربیت یافته‌ء مجاهدین کشورهای عربی راجوك، جوك به افغانستان فرستاد. اونه تنها به جهادافغانستان مصدرخدمات بزرگی شد، بلکه درکشورهای عربی ، آنجا که طاغوت حکومت می کند نیز توسط تربیت یافته گانش اجنبشی رابراه انداخت که الحمدلله اکنون بجای وی هزاران تن « عزامها » درآن سرزمین ها برضد طاغوت واستعمارشرق وغرب داخل پیکاراند، که یکی از آن نمونه ها، نمونه‌ء جنبش « الانتفاضه » است که درعرصه‌ء دوسال خواب برخبیثان اسرائیل وبادارانشان حرام کرده است.

وسرانجام دست استعمارجهانخوارپه وی درازشد بروز جمعه درماه قوس سال ۱۹۸۹ درروی سرك عمومی یونیورستی رود پشاوربمبی زیرموترش منفجر شد که بیست کیلو گرام وزن داشت ، وی ودوپسراش «محمد» و« ابراهیم » جام شهادت به سرکشیدند، ولی به گفته برادری استعمارنتوانست ازین کاشت بهره یی ببرد، زیرا عبدالله « عزام » به ده هاتن عزامهای دیگرراتربیه کرده بود.

روحش درمقام علیین باد.

انالله وانااليه راجعون

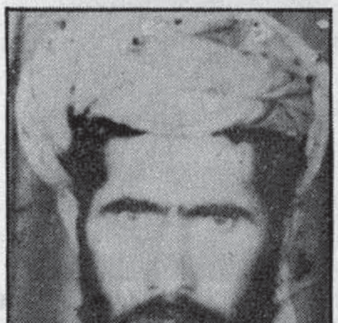

شهیدگل قاسم :

شهید گل قاسم دمحمدعلم زوی دپکتیا ولایت دخوست دلوی ولسوالی د توری ورې دکل په یوه متدینه کورنی کی دنیاته راغلی .

نومورې دشهید اسدالله « صالح» دقرارگاه تکړه مجاهد و. شهید گل قاسم په ۱۳٦٦ کال دمیزان په ۲٤ نیټه دروسانو سره په یوه مخامخ جگړه دشهادت نیکمرغه جام وڅښه .

روح دی ښاد وی انالله وانااليه راجعون

داسلامی انقلاب دوه شهیدان ورونه قاری عبدالولی اومیرولی :

په رښتیا سره هم چی په افغانستان کی داسی هیندی او پلرونه زیات دی چی ددوښخه یی زیات خپل زامن دخدای(ج) په لارکی شهیدان ورکړی اونوری قربانی لپاره هم تیاردی خو دسترگونه یی اوښکی لا نه دی پریوتی .

هو! رښتیاچی داقربانی ټینگه عزم او کلك ایمان غواړی .

ددی کلکی عقیدی دخاوند انوښخه یوهم ملامحمداجان دننگرهارولایت دچپرهاردعلاقه داری اوسیدونکی دی چی دوه خواږه زامن قاری عبدالولی اومیرولی پدی لاره کی قربان کړی چی دهغوی کوچنیان تراوسه اوسه بابا، بابا ناری وهی او دی ورته دزړه تسلی ورکوی او ورته وایی چی بابا موراځی خپه کیږی مه واقعاً چی دکوچنیانو ژړیدل او دپلرونو نشتوالی انسان دی حالت ته راکاږی مگر کلك ایمان خاوند هغوی پرهغه اودغه تسلی کوی .

قاری عبدالولی اوشهیدمیرولی چی په یوه غریبه اودینداره کورنی کی زیږیدلی و. کله چی کمونستان په افغانستان کی دروسانو د مستقیمی مداخلی پواسطه قدرت ته ورسیدل نو دواړه ورونه پدی وخت کی دچپرهارپه لیسه کی شاگردان وو خپل مکتب زده کړه یی ترك کړه او مهاجرشول بیا قاری عبدالولی په وسله وال جهاد لاس پوری کړ اومیرولی دحزب اسلامی په ترانسپورت کی دریور مقررشو چی لدی لاری به یی مجاهدینو ته وسله اومهمات وړل خوبالاخره دخوکاله مسلسل جهاد څخه وروسته شهید میرولی دخپل ورور قاری عبدالولی اومولوی بازمحمدسره یوځای دښمن سره دیوی مخامخ جگړی په ترځ کی دبی ام ۱۲ په مرمی ولگیدل چی په نتیجه کی قاری عبدالولی او مولوی بازمحمددشهادت جامونه وڅښل اومیرولی یی زخمی پیښورته راورساوه خولږه موده وروسته هم دسنبلی دمیاشتی په لومړنی نیټه د ۱۳٦۸ کال داجل داعی ته لبیك ووایه او په شهادت ورسید اوخپل تاریخی یادگاریي کورنی اوملت ته په زړین لیك پریښود . انالله وانااليه راجعون

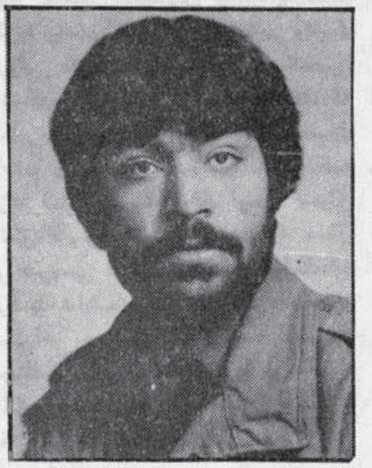

شهید اسدالله :

شهیداسدالله فرزندغلام دستگیر که درسال ۱۳٤۲ درخانواده‌ء مسلمان وخداپرست درگذرچغدك مزارشریف چشم بجهان گشود. اودرسن ۷ سالگی شامل صنف اول متوسطه نادرشاهی گردید وتحصیلات راتاصنف هشتم ادامه دادباتجاوز روس های وحشی بمعرکه جهاد متوصل گردید درسال ۱۳٦۱ سلاح گرم پیکارراېدوش گرفت وتحت فرماندهی داکترمحمدیوسف شهید ودقاضی فاروق شهید عملیاتی پیروزمندانه راعلیه دشمن انجام داده که خاطرات جانبازانه‌ء اش فراموش نخواهد شد درسال ۱۳٦۵ راهی دیارهجرت گردید ولی قلب پرسوزش اوراآرام نگذاشت دوباره به سنگر داغ اسلام وارد شد. شهید اسدالله به روسهاونوکرانش ضربات کوبنده واردنموده که خساراتی مالی وجانی را به ملحدین متحمل نمودند.

بالاخره بتاریخ ۱۳٦۸/۵/۲۰ دراثرکمین گیری کمونستان درپنج قریه سمنگان به لقاء الله پیوست.

انالله وانااليه راجعون .

شهیدزرداد :
برادرشهید زرداد پسرمحمد گدا
دریک فامیل متدین وخداپرست
درقریه پشغورولسوالی پنجشیر ولایت
پروان متعهد حزب اسلامی
افغانستان بود (۱۸) سال داشت که
بخاطر سرکوبی کفرجهانی کمرهمت
رابسته ونسبت عشق وعلاقه که
درراه خدا(ج) داشت این جوان
عاشق دین وایمان مدت ٤ سال
پی درپی درنبردهای مختلف
شرکت داشت که بالاخره بعداز
خسارات جانی ومالی به دشمن
درجنگ روبرو به اثربمباری وحشیانه
ظالمان وقت به شهادت رسید .
انالله وانااليه راجعون

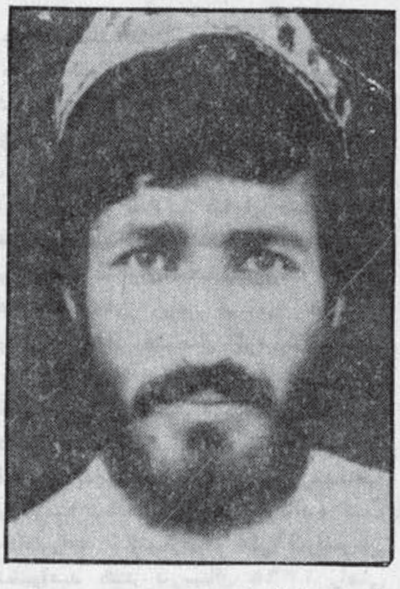

شهید عادل نبی :
شهید عادل نبی دگلندرشاه زوی
دننگرهارولایت داچین ولسوالی
اوسیدونکی چی په یوه دینداره
کورنی کی زیږیدلی دظفرد غنډ
دفعالو مجاهدینو څخه شمیر ل
کیده کله چی ملحدین په افغانستان
کی قدرت ته ورسیدل نوموړی د
۹ صنف شاګردو او په وسله وال
جهادیې لاس پوری کړدخپل جهاد
په اوږدوکی یې په زیاتو عملیاتو کی
برخه درلوده داچین ولسوالی ،
دنازیانو ولسوالی دطورخم ، لوکی،
مزارنارګردی ، غزګی ، باسول ،

مارکو، بتی کوټ ، فارم سی
اوداسی نورو ځایونوکی کامیاب
عملیات سرته ورسیول بالاخره د
۱۳٦۸ کال دجوزاپه ۷ مه نیټه په
داسی حال چی خپله یی دبی ایم
۱۲ دستگاه چلوله چی د دښمن
دهاوان په مرمی ولګیداو
دخوشګنبد په سیمه کی په شهادت
ورسید . اناالله وانااليه راجعون

شهیدحاجی نادر:
شهیدحاجی نادرفرزند تاش
فولادشهدیے مسکونه گذرخیابان
شهرکندز که درسال ۱۳٤۱ دریک
خانواده متدین دمسلمان تولد شده
، تحصیلات ابتدائی خویش
درمکتب ابتدائیه کندز وتحصیلات
ثانوی الی صنف ۱۰ درلیسه
شیرخان ولایت کندز انجام نموده
است باکوتای ننگین هفت ثوردست
بجهاد مسلمانانه زده ودربسیاری
عملیات ها سهم فعال داشته است
درسال ۱۳٦۱ به کشورپاکستان
مهاجر گردیده ودرسال ۱۳٦۸ که
مجدداً روانه جبهه کندز بوده
درمسیرراه درولسوالی اشکمش
بتاریخ ۱۰ر۵ر٦۸ دریک کمین
گیری عمال فاسد وزرخرید روس
ها همراه باشش تن از برادران
همسنگرش به لقاء الله پیوست
یادش گرامی باد . انالله واناالیه
راجعون

برادرشهید عبدالغیاث :
برادرشهید عبدالغیاث فرزند سید
نجیم که درقریه پشغورولسوالی
پنجشیر ولایت پروان دریک فامیل
مسلمان پابه عرصه حیات گذاشت
او درصفوف رادمردان که قلبهای

مستکبرین جهان درلرزه بودندملحق
ودرراه احیای حق اقدام
عمل نمود .
اومدت پنج سال درنبرد های
رویاروی با کفار اشتغال داشته
وتعداد ی زیادی از گمراهان رابه
جهنم فرستاده بالاخره توسط عمال
فرومایه وپست به
شهادت رسید . انالله وانااليه
راجعون

شهید بخت ولی جان :
شهید بخت ولی جان دحاجی معلم
زوی دپکتیاولایت دخوست دلوی
ولسوالی دبش خیلو دکلی په یوه
دینداره اومسلمانه کورنی کی
دڅوندسترګی غړولی او دشهید
اسدالله «صالح » دکارګا نامتومجاهد
ګڼل کیده. نوموړی کمونستانوته
دیرځانی اومالی تاوانونه اړولی دی
بالاخره په ۱۳٦۸/۸/۱ نیټه
دکفاروسره په مخامخ جګړه کی
دشهیدانو دکاروان سره ځان
یوځای کړ . ناالله واناالیه راجعون

شهید کوماندان :
شهید کوماندان محمدواسع فرزند
محمد غازی که درولسوالی پنجشیر
ولایت پروان تولدیافته این
مردمجاهد ومبارز بابرادران هم
هدفش کمرهمت را به جهاد مسلمانه
محکم ومضبوط بست . مذکور به
تکتیک های متنوع دشمنان اسلام را
سرکوب نموده درتهیه وتنظیم
مهمات وتجهیزات جهادی خدمات
شایان وفراموش ناشدنی راانجام

داده است . اخیرالامر توسط
بمباردمان دشمن سفاک جام
شهادت رانوشید .
روحش شاد باد ویادش گرامی .

شهیدلعل پادشاه :

شهیدلعل پادشاه دطالب خان زوی په ۱۳۴۵ کال دشیگل په یوه دینداره او متدینه کورنی کی زیږیدلی دی چه خپل وړوکوالی ئی دخپل پلارنی وطن دکنړونوولایت دشیگل داتو په کل کښې تیرکړ . ددهری اوکمونست حکومت په مینځ ته راتلو سره په ۱۳۵۸ کال کی پاکستان ته هجرت وکړ او ددغه خونخوراودهریانو مقابل کښې ئی په وسله وال جهاد لاس پوری کړ د۱۳۶۷ کال داسد دمیاشتی په عملیاتوکی ئی فعاله برخه درلوده چه بالاخره دهمدغو عمومی عملیاتو په ترځ د۲۲ ددوه ویشتو کالوپه عمر دشهادت لوړمقام ته ورسید .
اناالله وانااليه راجعون

شهیدشمس الحق :

شمس الحق شهید درسال ۱۳۳۴ درقریه راهشت ولایت پروان دریك خانواده متدین ودیندارچشم بجهان گشود والد بزرگواروی مهر محمداسلم خان شهید از معاریف محل بودپدرش درهمان آوان کودکی آثارذکاوت عجیبی رادرسیمائی نوزادش مشاهده کرد ووی را به فراگرفتن تعلیم رهنمائی کرد وازهیچ گونه مساعی مضایقه نورزید بعدازسپری نمودن تعلیمات اش شهیدمذکور درسال ۱۳۵۸ درحین تجاوز روسها دست بجهاد مقدس زد که درطول جهادمسلمانه خوددرسنگر توحید علیه طاغوتیان کفروکمونیزم قرارداشت وازهیچ نوع ایثار دریغ نکرد وبالاخره بتاریخ ۱۹ / ۴ / ۶۸ دروقت ادای نمازخفتن وبجانمودن امرخداوندی ساعت ۱۰ بجه و۳۰ دقیقه شب درسرسجاده عبادت ازطرف منافقین شهادت رسیدروحش شاد

ویادش گرامی باد . انالله وانااليه راجعون

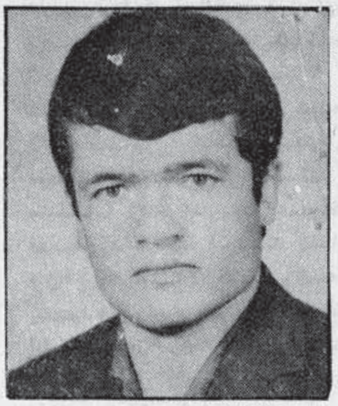

شهید سردارمحمد :

شهید سردارمحمدفرزند ملاعزیز دریك فامیل متدین وخداپرست درولسوالی پنجشیرولایت پروان چشم به جهان گشود وتحصیلات دینی رادرمسجد محل به انجام رسانید ودرایام جوانی عضویت حزب اسلامی راکسب نمود که این مجاهد رزمنده وفداکارازآغاز کوتای ننگین ملحدین مدت چهارسال متواتر به جهاد مسلحانه علیه ملحدین باعشق آتشین اسلامی خویش رزمیده که بالاخره مجبوربه هجرت به پشاورگردید چون درپشاور بدست اوردن لقمه نان حلال مصروفیت داشت درنتیجه به اثرحادثه ترافیکی درمحل باغبانان پشاور شهید شد . انالله وانااليه راجعون

شهیدحیات الله :

شهیدحیات الله فرزند سلاح خان مربوط غند امام قطیب ولسوالی دوشی ولایت بغلان که ازآغازتجاوز روسها جهادمسلحانه را برضد روس های نابکارنیز آغازنمود . درمدت جهاد خویش ازهیچ گونه فداکاریهادریغ نورزید بالای کفار ضربات خوردکننده را وارد ساخته بالاخره درسال ۱۳۶۶ حین فرش مین ضدتانگ بدرجه رفیع شهادت نایل آمد . انالله وانااليه راجعون

شهید محمدیونس :

شهید محمدیونس فرزندمیرزاغلام حسین که درسال ۱۳۳۸ درقریه جوی برج ولسوالی بلخ ولایت مزارشریف دریك فامیل متدین چشم به دنیا گشود . این مردخداپرست تعلیمات دینی راازپدرش فراگرفت ولی بعداً شامل مکتب ابتدائیه لیسه نوبهاربلخ گردید . از دوره لیسه بدرجه عالی گردید . شهیدموصوف نظربه علاقه خاص به اسلام داشت بدون معطل وارد میدان جهاد علیه وطن فروشان گردید درسال ۱۳۶۰ عملیات بی شماری راعلیه دشمن اجرانموده که خسارات زیادی را به ملحدین وارد ساخت درسال ۱۳۶۲ بالای شهربلخ حمله نموده که یك تن محمدشاه نام ملحد راباسلاح دست داشته اش زنده اسیر نمود درسال ۱۳۶۳ بالای قطاراکمالاتی دشمن که عازم فاریاب بودحمله ورگردید که قطار راکاملاً نابود

شهیدورور وزیرخان دکیمیا خان زوی دپکتیا ولایت دحضرت عمرفاروق(رض) دجبهی پیاوړی مجاهد چی دموسی خیلو دولسوالی دغارو دکلی په یوه مسلمانه کورنی کی زیږیدلی دی دااقتصادی ضعف په خاطردعلم څخه محروم پاتی شوی نوموړی شهید دهغه اسلامی جذباتوپه خاطر چی په وړکتوب کی درلودل په اسلامی غورځنګ کی

داخل شو کله چې روسانو په
افغانستان یرغل وکړنو په مسلمانه
توګه ئې جهادپیل کړ.
شهیدوزیرخان دویروعلمیاتو وروسته
د لوګر دولایت دبابوس په دښته
کې دروسانو له خواپه اینبودل
شوي مین د ۱۳۶۸ کال دمیزان
په ۲۸ نیټه دشهادت لوړمقام وګاټه
. اناالله وانااليه راجعون

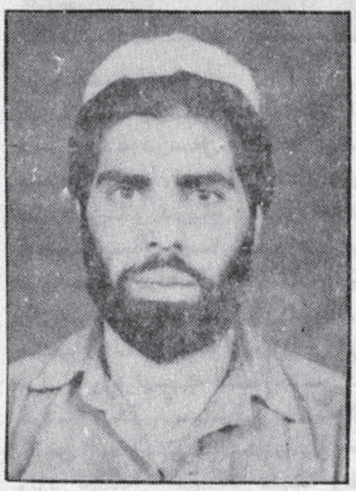

شهیدڤوماندان ګل رحمان :
شهید ګل رحمان دامیر محمدزوی
دلغمان ولایت دالینګارولسوالی
دکچوسالاب اوسیدونکی چې په یوه
غریبه اودین دوسته کورنئ کې
زیږیدلی دتنظیم طلبه دیني دفعالو
شاګردانو څخه وپه ۱۳۵۹ کال
کې په هجرت مجبورشو پاکستان ته
راغی او دلته یې په لوست اولیك
شروع وکړه په خپل صنف کې
ممتاز شاګرد ودشوکاله درس ویلو
څخه وروسته یې بیاپه وسله وال
جهاد لاس پوری کړه دخپل جهادپه
اوږدوکې یې روسانوته زیات مالي
اوځاني تاوانونه واړول اوهم یې
زیات غنیمتونه ددښمن څخه ترلاسه
کړه بالاخره پخپله هم دشوکاله
مسلسل جهاد څخه وروسته ددښمن
سره په یوه مخامخ جګړه کې په
شهادت ورسید . انالله وانااليه
راجعون

شهید حاجی محمدعظیم :
برادرشهید محمدعظیم فرزند تاش
فولاد ۲۶ سال قبل دریك خانواده
متدین ومسلمان درګذرخیابان
شهرکندز دیده بجهان ګشود
درسن هفت سالګی شامل مکتب
تهرپوی کندزګردیدوتحصیلات
ثانوی خویش الی صنف ۹ درلیسه
شاه دوشمشیره علیه رحمه انجام
داده باروی کارآمدن رژیم
ملحددرافغانستان دست بجهاد
مسلمانه زده ودرہسا عملیات سهم
فعال داشته است بالاخره
در ۱۰ر۵ر۱۳۶۸ که روانه جبهه
بوده درمسیر راه درولسوالی
اشکمش ازطرف عمال چاکر روس
داعی اجل رالبیك ګفت ، روحش
شاد ویادش ګرامی باد ..

شهید عبدالجبار:
شهید عبدالجبارفرزند داود خان
دریك خانواده مسلمان وخداپرست
درقریه باغ عارق ولسوالی قره باغ
ولایت کابل چشم بجهان ګشود .
شهید مذکور باتجاوزروسی وحشی
برافغانستان دست بجهادمسلمانه
زدودرعلمیات های پیاپی سهم
میګرفت بالاخره در عملیات
رویارویی درعلاقداری کلکان بدرجه
شهادت نایل ګردید . اناالله وانااليه
راجعون

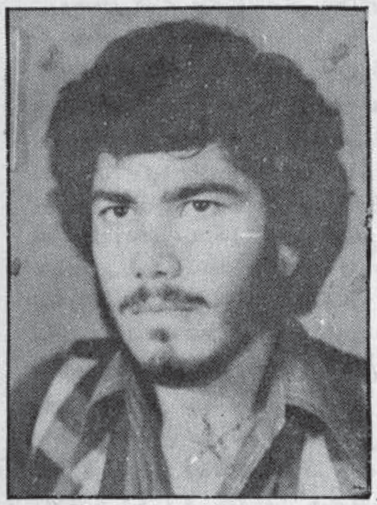

شهید عبدالرازق :
شهید عبدالرازق فرزند عبدالجلیل
درسال ۱۳۳۱ه ش قلعه قاضی
ولسوالی چهاردهی ولایت کابل دریك
فامیل متدین دیده بجهان ګشود
تعلیمات ابتدائی رادرمکتب قلعه
قاضی بسررسانید بعداً شامل لیسه
غازی کابل شد بعدازختم تحصیل
درسال ۱۳۶۱ دست بجهادمسلمانه
زد مدت ٤ سال درجبههٔ ولسوالی
چهاردهی مصروف جهاد بود
سرانجام درسال ۱۳۶٤ در۲ میزان
مصادف به روزعاشورا دریك
برخورد رویاروئی باروسها درمیدان
نبردجام شهادت نوشید. اناالله
وانااليه راجعون

شهیداستادمحمد کامل شاه :
چې دموردزړه قطره خاوروته دروهي
داپه دین او په وطن مین دچادی .

شهید استادمحمدکامل شاه دطالب الدین زوی دجنوبي
خوست دجبهې ڤوماندان ، دخوست ولسوالۍ داسمعیل
خیلو ددادوالو په سیمه کې په کال ۱۳۲۹ کې زیږیدلی .
خپل تعلیمات یې دحرن او غرغښت په ښوونځی او لیسه
کې پای ته ورسول ، او په کال ۱۳۴۹ کې دمعلم په
توګه وټاکل شو ، او په کال ۱۳۵۷ کې یې په جهاد
لاس پوری کړ .
ده دجبهې په ټولو عملیاتو کې برخه درلوده ، په خوست
کې داسې عملیات ترسره شوي نه دي چې دی دې پکښې
حاضر نه وه ، ده همدارنګه دخوست نه بهر دڅمکنیو
دشهرنو ، زرمت ، ځاځي میدان اواورګون په فتحه
کولوکې برخه درلوده ، ترڅو چې په ۲۰ر۱۰ر۱۳۶۸
نیټه دسیدګي په قرارګاه کې په داسې حال کې چې
دعرض ڤومانده یې په غاړه وه په شهادت ورسید .
انالله وانااليه راجعون

PROPERTY ACKU
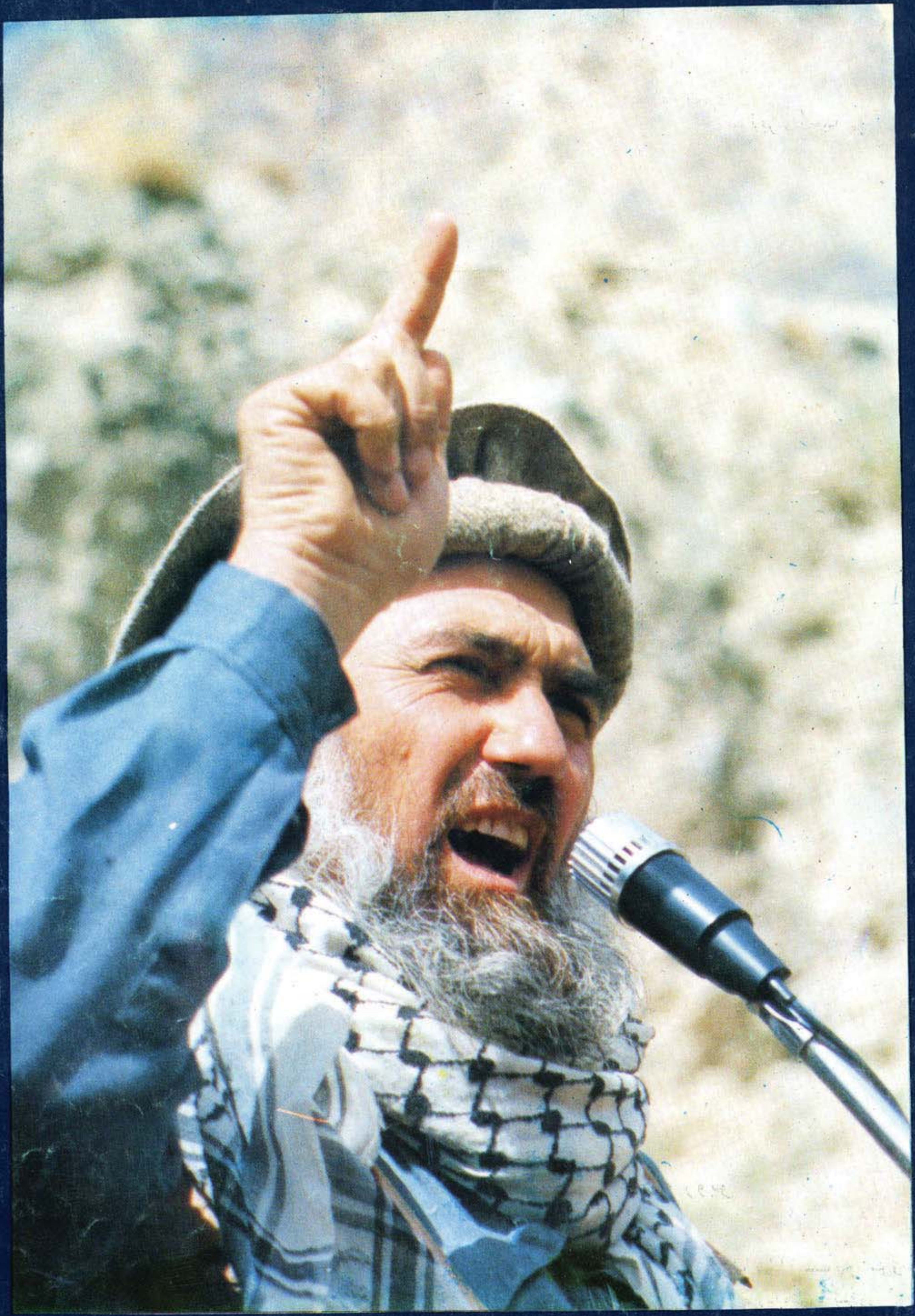
آریانا آفست پرنترز
چارسده رود پشاور